TECHE
UDINE

MANOSCRITTI

FONDO JOPPI

Manoscritto n. **J_MSS_0055**

I manoscritti che compongono compongono il fondo, assieme alle migliaia di testi a stampa - compresi rari incunaboli e cinquecentine - il Fondo Joppi, sono quasi esclusivamente di interesse friulano. La raccolta si è formata nell'arco di una sessantina di anni grazie alle ricerche di Vincenzo ed Antonio Joppi.

Collocazione:

Biblioteca Civica "Vincenzo Joppi", Udine - Inventario dei manoscritti del Fondo Joppi
https://www.techeudine.it/fondo-joppi
https://www.sbhu.it/

55
J UPP

Statu
Vtin
142

2.2

Statuta Civitatis Utini

Codice Joppi

55. - *Statuta Comunitatis Utini*, anno 1425. — Incipit: « Civilis fori causarum, « extravagantiumque iurgiorum,... etc. » / Explicit: « ... teneatur loco pene ». Codice di grande importanza studiato dal dott. Vincenzo Joppi e dal prof. Alessandro Wolf che se ne valsero nella stampa fatta a spese del Municipio degli « Statuti e ordinamenti del Comune di Udine — 1898 — in-4.° pp. 1-109 » colla citazione *Cod. Joppi* seguita dalle varianti. Avvi l' Indice delle rubriche.

Un vol. in-4° (mm. 255 × 320) membranaceo di fogli 57, rileg. in pelle: conserv. del testo ottima, con qualche tarlo nei primi fogli. Scrittura del sec. xv calligrafica; gli ultimi due fogli sembrano di altra mano però con scrittura corrente. Le lettere capitali in oro, azzurro e porpora sono di disegno primitivo e goffe. I capoversi e le lettere iniziali, miniate a colori, sono ritagliate ed incollate sui fogli.

UDINE

BIBLIOTECA CIVICA DI UDINE

BIBLIOT
CIVI
UDINE

BIBLIOTECA CIVICA DI UDINE

... patrie ...
... bene meritus gubernator
... Dominus Pucius de
... consilium ... communitatis
... cordibus ... bone gub
... pacem et libertati ipsius terre
... et sollicitudine
... cives suos ...

BIBLIOTECA CIVICA DI UDINE

Iuilis fori causarum, extrauagantium que iurgiorum, quibus totius populi facies, litium et negotiorum inter se, ob innumeras actiones suggestas ad presidium lacessitur, quanto clarior et breuior ordo est, tanto partium uotis gratius occurritur, et exinde uoragini sumptuum mitius indulgetur: Quo circa preclarus et magnificus miles dominus Franciscus Bembo pro serenissimo et Excelso ducali dominio uenetiarum, patrie Fori Iulii, et urbis huius utinensis benemeritus gubernator, Atque legum doctor Egregius dominus Pucius de senis Capitaneus, Consilium, et Regime comunitatis eiusdem terre, quibus plurimum cordibus inest bone gubernationi, et salutifero statui et libertati ipsius terre utinensis paterna quadam beniuolentia, et sollicitudine pro possetenus intendere et prouidere. Et ciues suos in litigiis prolixitate temporis, magnis laboribus et sumptibus non grauari, sed quibus cunque debitam iusticiam exhiberi, premissorum consideratione animaduertentes statuta causarum ciuilium eiusdem terre, et aliorum negotiorum et litium que multifariis, et inopinatis occurrunt euentibus, varietates et prolixitates in se multiplices continere esseque litigantibus propter ipsorum chaos dispendio, et iacture. Affectantesque

q; propterea illa pro publico omium bono corrigere,
et in melius reformare, ut debitis sicut conuenit
metis, queque iurgia concludantur. Et in additioi
bus, diminutionibus, uel interpretationibus iuris
comunis litigantes sentiant ex celeri natura ca
usarum, se plurimum ab expensis et laboribus rele
uatos. Cum consilio, uoluntate, et consensu omnui
ciuium, et uniuersitatis dicte terre Utini, iusserunt
et decreuerunt in ipsis suppleri defectus, et superflua
resecari; quibus sub iusticia et equalitate ceteri ducē
rentur. Circa que perficienda eor sapientes, et notabi
les consultores, et reformatores constituerunt.
Cum ad laudem et gloriam omnipotentis dei patris,
filij, et spiritus sancti, Atq; intemerate virginis
gloriose eius matris, et totius celestis curie triump
hantis, ac ad honorem et felicem statum prelibati
serenissimi ducalis dominij, et sancte aquilegensis
Ecclesie, Nec non ad conseruationem, bonum statum,
et libertatem prefate comunitatis terre Utini.
In nomine Conditoris uniuerse creature, qui
sapientia fundauit terram et firmauit celos
prudentia, quiq; omnis reginimis et gubernatio
nis est alfa et o, Iam dicta statuta et ordinamē
ta comunitatis terre utini cum sūma prudentia.

et discretione correxerunt regulauerunt constituerunt, reformauerunt et firmauerunt, ut infra seriatim appar-et. Sub anno dominice natiuitatis Millessimo quadrag-entessimo uigessimo quarto, indictione secunda. Que omnia Ordinamenta, prefatus dominus Locumtenens suam in eis interponens autoritatem et decretum, ac dominus Capitaneus, Consilium, et Regimen dicte te-rre Vtinj, per eorum laudabilem sanctionem affirman-tes, approbantes, et roborantes, mandauerunt illa a quibuscumque personis inuiolabiliter obseruari sub banis et penis in eis adiectis.

Que quidem statuta et ordinamenta in presenti contenta in presenti volumine ex mandato et deliberatione antefati domini Locumtenentis ac prescriptorum dominorum Capitanei, Consilij et Regiminis terre Vtinj alta voce proclamata et publicata fuerunt in loco solito platee communis dicte terre Vtinj per Christoforum de pisis tubatorem prefati domini Locumtenentis. Sub millesimo .iiij. vigesimo quinto Indictione tertia, die Jouis duodecimo mensis Julij. mandantes illa inuiolabiliter obseruari a quibuscumque personis sub penis et banis in eis contentis.

Quod Nemo uicinus uel forensis . deum , nec sctos audeat blassemare .

Super eodem .

De non audentib; ludere nec audentibus tendere pelles , uel bestias ponere in cimiterijs sancti odorici . et aliarum ecclesiarum . Carta . j .
De iure nõ reddendo dieb; festiuis in ciuilibus causis .
De principio ordinis iudicialis .
De psonis se pñtandis ad iuditium in pulsationib; cãpanarum et quomodo procedi debeat inter litigantes .
De psonis debentibus interesse in iuditio ad sententiandum .
De nõ audentib; sniare nisi habeat . xxv . annos .
De ordine tenendo in iuditio , et cedulis fiendis .
De terminis statuendis in iuditio .
De dominabus expediendis in iuditio . Carte . ij .
Quod Exprimatur actio intentanda in primo termino .
De friuolis et ualidis exceptionibus cognoscendis .
De nõ tenenda uel habenda copia scripturarum .
De mandatis fiendis sine cedula .
De indutijs non dandis ad informandum .
De indutijs informandi .
De indutijs aduocati .
De terminis zõnabilib; nõ dandis a quinquẽnio infra .
De dicẽtib; rusticitates in iuditio uel extra .
De offo cancellariorum aput iuditium et ritum spangare . Carte . iij .
De quaternis guardiarum cois qbus cancellarij scribẽ debẽt guardias cois .

De cancellariis non admittendis ad offitium aduocationis. — Cap. iij.
De danda uel non danda fide preconibus in comissionibus debitorum.
De preconibus et eorum salario.
De preconibus super uendendis animalibus.
Quod precones portare debeant uestes cum signo uel armatura.
De his qui non dimittunt se pignerari. — Cap. iiij.
De preconibus non pignerantibus ad instantiam officialium comunis.
De danda solutione mostre uel pignerum preconibus infra tertiam diem.
De compellendis preconibus ad predicta.
De iure reddendo ex causa mercationum uel mercedis.
Quod nullus uicinus audeat recipere citaz uel ius et actionem a forense contra uicinum nec tenere partem in mercatibus cum eo. — Car. v.
Quod habeatur pro uicino exercens opera uicinatus.
De uenditionibus pignerum ad incantum.
De quietis per sententiam et obligantibus bona spetialiter pro pignere qui per contradictionem nituntur impedire ne uendantur ad incantum.
De contradicentibus ne bona illorum contra quos est sententialiter obtentum uel qui spetialiter pro pignere obligauerunt uendantur ad incantum assertibus ad se bona illa in proprietate uel possessione spectari et manutentoribus dandis. — Car. vj.
De dominabus seu mulieribus contradicentibus ne bona ad incantum uendantur assertibus illa fundum esse dotale uel spetialiter pro pignere obligata esse pro dotibus et iuribus suis et manutentoribus dandis. — Car. vij.
De dominabus uel mulieribus contradicentibus ne bona ad incantum uendantur assertibus se ius in ipsis ratione dotium uel iurium suorum habere. — Car. viij.

De contradicentibus ne bona ad incantum vendantur assentibus se ius in ipsis habere. Cart. xx.

De relationibus spangarum reddendarum annuatim et scribendarum per Cancellarios in actis.

De prescriptione non opponenda contra petentes et habentes livella.

De spangantibus non valentibus preiudicare aliis habentibus super una et eadem re livella. Car. xxi.

Una re spangata, alie spangate intelligantur.

De non valentibus vendere livella super re allivellata sine notificatione fienda domino livelli.

De non valentibus reassignare rem allivellatam si fuerit deteriorata culpa possidentis.

De Ecclesiis et religiosis non valentibus spangare sine speciali pacto. Cart. xxii.

De vendentibus bis super aliqua tenuta.

De intromissionibus fiendis per cives Utini contra quoscumque in terra Utini.

De amicis eligendis et compromissis fiendis inter affines super differentiis ipsorum Cart. xxii.

De electione officialium declarante numerum qualitatem personarum deputandarum et temporis duratia fienda.

De deputatione predictorum in quinteriis et decaniis significantium eisdem deputatis defectus in terra circa predicta occurrendos. Cart. xxiii.

De provisione fienda indigentibus predictis de officio tutelle negotiorum curae et bonorum prodigorum que dementium interdictione.

De solemnitate fienda quando fiunt bonorum interdictiones. Cart. xxiiii.

ꝛ alienationes eorundem prohibitiones, et de forma tenenda in ipsorum

De compellendis tutoribus ꝛ negotiorum cura publicatione. Car. xiiij.

.toribus recusantibus earum admistrationum reddere rationes.

De modo observando ad audiendas administrationum rones

et primo super inuentariorum iustificatione .:

De recept. p administrator. rones sue gestionis redderet iustificatione.: Car. xv.

De fine ꝛ absolutione fiendis in consilio p camerar. cois admi

nistratoribus administrationum suarum redditis rationibus quarum

relatio per deputat. ibidem facta fuerit .: .:

De phibitione ꝛ exclusione factis d'uolentibus agere contra illos:

q suam reddiderit rones administrationis et absolutionem a Coi

in consilio obtinuerunt.

De pena infringenda illis qui inuentarium nō fecerit bonorum Car. xvj.

quorum administrationem gesserunt:

De priuatione officiorum tutellarum, et ad negotia curariarum, et de

fide danda deputatis d'defect. criminantibus predictos .:

De extraneis ad offa tutellarum et curariarum deputandis afini:

.bus propter indigentiam tutella, uel cura non inuentis.

De aux.o, remedio, ꝛ fauore dandis in trahēdo dolositates Car. xvij.

decept. ꝛ fraudes dat. impotentibus ꝛ misabilibus psonis.

De solēnitate adhibenda in bonorum stabilium alienationibus

illorum quibus phibitum est absque hac solēnitate alienare .:

De salario ipis deputatis debendo, ꝛ phibitione scribendi

dcā acta p alios, quam comunis notar. : .: .: .: Car. xviij.

Maior frater non possit alienare de bonis stabilib; in p̄iudi tiū minor. Constitutio generalis colloquij. Car. xlviij.

E autoritate camerarij cōis utini in expendendo p utilitate eiusdem cōis, sine aliqua deliberatione.

Quando & quotiēs in anno Camerari⁹ teneat̄ reddere rōnez sue administratiōis & determinatio salarij calculator & cancellarij. Car. xlviiij.

Camerari⁹ teneat̄ facere scribi introitus, et expensas quas fecerit singlis octo dieb; p vnū ex Cancellarijs comunis.

E pulsatione Consilij.

E consiliarijs non uenientib; ad consilium.

E nō audētib; loqui in consilio cū petitur circū circa.

E Guadijs comunis exigendis p procuratores.

E iniuriantibus sibi adinuicem in consilio.

E reuellantibus propositiones et deliberationes statum publicum tangentes. Cart. xxx.

E reuellātib; dliberatiōēs ↄsiliarias priuatas q̄ tangēt & pri.

Electi d'ↄsilio ul' offitijs cōis, teneant̄ acceptare offitiū, sub pena. xxv. ducator, & de aute dnor septem deputator.

E facientib; se caput ad brigas et dissensiones.

E euntib; ad faciendū rumorez pensato animo.

E his qui traxerint arma.

E incipientib; rumorem in platea. Cart. xxxj.

E percutiētib; cū pugno ul' alapis infra ↄfinia platee.

E mulierib; clamantibus adinuicem.

cuilibet possit pignerare pro suo pane et vino. — }
E accipientibus pileū uel caputeū uiolenter. } — Cart. xxi.
E percussore alterius sine sanguinis effusione. }
E percussiōe alterius ultra duos ictus. — }

E pcussione alteri⁹ cum sanguinis effusione — }
E trahentib; lapides ad rumores } — Cart. xxii.
E homicidijs — }

E interficientib; pcio uel facientib; interficere. }
E interficientibus homicidas. }
E cōpellendis offensis ad iurand' d' sua iniuria } — Cart. xxiii.
E offensa facta Officialibus comunis. }
E furibus et eoꝝ penis. }
E Robarijs nō uendēdis infra terciam diem. }

E declaratione treuguaꝝ non extinctaꝝ ꝑ cōmedere et bibere insimul habentes treuguas. }
E personali noctis custodiā. }
E suspectis eūtib; p terrā post sonū campane terciū. } Car. xxiiii.
E nō eūtib; d' nocte sine lume post terciū sonū campane. }
E ludentib; post terciū sonum campane. }
E astando Capitaneo in rumoribus. }
E transeuntib; murū ul' fossatū terre ūtini. }
E mittentibus scallas ad cancellos ꝑ maioranam tollendam, uel alia occasione quacumq; — }

E Rumore ignis — Cart. xxv.

E pena illorum qui furantur aliquid de domibus que comburuntur. — Cart. xxxv.
E offitio iudicum et Iuratorum.
Quilibet teneatur ponderare cum recta statera. — Cart. xxxvii.
Nullus utatur statera cum untiis minutis.
E non ponderando cum statera non bullata bulla iuratorum.
Quilibet teneatur mensurare ad braçolarium de ueneciis.
E ponderatoribus farine. bladi. et bechrie. in fraude inuentis.
E fraude farine. — Cart. xxxviii.
E ponderatoribus bladi et farine.
E residentia Ponderatoris ad pesam.
E farina uel blado restituenda.
E Restitutione bladi ad pondus.
E pondere panis pro tempore.
E non facientibus panem ad pondus.
E bellantiis tenendis per iuratores eorum offitio.
E pane uenali bullando et bullis dandis per iuratos.
E fornatoribus qui non consignant panem.
E fornatoribus. — Cart. xxxviiii.
Fornatores non possint facere tesas ad uendendum.
E fornatoribus non bene coquentibus panem.
E fornatoribus deuastantibus panem.
E datio panis super fornatoribus.
E ponderatoribus becharie et eorum salario.
E Ponderatoribus carnium. — Cart. xxxx.

E iurantis becharie siue officialibus.
Becharij nō audeāt uendere carnes alibi q̄ in macello.
Becharij teneantur dare unā librā carniū cuiqʒ petenti.
E uendētib; flatū ad pondus, ⁊ alia membra aīalium.
E ementibus edos uel agnos ultra confinia
Vper eodem.
Nullus cā reuēdēdi audeat emere agnos uel edos, nisi fue
rit Becharius.
E his qui conducunt bestias extra terrā, uel exportant.
E ducentibus bestias extra
Nemo becharius audeat tenere agnos uel edos uestitos.
Nullus Becharius audeat incidere carnes ante primam.
Nullus becharius audeat uendere carnes pecudinas pro car
nib; castratinis, et alias pro his que non essent.
Becharij teneantur bestias ostendere ponderatoribus.
quilʒ teneatur carnes p ponderatorē facere ponderari.
quilʒ teneatur dicere preciū carniuʒ ponderatori.
quilʒ becharius teneatur inficere carnes ad manus ponderatoris
Nemo becharius audeat carnes excoriatas portare ad macelluʒ
Nullus becharius audeat tenere armariū, uel traclutuʒ
Nemo becharius audeat accipi facere zugnones.
Nemo becharius p̄sumat plēs carnes tenē in uno eodē qʒ disco.
Becharij teneātur ⁊ ꝯpellātur satisface uēditorib; bestiaꝝ.
Becharij teneant excoriare aīalia p precio competenti.

Cantl. xxx.

Car. xxxj.

Car. xxxij.

E becharijs nō audentib; ponere pironū in carnibus

E vendentibus carnes ad minutum.

E carnibus consignandis datiarijs. — Car. xxxiij.

E Piscatoribus.

piscatores teneant̃ portare pisces sup foro nouo ad uēdendū

Null9 piscator audeat ex utinū pōtare pisces recētes cū cauda.

Null9 piscator forēsis audeat hospitari in m̄cato cū piscibus.

Null9 uicinus audeat cū forēse piscatore ptem hr̃e.

Null9 hospes audeat emere pisces añ m̄diez ultra v. denar.

Null9 hosteri9 uel uicinus audeat pisces uēndere crudos.

E uendentib; caseum ad minutum. — Car. xxxiij.

E forensibus uendentibus caseum

E caseo nō emendo alibi q̃ in platea ad reuendendū

E caseo nō portando extra terrā utini p forensem.

E caseo non exportando p vicinum.

E ponētib; aquā cum cristerio in uegetib; uini.

E tabernarijs uendentib; vinum ad spinam.

E tabernarijs non trahentibus plenam buciam

E uasis in taberna tenendis que sint recte mensure.

E tabernarijs tenē debentib; uasa ul ciatos tenētia m̄suras.

E nō uēdendo uinū ultra impositionē, n̄ cū mensura

Super eodem.

E tenētib; tabernā apertam post terciū sonum.

E ponentibus lumen rocij in Rabiolo.

Null9 audeat imiscere teranum cum tabiolo.

Vianus emens uinũ a forense. illud in aliã canipaz trans
E mensuratorib; uini. et eoꝝ salario. | ferre teneat. Car. xxxv.

E Aqumellatoribus.

E ludentib; sup reb; alicui9 manapasti.

E mutuantib; nisi ad rectas imprestantias.

E Quartarijs et eoꝝ salario

Null9 quartari9 ul' aliuſ audat emere aliquid rema nentẽ bladi.

Oper eodem de quartarijs.

Null9 possit uendere bladuz. aleũ et cepe. Car. xxxvj.

Nemo audat mensurare n̄ cũ recta m̄sura bullata cois.

E uendentib; sal sup curribus in mercato.

E uendentib; sal in platea fori noui.

E fornesarijs sup uendenda calcina.

E textorib; ⁊ de mẽsura ad quã face debeant tellaz.

E speciarijs non occupantibus mercatum.

Oper eodem de spetiarijs

E m̄catorib; qbus ⁊ eoꝝ quatinus fidẽ adhiberi debeat.

E insfris feneratoꝝ elapso quiquẽnio nõ petendis.

Null; fenerato audat tenẽ duos aut plures libros uni9 tenoris. Car. xxxvij.

Nullus fenerator audeat scribere per abacum.

quil; fenerator pignerãti teneat policiã pigñis exhibere.

Feneratores nō audeant dieb; festiuiᵹ statioēᵹ tenē aptas. Car. xxxvij.
E falsificantibus bambasium.
E fēzo consignando datiarijs.
V per eodem.
E berchandis bullandis.
E emētib; pullos capoñ. galliñ. in ↄfinia aio reueddi.
E Duiᵹ gallinis pullis ⁊ cetā non exportandiᵹ.
Nemo uicin⁹ ul' forēsis audat ul' p̄sumat pulloᵹ emē
ul' emptū ire ex portas tre utini, vz in ↄfinia consueta. Car. xxxviij.
Nemo audat emere cazolas nꝫ asses añ meridiez
E coperientibus domos cum scandulis.
Quilibet possit laborare sup muro uicini sui.
E nō audētib; incanipare fenū, stramen, bedechas
frasch as. uel sorgalia.
Null⁹ audat in uia puca in tra uti intsecā face frascaz.
E impedietib; uias pucas ex muroᵹ domoꝝ suaꝝ.
E proicientib; scouatias in stratis publicis.
E proicientib; turpitudinem in stratiᵹ. Car. xxxviiij.
E stercorib; nō piciendis in stratiᵹ in die ñ ď nocte.
E proicientibus turpitudinez in puteis utini.
E tendētib; sup muros cisternaꝝ seu puteoꝝ
E pellib; non tendendiᵹ in tra intriseca utini.
E proicientibus scorciam in zogijs.
E seglarijs stropandis.

E sternentibus in stratis .: — .: — .: — .: — Car. xxxviiij.

E nō tenēdo mussulinos letaminis in stratis publicis. .:
E fimo siue letamine non sternendo .
E nō tenendo fimum circa gurgites :
E reparandis stratis publicis, ⁊ nō sternendo in eis. — Car. xl.
E poyolis nō faciendis sup foro ⁊ stratis publicis.
Castellani non accipiantur in ciues .
Nulla mulier seu domicella sui iuris existens extra terram utini maritetur .: — .: — .:

E psonis nō capiēndis p dominium in utino .: — .:
E ciuis ⁊ massarijs forēsiū capi in utino nō pmittendis.
E abluentibus in Roys :
E stabulis porcorū sub tabulis non tenendis.
E porcis alibi uendendis, q̄ in mercato nouo — Car. xlj.
E nō audētib porcos d grege uendere ligat in foro nouo
E scroffis non tenendis euntibus p stratas .
E porcis non tenendis .
E filantib prope fructus siue poma .
E fricentibus sepum in terra utini .
E comburentibus pulentam .: — .: — .:

E cane alieno non occidendo .: — .: — .:
E palumbis domesticis non occidendis .
E trahentibus cum scloppo et huic similia . — Car. xlij.
E proicientibus lapides cū funda et balota in muros terre utini .:

E aialib; mortuis ex braidas utini exportandis .:. —— .:

E capris nõ ducendis cũ pecudib; ad pasculandũ.

E capris alienis non mulgendis.

E portonerijs portaꝝ q̄ nõ dimittãt portare fasciculos — Car. xlij.

E Vuaytis.

E custodib; braidaꝝ et tabelle siue campoꝝ.

E Paysatoribus .:. —— .:. —— .:. —— .:

E intrantib; braydas causa dandi damnum .:. —— .:

E mittentibus equos extra de nocte.

E damno dato p̄ scroffas in braidis alienis.

E intrantibus braidas uel campos alienos.

E intrantibus braydas.

E damno dato in braydis — Car. xliij.

E arboꝝ amputatiõ in braidis cãpis et pratis alienis

E facientib; herbam in pratis alienis.

E accipientibus uiolenter poma forensibus.

E intrantibus ortos in terra Vtini .:. —— .:. ——

E solutione non fienda cum puulis Comuni .:. —— .:

E his qui detestantur dacia cõis quando uendunt — Car. xliiij.

et abhominant anichillando eadem .:. —— .:. —— .:

Quod nemo vicinus vel forensis deum nec sanctos audeat blasfemare :·

Statutum et ordinatum fuit, quod quicumque vicinus, vel forensis in uno blasfemaverit deum, vel beatam virginem mariam, vel sanctam aliquam predictorum, vel aliquid eorum ymaginem vel figuram seu spuerit super ipsam ymaginem, seu eam pedibus calcaverit, aut cum cultello, vel alia quacumque re percusserit, cadat in penam, unius marche denariorum aquilegensium. Si vero contra aliquos vel aliquem sanctorum vel factum predicta vel aliquid ex eis fecerit, cadat in penam medie marche denariorum aquilegensium pro qualibet vice. Cuius pene tercia pars sit Capitanei, tercia accusatoris, et reliqua tercia sit communis, Cuius depositio fiat coram Capitaneo, et duobus de consilio, et teneatur in credentia. Si vero talis fuerit, que penam predictam solvere non possit, Capitaneus teneatur ipsum ponere facere ad berlinam mansurum ibidem per diem integram. Et quod pena predicta sive pecuniaria sit, sive imposita, sibi remitti non valeat ullo modo. Et si contentio fuit utrum verba prolata per illum qui fuerit de blasfemia accusatus, importaret blasfemiam, vel non, de quibus verbis qualiter fuerit, stetur dicto accusatoris, et de dicta intentione delliberationi Capitanei, et consilii trecentorum. Et si contigerit aliquem poni ad berlinam pro huiusmodi errore, preconizetur per precones, quod positus est pro huiusmodi crimine.

Super eodem :·

3 Item statutum fuit, quod siquis inhoneste locutus fuerit de deo, vel beata maria, seu sanctis eius verba illicita proferendo dicendo sic quod deus non sancti possunt facere, aut similia verba pertinentia ad contemptum, cadat in penam .xl.ta denariorum. Cuius pene, tercia pars sit Capitanei, tercia accusatoris, et tercia Communis: et vero solli accusatori credatur si fuit bone fame. Cuius depositio fiat coram Capitaneo, et duobus de consilio. et teneatur in credentia. et si solvere non possit, ponatur ad berlinam per diem medium permansurum. Et quod pena predicta sibi remitti non possit ullo modo ut dictum est in proximo supradicto ordinamento. Et si contentio fuit de verbis prolatis, stetur ut in proximo statuto dictum est .·

De non audentibus ludere, nec audentibus tendere pelles, nec bestias ponere in cimiteriis sancti Odorici, et aliarum ecclesiarum

4 Firmatum fuit, quod Nullus trigena vel forensis maior .xiiii. annis audeat ludere ad ludum aliquem taxillorum, zonorum, pillotorum vel trochorum, seu alium ludum terre foditurum, vel bestias quascumque ponere, aut pelles tendere in cimiterio Ecclesie maioris Utinensis, et aliarum ecclesiarum, Et qui contrafecerit, cadat in penam decem soldorum pro qualibet vice, dominio applicandam.

De iure non reddendo diebus festivis in civilibus causis

5 Statutum fuit, quod dominus Capitaneus, seu alius Rector in Utino diebus dominicis et festivis, et solennibus, seu feriatis in libro constitutionum generalium declaratis, super causis civilibus ad ius reddendum, pro tribunali sedere non debeat, neque valeat,

ob dei reuerentiam sctorum et honorem. Sententie uero late, et acta gesta et actitata contra formam et tenorem dicti statuti, nullius sint efficacie uel ualoris. De iuribus tamen liuellorum et impositionibus spangarum ac pigneratoribus, ob liuella non soluta factis per precones, et ipsorum preconium relationibus, et de omnibus alijs dependentibus a iuribus liuellorum, cognosci et diffiniri possit, et ipsorum occone sedere debeat dominus Capitaneus ad ius reddendum per totam civitatem ante festum Natiuitatis et resurrectionis domini. Decani uero Vtini, et infra fossata post prandium diebus feriatis, et non feriatis, sedere ualeant ad ius reddendum in decanijs suis. Ante prandium uero minime, et hoc possit solum a xx solidis infra.

De Principio ordinis iudicialis.

Ut prolixitas litium ualeat euitari, et breuior stillus iudicij decetero habeatur, Statutum fuit, quod campana mediocris Ecclesie maioris castri utini ad sedendum in iudicio et ius tenendum pulsari debeat cum fine statim post eleuationem corporis domini in Ecclesia memorata, et duret pulsando diligenter usque quo presbiter celebrans ibidem spoliatus recesserit ab altari. Ipsa quoque pulsatione facta, supersedeatur per condecens interuallum, iuxta discretam prouisionem pulsantis. Elapso autem dicto interuallo, pulsetur secundo congrue faciendo in fine aliquos clangores subcite. Ut huiusmodi pulsatio campane iuridice noscatur fore secunda. Quod si non celebraretur missa ea hora ut est dictum, tunc pulsandi ad predicta fidelitati et prudentie pulsantis relinquatur. Pulsatori autem deputando ad predicta pro tempore, salarium conueniendum per dominum et Comune, pro rata modis omnibus persoluatur.

De personis se presentandis ad iudicium in pulsationibus campanarum, et quomodo procedi debeat inter litigantes.

Ne aliqui in causis fraudulenter agentes ualeant gratulari, Ordinatum fuit, quod in comparitionibus terminorum, si actor non compuerit in prima uel secunda pulsatione campanarum pulsantium pro terminis audiendis iuridica, aut interim soluere teneatur, ne absque sententiam faciendo fidem de termino, denarios quatuor aquilegenses, dummodo reus se presentauerit in prima uel secunda pulsatione campanarum, aut interim, et nisi persoluantur dicti quatuor denarij per dictum actorem reo, reus actori respondere nullatenus teneatur, etiam si reus fidem non fecerit tunc de termino, dummodo terminus fuit assignatus. Si uero reus citatus non compuerit et se non presentauerit in prima uel secunda pulsatione campanarum predictis, aut interim, tunc actor post predictas pulsationes statim contra ipsum reum, tanquam contra contumacem procedere possit ad sententiam proferendam, eius presentatione non obstante post dicto termino post dictas pulsationes campanarum. Saluo si reus in termino sententie diffinitiue compuerit ante sonum terciarum Ecclesie sancti petri maioris, tunc audiatur eius defensio. Si uero non compuerit ante predictam horam terciarum, Sententia lata contra reum execucioni mandetur. De quorum presentacione credatur domino Capitaneo, uel uni soli fidedigno sacramento. Primus

autem qui se pñtauerit, pmo audiatur, 7 expediat, scdo scdus, 7 sic de singulis gradatī scdꝫ ordinē pñtationis facte donec fuerint omēs expediti .

De psonis debētibus intesse in iuditio ad sniandum

Cum in maioribꝫ 7 etate utili profectis, sensus discretio prudentia inēe et conscientia nōs cognoscantur, Statutū fuit, q in tminis tenendis p dominiū Vtinen, conuocari debeant boni homines .

De nō audentibꝫ sniare, nisi hēat xxv. annos.

Item statutū fuit, q nullus minor xxv. annis corā dño Capitaneo seu eius vicegerente in iuditio, audeat sniare, sub pena decem soldorꝫ dño applicandorꝫ, et nichilominus sententia sit nulla .

De ordine hēndo in iuditio, 7 cedulis fiendis.

Item Statutū fuit, q sup mandatis fiendis, fiat cedule, et in ipis ponat peticio, dūmodo ascendat dicta peticio ultra mediā march denꝫ, in reliqs uō q citentur ad procedend', et q sufficiat processus cāe in ipa cedula scribend' p cancellar̄ cōis utini, qui p tpe fuerint, qui Cancellarij singlaꝫ cedulā facere teneantur pro soldis duobus, scribendo ī relacionē pñtacōis ipi' cedule .

De terminis statuendis in iuditio

Item statutū fuit, q dñus Capitaneus, ul' eius vicegerens in die tmini hēndi inter partes, 7 hora termini possit ptibꝫ terminū statuere 7 assignare, et q illa talis statutio ualeat put si p preconē, 7 cedulaꝫ dictus terminus foret statutus, p cui' tmini man.to, dicti Cancellarij hēre debeāt sold' duos, qui debeāt pro eodē precio legere dictum terminum, si inter partes fuerit litigatum.

De dominabꝫ expediendis in iuditio.

Item statutū fuit, q in terminis tenendis dñe si pñtes fuerit, primo singulariter expediant, ipaꝫ ibidē pmanentiū inhonestate considerata; Non obstante etiā si aliqui ante ipās in cedula mq scribuntur litigantes fuerint descripti .

Qr exprimatur actio intentanda in primo termino.

Item statutū fuit, cum psona citanda ad peticionē alicui' citari dbeat pro pmo tmino cum declaratione ~~cause~~ p actorē intentādē, In alijs uō, post primū sequentibꝫ tminis citari debeat citandus, solū ad procedendum in causa, nulla declaratione ē fienda super quo, vel ad quid uenit citandus

De friuolis 7 ualidis exceptionibꝫ cogscendis, predictus .

Ut partiū nequicijs, ~~et~~ plimū aduocatorꝫ astucijs pareatur obstaculū friuolas inponere ~~uolencium~~ visuꝫ fuit, q si aliqua altercatio, uel (exceptiones) exceptio inter ptes uel eaꝫ Aduocatos iudicialiter fuerit allegata, statim ea proposita, astantes qui fuerint, hēant cognoscere, utrum exceptio, ul' alterca

tio . siue allegatio ualida fuit uel inanis , qua cognita . ꝛ ꝯsulto iudice dn̄s Capitaneus pronuntiare hēat ualidas [exceptiones] Inuaz ul' nullā , ut ad ulteriora cicius procedatur .)

De h'enda ul' nō habenda copia scripturaꝝ .

Q Uoniaz ī aliquā in aliqua cāꝝ pactore maxime infra plura ꝛ scripture ad iudiciū pducunt' eiusq; q̄ que pducunt' pte ul' toto in t'mīo pductionis ipoꝝ iurū , electo ꝛ adoptio sit copiandi [yimi] , q' si p'ticulari' copia accepta fuit p aliquā ptiuz ex quo totalis copia decreta fuit pductoꝝ copians ultius ad copiandum mime sup aliis admittat .)

De mandatis fiendis sine cedula .

Item statutū fuit , q' precones possint mandare sine cedula , dūmodo questio pricipalis nō ascendat ultra sūmaz medie marche denarioꝝ .)

De indutijs nō dandis ad informandū .

Item statutū fuit ꝛ ordinatū q' si aliqs procurez loco sui ꝯstituerit absentez uel p̄ntem q' eidez procurī ul' substituto ab ipō , nō debeat dari aliq̄ indutia ad se informand' nisi ille talis ꝯstitutes extra t'ra; esset , ul' infirm9 , Et si aliquod pdcoꝝ esset q' dari eidē debeat semel dicta inducia in tota cā , ꝛ non ultra :)

De Indutijs informandi .

Item statutū fuit q' si aliquis ꝯstituet' duos ul' plures pcurēs , qui etiaz alios substituerit , q' eisdez uel alti ipoꝝ petētibꝫ indutias ad se informand' cū dictis pcuribꝫ , ul' domino litis dari uel assignari , nullas d'beat , nec possit .)

De Indutijs aduocati

Item statutū ꝛ ordinatuz fuit q' si aliquis petierit inducias ad habendū suū aduocatū , ul' aliuz informatū , q' eidez dari debeant solū tres indutie in tota causa ꝛ nō plures etiaz si ipā causa esset quouis tp̄e duratura .)

De t'minis rōnabilibus nō dandis a quinquenio infra .

Item statutū fuit ꝛ ordinatuz , q' de qualibꝫ cā , actor nō debeat dicere reo cū t'minis rōnabilibꝫ vz , ultra octo dies p quolꝫ t'mino , dūmodo peticio sua sit a quinquēnio ul' abinde infra , q' si stare uellet sacramēto illi9 , ul' illoꝝ a quibꝫ petitus fuit etiaz si elapsuz fuit quinquēniuz , non debeat ei dicere cuz t'minis rōnabilibꝫ , sꝫ teneatur facere sacramentū , quod sacramētuz si facere recusarit hēatur illico p confesso . Et si tn̄ iurare uellet , q' dillationez aliquaz ad faciend' sacramētuz petere nō possit . Verū si iurare uellet , q' non peteret dillationē p subt'fugio , solū triuz dierꝫ hr̄e debeat dictā dillatoēm ꝛ nō ultra . Saluo q' si prescriptio quīdecī annoꝝ elapsa eēt , tunc nulluz teneatur facere sacramentum :)

De dicentibꝫ rusticitates in iuditio uel extra .

Firmatuz fuit , q' quicūqꝫ dixerit rusticitates aliquas iniuriosas aliqꝫ p̄ in iudicio , cadat in penaz . xx^{ti} . soldoꝝ : Si uō illas alibi dixerit , q' in iuditio , cadat in penaz decez soldoꝝ , Cuius bāni medietas sit Capitanei

alia com̃s. Si uõ aliqs dixerit rusticitates ibidẽ in ꝯtinenti, et ille qui p̃mo dixerit rusticitates probare nõ posset illas rusticitates ita esse ut dixit ꝫ, cadat in penã ut dictũ est: Ille qui s̃cdõ dixit rusticitateg nõ cadat in penã p̃dictã, Saluo q̃ si dixit in iuditio, cadat in predictum penam.

De offĩo cancellarioꝝ apud iudicium ꝛ ritum spangaꝝ.

Quia tẽrã ꝯtinẽs supni opificis gratia facientes populari copia supereãt ꝛ spatiũ ubenora suscipe incrementa, dũmodo ꝯsuetudib, dubijs abdicatis medelle opportunũ remediũ apponatur. Idcirco dignũ est, ꝛ cõsentaneũ ratiõi ut ciuilib, morib, p̃piũg incolas reformetur quib, uetuste ꝛ ꝑglõse ciuitates ytalie ꝯnaliter quodamodo ꝑfruuntur. Cũ semp humane uite alie normari debeat moralitas ab exẽplo. Ad quoꝝcũq itaq litigantiũ utilitatẽ expeditionẽ, cautellã parit ꝛ ꝑfectũ, necnõ ad salutẽ aiaꝝ oiũ trigenaꝝ, ꝛ maxĩe nũcioꝝ, quoꝝ ꝯsciã in faciendis relationibus ꝑꝑ occupationẽ multiplicẽ agendoꝝ, ꝛ diuturnitatẽ tpris d̃ facili ledi põt, cum nõ sit uersibile hũanũ intellectũ omĩa meõrie ꝯmẽdare. Hac salubri prouisione firmatũ fuit, statutũ ꝛ roboratũ, q̃ duo, tres ul' quatuor eligant ul' quot placuerit ꝯsilio notarij trigene, ꝛ nõ forẽses eligẽdi examinãdiq ꝑ aliquos artis discretos, si ad ipꝫ offitiũ meruerit aspirare, qui assistere possint et debeãt dño Capitaneo, ul' eius Lcũtenẽti, ꝑ tpre singlis dieb, iuridicis, aut unus saltẽ ipoꝝ, ne ꝑꝑ ipoꝝ absẽtiã, ul' neglectũ, litigantes aut lites subire uolẽtes, ullũ sentiant detrimẽtũ. Quoꝝ offitiũ erit tale per tpra quib, fuerit ꝯstituti: Primo q̃ omẽs ꝯmissiones ꝑceptoꝝ fiende ꝑ dñũ ꝑsonibus quibuscũq, ꝛ ad petiones quascũq ꝑt in causis ciuilibus ꝛ criminalibus, ne ꝑuaricatio excogitari ualeat ul' ꝯmitti mandato dñi prelibati in quaternis decentib, ꝛ noĩatis ad ipm offitiũ deputãdis ꝛ ꝯseruandis ꝑ ipõs, uel eoꝝ aliquẽ, dieb, singulis ꝯscribantur ac cõmissiones p̃dictas si fuerint requisiti ꝑsonibus inscriptis dare sine cedula teneantur. Et expleto man̄, relationes ꝑconũ recipe et subscribere ꝯmissioni supius noĩate etiã absente Capitaneo, autoritate dñi mediante nullo spatio, pret pũctũ relicto in medio ꝛ s̃cdũ moꝝ ipĩ notarij in principio ipoꝝ offitij pro pte dñi demostrandũ a quacũq ꝑsona, que nũtiũ accepit, tam pro cõmissione q̃ pro relatione scribendis, pro ipoꝝ salario soldos duos dumtaxat ab uno. s. litigante singulariter recepturi. Et cum ꝑ aliquã ꝑtiũ fuerit requisiti, teneantur dictas ꝯmissionẽ ꝛ relationem ostendere siue legere in iuditio sine aliqua solucione, pret ul' beneplacitũ litigantis. In prorogationib, terminoꝝ uõ preciũ unius soldi simili ꝑsoluatur. In alijs aũt scripturis actoꝝ, dominũ cũ prudentib, taxandi hẽat facultatem. Item q̃ a mane. s. in media tercia incipiendo usq quo dñũ nõ recesserit a loco iuditij, Et illico post prandiũ, bona tamen fide mediate, donec simili dñũ nõ desierit in iuditio ꝑmanere: Et si non omẽs saltẽ unus ipoꝝ notarioꝝ

residentiam apud locum iuditii, vel commin(us) stare teneat(ur). Qui si in premissis reperti
fuerint modo aliquo negligentes, p(ro) qualibet vice excessus eorum singuli denar(ios) duos per-
-soluere compellantur d(omi)no, si eos duxerit exigendos. Reliqua aut(em) (scilicet) depositiones
testium quos extra iudicium deponere contigerint, etiam si litem tangerent, que in iuditio
uerterent. Relationes pignerum vel aliarum rerum, et bonorum quorumcumque venditiones, do-
-nationes, permutaciones, in solutum dationes, cautiones, locationes, fines remissi-
-ones, cessiones, translationes, tutellas curas etiam si in iuditio fierent conspira-
-ciones, compromissa, attestaciones et alia acta non pertinentia ad processum causarum,
preter copias inferiorum producendorum in iudicio, seu opiniones eorum, et treuguas
fiendas in iudicio, quilibet alius notarius conscribere si rogatus fuerit libere
ualeat in iuditio prefato obstinente, non obstantibus supradictis. Quibus vero notariis
aut aliis eorum, et d(omi)no Capitaneo non sedente ad iuditium tali p(ro) tempora deputandis
preconesque de commissionibus eis per dominium et mandatis, pactis faciendis relationem
facere teneantur ea die si commode poterunt, uel saltem in crastinum, (scilicet) si ea
fecerint in terra (obstinente). Si vero alibi extra terram (obstinentem) mandata fecerint infra
terciam diem referre teneantur, nisi ipsorum sacramento fuerint impedimento legitimo
prepediti. Si vero in fraude reperti fuerint, cadant in qualibet vice in penam
xl^ta denar(iorum) Aquilegen(sium). Cuius medietas d(omi)no Capitaneo, Alia vero co(mmun)is
camere ueniat applicanda.

De quaternis guadiarum co(mmun)is quibus canzellarii scribere debent guadias co(mmun)is.

Item cum condecens sit, ut qui honoribus preueniuntur et commodis, oneribus
non grauentur, Statutum fuit, quod dicti notarii aput se habere debeant
unum quaternum eis per procuratores co(mmun)is vel Camerar(ium) assignandum, in quo conscribere
debeant omnes et singulas guadias, ad co(mmun)e pertinentes predictum de die in diem,
et scriptas singulis octo diebus, aut antea si fuerint requisiti predictis
Camerario, seu procuratoribus consignare.

De canzellariis non admittendis ad offitium aduocationis.

Firmatum et ordinatum fuit, quod nullus cancellariorum predictorum proximum qui
erunt pro tempora durante eorum offitio, audeat nec presumat aduocare pro
alio, nec procurationis offitium inde assumere, ac iuris actione alicuius cont(ra)
aliquem. Contrafaciens et contraueniens cadat in penam medie march(e) denar(iorum)
p(ro) qualibet vice, medietas cadat d(omi)no Capitaneo, et reliqua comuni.

De danda vel non danda fide preconibus in commissionibus debitorum

Ad occurrendum preconum lasciuie, ymo potius ignorantie cecitati,
Statutum fuit, et stabilitum, quod nemini preconum (obstinentium) super confessionibus
eis fiendis per aliquos debitores ad peticionem quorumcumque creditorum, credatur ultra
mediam marcham denar(iorum) Aquilegen(sium) mon(ete), Et hoc de debitis pecuniariis
duntaxat intellegatur esse statutum, pro quibus quisque contigerit pignerari
vel ad iudicium euocari.

De Preconibus et eoꝝ salario.

Item firmatū fuit, q pcones de Vtino, qui exercētes offitiū suū, iuerint extra utinū, p aliquo uicino de Vtino, hēant pro labore seu mercede sua pro qualꝫ miliari unuꝫ soliduꝫ cū dimidio, ꝛ plus ul' minus pro rata. Si uō in Vtino pignera uendiderit alicui Vicini, hēat de qualꝫ marcha denar, scdm sniam Arbitriiꝫ. A forense uō denar quatuor p marcha, ꝛ plus uel minus p rata. Si uō terminos pro uicino in mercato, ul' burgis ordinauerit unuꝫ soldum habeat.

De Preconibꝫ sup uendendis aīalibus

Item firmatū fuit q nullus preco audeat uendere seu deliurare bestiā aliquā, nisi eaꝫ incantauerit in platea utin, ꝛ duxerit eaꝫ in foro nouo sup rosta. et si cōtrafactū fuerit, Venditio sit ipo iure nulla, et preco puniatur, in Viginti soldis dominio applicandis.

Qꝫ Precones portare debeant uestes cū signo ul' armatura.

Item ordinatū fuit, q Vestes. scilꝫ. tunica cū caputeo preconibus cum armatura cōis utini fieri debeant ānuatim, ita ꝛ taliter q quilibꝫ preco teneatur portare uestitū suuꝫ p annū cōpletuꝫ, maxime offitiū exercēdo. Nec ipm uestitū a se mō aliquo distrahere, ul' alienare. Qꝺ si quis preco ꝯtrafecerit, soluere teneatur cōi tantū quantū ualuerit ipa uestis.

De his qui non dimittunt se pignerari.

Ad obuiandum maliciis hoīum, qui nituntur in opprobrio dnij contra fauorē iusticie pignera denegare pconibꝫ, seu impedire ꝛ impediri facē p familiam suaꝫ, ut dcā pignera nō tradantur, seu q preco illa nō possit acipe, expellētes ipōs a domo cū ꝯtumeliis, ꝛ qnqꝫ percutientes eosdeꝫ. Statutuꝫ ꝛ ordinatū fuit, q qncūqꝫ preco missus fuerit p Capitaneū tre Vtini seu p quencūqꝫ aliuꝫ locū eius tenētem ad pignerand' aliquē dicte tre, ul' pertinentiaꝝ eiusdꝫ ad domū, uel ad quencūqꝫ aliū locū situ in dicta terra Vtini cū laudo ꝛ Sentenciā. Nullus maior domus, ul' Paterfamilias audeat ul' presumat phibere, aut reuellare pignus predictū p se uel p familiares suos, mares ul' femias, ymo statiꝫ teneatur eidē pconi p se et familiares de domo, pignus consignare, aut nō impedire pconeꝫ predictū in tollendo huiusmōi pignus. Item q nullus familiaris maris, ul' femina, vel Vxor alterius, audeat ul' presumat contra pdicta facere. Et hoc sub pena xl.ta denr. si maior domus fuerit. Si uō fuit familiaris maris ul' femia, aut uxor alterius, cadat in penā. xx.ti denar. Que pene toties exigi possint ꝛ debeant, quoties contra pns ordinamentuꝫ factū fuerit. Cuius pene xx.ti denar. medietas sit dnī Capitanei, et alia Cōis. Et exnūc unusquilꝫ paterfamilias stati infra tres dies amonere debeat familiam suam

tan de domo q̃ extra, q nullū impedimentū prestet p̄coni p̄dicto. Hoc saluo q si maior de domo, loco pignoris ad p̄ntiam ipi⁹ dn̄i Capit⁹ cū ip̄o p̄cone ueire uoluit ad sciendū de cā pigneratiōis hui⁹modi, tūc possit ueire, et nichominus preco possit uti offitio suo in pigneratiōe p̄dicta, nisi p ip̄z dn̄m Capitan̄ et Astantes sibi aliud fuīt ordinatū.

De p̄conib⁹ nō pigneratib⁹ ad instātiam offic. lur̄ Comunis.

Item ordinatū fuit, q siquis preco negligēs fuīt, aut maliciose cessauerit et destiterit in pignerando p̄s sibi ꝯmissas deputatas ⁊ designatas, ad instātiam Camerarij Iuratorꝝ, aut p̄curatorꝝ, siue daciariorꝝ cōis, ⁊ cuil;ibꝫ alius p̄ p qualꝫ uice, penā decē soldorꝝ incurrit dn̄o Capitaneo, ⁊ Comūi pro rata ap-plicanda. Reliquis statutis preconū in sua manentibus firmitate.

De dāda solutione mostre ul' pignerꝝ p̄conib⁹ infra t'ciam diem.

Statutū ⁊ ordinatū fuit, q quicūq; Vicin⁹ t'ře vtini consignabit alicui preconi aliq̄d pignus, seu mostram bladi, uini, seu alius rei infra terciam diem, facta uenditiōe pignoris, seu mostre emptori dare et complere teneatur. Et simili mō emptor qui emerit aliq̄d pignus infra terciā diem, pecuniā soluere teneatur, et quicūq; infra terciā diē nō cōpleuerit, uel obs̄uauerit p̄dicta, dn̄s Capitaneus ipsis mandari faciat, q sub pena uni⁹ marchꝫ denar⁹ uadat sup domū ꝯsilij et inde nō recedat, nisi p̄soluerit quod debebit. Et si recedet, capi debeat p dn̄m Capitan̄, et in carceribꝫ detineri, donec p̄dcta nō obs̄uauerit, si p uendi facientem fuerit requisit⁹. Cui⁹ pene .xl.ᵗᵃ denꝝ medietas sit domini Capitanei et reliqua Comuni.

De compellendis p̄conib⁹ ad predicta.

Item statutū fuit ⁊ ordinatū, q quicūq; p̄co Vtini, cui monstra fuerit designata ul' pignus, et ip̄e fraudulent' ul' maliciose pignus nō accepit propt' blandicias debitoris seu alio modo, capi debeat, et in carceribus detineri secundum fraudem per eum cōmissam.

... reddēdo ex cā mercationū uel mercedis.

Statutū ⁊ ordinatū fuit, q siquis in Vtino alicui terrigene, uel forensi teneri ul' obligatū fore apparuerit p quecūq; tp̄a ex cā mercationū, uel mercedis, aut laboris ad querellā creditoris siue hr̄e debentis, debitor hui⁹modi semel dumtaxat citatus p dn̄m pro p̄mo termino si comparuerit, respondere modis ōib⁹ teneatur suo creditori, breuecꝫ auditum, ⁊ summarium h̄eatur, ⁊ obs̄uetur inter p̄tes, ac si terminos rōnabiles scd̄m antiquā ꝯsuetudinē habuisset. Quod Ordinamētum obs̄uari debeat contra debitores obligatos a quinquēnio infra, computādo a die debiti celebrati, aut debende mercedis: Si uo non comparuerit, tūc procedatur p sn̄iam contra debitorem eundē, prout est consuetū procedere ꝯtra contumaces, terminis rationabilibus assignatis.

Q nulli⁹ uicin⁹ audat recipe carta ul' iuris ⁊ actionem a forēse ꝯtra uicinū nec tenere p̄tem in mercib⁹ cū eo

Statutum et ordinatum fuit, quod nullus vicinus terre Utini audeat de cetero vel presumat in se reassumere procuratorium, vel ius et actionem ab aliquo forense contra aliquem vicinum, vel vicinos dicte terre Utini; nec tenere pretium in mercibus cum forense in preiudicium iuris communis, et publice utilitatis, in pena et banno .L.ta librarum parvorum, que toties exigi possit, quoties fuerit contrafactum; Cuius pene, tercia pars sit domini Capitanei, et alia Comunis Utini.

Quod habeatur pro vicino exercens opera vicinatus.

Statutum et firmatum fuit, quod si inter aliquos questio insurgerit de vicinantia, sive quod quis foret vicinus, an ne in terra Utini; ipse de quo foret questio habeatur pro vicino; si fecerit opera ea que spectant ad opus vicinantie, videlicet vuaytam, et alia que spectant ad factionem Communis, acceptante Communi, et non prohibente dictas factiones. et si predictus de quo esset questio non reperiretur intrasse vicinantiam; et idem si quis steterit continuo spatio octo annorum, et super hoc nullum interfugium, vel appellatio concedatur contra illum qui taliter diceret se esse vicinum.

De venditionibus pignerum ad incantum.

Statutum et ordinatum fuit per dominum Capitaneum, et Consilium terre Utinensis, Quod quicumque vicinus terre Utini aut forensis per se vel per alium modo quocumque emerit aliquod pignus stabile ad incantum in terra Utini, quod pignus sit infra confines terre Utini, vel extra confines terre Utini, fuerit vicini terre Utini illud pignus, illi, vel illis, contra quem et quos venditum erit infra decem dies a die venditionis numerandos, pro pretio pro quo emerit, redimere teneatur, et ius suum tantum cedere ipsi, cui revenditio huiusmodi fiet satisfaciente illi, vel illis qui emit, vel revenderit, expensas debitas factas per predictis: Si vero pignus mobile fuerit cuiuscumque conditionis sit, emens similiter illi, vel illis, cuius fuerit infra quintam diem, a die emptionis facte ad incantum pro eo pretio pro quo emerit, revendere teneatur, dummodo pignus huiusmodi sit venditum contra vicinum terre Utini. Et quod similiter ille vel illi, cui, vel quibus ipsa revenditio fiet, similiter revenditionem facienti de legitimis expensis factis in predictis satisfacere teneatur. De rebus vero Utinis, antiqua consuetudo observetur, videlicet quod emens nisi voluerit revendere ea, minime teneatur. Et quod ille, vel illi, qui vendi facient dicta pignera ad incantum, nec etiam Capitaneus vel exactor pro Communi Utini pro officiis eorum, statuto facto de consignatione pignerum, et de solutione fienda infra tres dies post emptionem factam, nisi elapsis terminis predictis, vel .x. dierum, de pigneribus stabilibus, et quinque de pigneribus mobilibus, minime uti valeant: Elapsis vero terminis predictis, eo statuto uti possint, put primo ipso statuto de solutione fienda, et consignatione pignerum in suo robore permanente; presenti novo statuto penitus non obstante.

De quiete per sententiam et obligationibus bona specialiter per pignera, que per contradictionem nituntur impedire ne vendantur ad incantum.

Quia quedam pestifera et damnosa in terra Utini Aquilegensis dioc. abusio inol-
evit, quod quando sententialiter est obtentum vel aliquid quencionaliter pro pignere
speciali obligatum: Cuius vigore ad executionem ipsius sententie vel rei quencionaliter pro pi-
gnere specialiter obligate venditionem proceditur: Nituntur persone convicte vel obli-
gantes bona specialiter pro pignere, ipsis contradicere venditionibus. Et alii tot ut
plurimum a partibus quictis et res obligantibus rogati contradictores apparent ipsis sententiarum
executionibus, et rerum obligatarum venditionibus contradicere nitentes quod ipsarum sen-
tenciarum executiones, ac dictarum rerum obligatarum venditiones adeo impediuntur,
et protellantur, quod finis ipsarum litibus non imponitur. Justicia quoque suum non sortitur eff-
ectum, Ex quo Rixe et discordie inter cives occurrunt, damna intollerabilia
consequuntur, et expense in infinitum augentur. Propterquod ipsa terra Utini non
modicum patitur detrimentum. Ideirco Nos Nicolussius de Castillo Capitaneus pro
reverendissimo in Christo patre et domino nostro, domino Johanne, dei gratia sancte sedis
Aquilegensis Patriarcha dignissimo Consilium et Commune terre Utini, Ad laudem et
reverentiam dei omnipotentis, eiusque gloriose intemerate virginis marie
matris dulcissime, et preconium sancte iusticie, ac dicti domini patriarce
Aquilegensis. Et ipsius terre Utini status laudabilis conservatione volentes
nequissimis maliciis ipsorum quoque modo contradicentium obviare Ut iusticia finem li-
tibus imponendo, suum debitum sortiatur effectum.

Constituimus et per hanc laudabilem sanctionem, statuimus et ordinamus
quod si qua persona per sententiam quicta, contra quam fit sententie executio in bonis suis,
vel si qua persona que quencionaliter aliquam rem specialiter pro pignore obligaverit,
Executioni dicte sententie vel venditioni dicte rei sic obligate contradicere
velit, vel iudici fecerit, audiatur et admittatur ad contradicendum, dummodo
ipse contradictor prius prestet sacramentum quod non contradicit per maliciam,
Et prestet fideiussorem ydoneum de solvendo quinquaginta libras Bonensium
parvorum, et expensas, in casu in quo succubuerit in causa contradictionis, quod si fideiussorem
prestare non possit idem contradictor, vel nolet, obliget sua bona, et se pariter
pro dicta pena solvenda, et expensis in casu quo succubuerit in causa contradictionis:
Itaque ipsis bonis deficientibus, Ad instantiam domini, coram quo causa predicta ventillatur,
et persone obtinentis, cui fit contradictio, tam pro pena predicta quam pro expensis,
personaliter capiatur dictus contradictor sic ut permittitur obligatus per dominum
predictum, et carceribus mancipetur, in ipsis mansurus, donec ipsi domino, et parti
obtinenti, cui fuerit contradictum de ipsis pena, et expensis fuerit integre satis-
factum, vel cum eis concordatum. Ita tamen quod sua contradictione non obstante
procedatur ad venditionem dictorum bonorum. Qua venditione facta, stati ille
contra quem bona venduntur, possessione dictorum bonorum privetur. Et illi cuius

facta fuerit Venditio ad incantum, applicetur, teneaturque ipse contradictor partem cui contradicit citari facere infra tertiam diem, inclusa die impetrate cedule, nisi successiue fuerint omnes dicti tres dies feriati, vel maior pars ipsorum, quo casu ad primam diem iuridicam tunc proxime sequentem citari faciat: Et infra .x. dies peremptorie connumerandos et limitandos a die qua idem cui est contradictio facta sententiam per ipsum bene obtentam, vel obligationem rei questionaliter pignerate factam produxerit omnia sua iura produxisse et quicquid voluerit probasse: Et si in dicto termino non comparuerit, vel si infra dictum terminum .x. dierum, dictus contradictor non bene probauerit in causa contradictionis predicte puniatur ipse contradictor in prenominata pena, et expensis per dominum predictum taxandis. Cuius pene tercia pars applicetur domino coram quo questio fuit ventillata. Residuum vero dicte pene, parti cui fuit contradictum cedat; Et ultius non audiatur contradictor. Et nichilominus Venditio facta firma remaneat, et rata iudicetur; Nec ab aliqua Sententia in dicta contradictionis causa lata appellare possit dictus contradictor: Si vero dictus contradictor obtinuerit in dicta causa contradictionis, tunc reuocetur dicta venditio ad incantum facta cum damnis et expensis; Nec teneatur emptor dictorum bonorum ad incantum venditorum precium soluere nisi primo dicta contradictionis causa fuerit finita et determinata; Et predicta locum habeant vendicent tam in pendentibus causis quam in futuris —— De contradicentibus ne bona illorum contra quos est sententialiter obtentum vel qui specialiter pro pignere obligauerunt vendantur ad incantum Asserentibus ad se bona illa in proprietate vel possessione spectare et manutentoribus dandis.

Item Statuimus constituimus et ordinamus quod si appareat contradictor alius quam ille, cuius bona ad incantum ut supra dictum est venduntur, asserens predicta bona, vel ipsorum aliquod ad se in proprietate vel possessione pacifica pertinere, vel ipsa bona specialiter pro pignere obligata eidem fore, siue vendantur Bona illa virtute sententie bene obtente siue virtute specialis obligationis facte, Teneatur et debeat dictus contradictor facere citari partem que facit vendere, infra terciam diem, Incluso die cedule impetrate, nisi fuerint omnes dicti tres dies feriati successiue vel maior pars ipsorum quo casu ad primam diem iuridicam tunc proxime sequentem, citari faciat in dicta cedula, exprimendo et clarificando dicta bona, vel partem ipsorum, ad se in proprietate vel pacifica possessione spectare vel pertinere, vel sibi specialiter pro pignere obligata esse qua dicte cedule presentatione facta, statim sit suspensa Venditio. Et adueniente dicto termino si non comparuerit, vel si comparuerit et dicta declaratio in dicta cedula contradictionis non fuit facta, cadat in penam .xxv. librarum, cum expensis factis illico taxandis, Cuius pene tercia pars dominio coram quo facta est citacio. Relique partes illi cui factum est contradictio cedant. Et nichilominus tunc ipsa contradictione non obstante

possit ꝛ ualeat ille cui contradicitur uendi facere dicta bona ad incantu. Qz si idez contra-
dictor sic nō comparens, ul' declaratione in dicta cedula nō faciens, nō fuerit soluē-
do ꝑliter detineatur, et carceribꝫ mancipetur nō relaxandus, donec penaz predctaz
cum expēsis taxatis soluerit ul' alit᷑ concors fuerit: Et si ultius ǫtradicē uoluit
talis ǫtradictor supius specificatus, nullatenꝰ audiatur, nisi ꝑmo pena predcta
cū expēsis integralit᷑ soluta, Et eo casu si nō soluerit, contra ipz procedatur,
ac si diffinitiue ǫtumax esset Qz si soluerit audiatur ꝑmoduz quādo com-
paret in termino ad contradicendū statuto utsꝰ prxim̄ inferius describitur.
Si uō in dicto tmīo comparuerit talis ǫtdictor nō audiatur nisi prius in
iudicio prestet sacramentū, qd' nō facit ꝑ maliciaz, nec ad instantiā debitor'
uel altius ꝑc, Et prestet cautionē fideiussoriaz, uel se obliget ad carceres
intrandū ꝑliter de soluendo noīe pene libꝛ xxv. Xonꝰ puoꝛ, cū expēsis
ꝑ Sententiaz taxandis in casu quo in dicta ǫtradictiōis causa succubuerit
ut inferius exprimetur, Que pena ꝑmodū supiꝰ specificatū cedat ꝛ diui-
datur, vz tertiam partem dominuz ꝑdictuz hēndo. Reliquas duas
ptes uō hēat ille cui facta est ǫtradictiō: Quoquid' prestito sacramēto
ꝛ fideiussꝫ dato, seu obligat᷑ ꝑsonali facta audiatur talis contradictor.
Et si quid' Manutentores allegati fuerit ꝑ partes, ul' aliquā ipāꝝ partium,
qui sint in patria, prestito ꝑmo sacramēto ꝑ dictuz manutentores allegātem,
ꝙ non facit ꝑ maliciaz nec cā dillatandi litez, Statiz limitetur terminus
xv. diez, a die allegationis facte cōnumerandoꝝ, et illo die non incluso
ad ꝓcedend', cōpellendū, ꝛ hēnduz dictos suos Manutentores, ut iuditium
in se suscipiant. Si uō sint extra patriaz, tūc limitetur tmīnus iuxta
declarationez sentētie Atuntiꝫ, hito respectu ad distantiaz loci: Qz si
compuerint Manutentores, et controuersia orta inter noīantez, ꝛ nomi-
natos manutentores, infra dictū tmīnū xv. diez non eēt finita, Idem
nominans in se iuditiuz suscipiat ꝑ dictis Manutentoribꝫ nominat᷑, et
ipōꝝ piculo, si in causa dicte manutencionis succubuerint dicti Manu-
tentores, quo casu limitetur statiꝫ ꝑdrīuz tmīnus. xv. diez nō ǫputat᷑
tn̄ die, qua fit dicta limitatio, tan ǫtradicēti, ꝙ illi cui fit contradictio,
Ad probandū ꝛ ꝑducendū quicqd dicte ptes probare uoluerint in cā ꝑdcta.
Quo tmīno transacto, in causa intelligatur eē conclusum, nisi euidē-
tissima causa apperet ꝑ Sniam approbanda. Quo casu alter tmīnus octo
diez sup addatur, quo elapso, nullus tmīnus ultioꝛ assignetur, sed in
causa sit, ꝛ intelligatur conclusiꝫ, ob odiuz ǫtradicentiuz, et ut ipi con-
tradicentes ab ipōꝝ nequiciis, et calamitatibus, ac interfugiis desistant.
Et si idem Manutentor, uel Manutentores iuditiuz pro allegantibus
eos susciperēt, cū eis procedatur quēadmoduz proceditur cū illis ꝑ quibus

iudiciū susceperūt, tan quo ad penā z expēn, q̄ quo ad p̄ncipalē causā ꝯtradictionis,
et nisi alios allegauerīt manutentores, limitetur t̄minus xv. dierꝫ ad p̄bandū per
modū z formā, z cū additiōe ut p̄c, sup̄ est declaratū, quādo ꝯtradictor in se su-
scepit iudiciū: Si aūt dicti manutentores alios allegauerīt manutētores, ter-
minus aliorꝫ xv. dierꝫ limitetur eisdꝫ allegātibꝫ, uel allegantī ad p̄ducendū
hendū z compellendū ip̄os suos manutentores si sīt in patria, et si non sint
in patria, fiat ut s̄ dictū est, Et sacramentū deferatur, ac p̄cedatur ut sup̄
p̄e scriptū est in hēndo p̄mos manutentores, Et similit̄ si aliq̄ allega-
rentur manutentores, hoc adiecto, q̄ si contradictor, ul̄ alius manutentores
allegans, appeat ip̄m allegantē in p̄cessu cause manutentores non habere
uel ꝯt ip̄os non obtinere, uel sub silentio post dictā manutentorꝫ allega-
tione facta ptransire, cadat in pena unius marche den̄, ī terminū duorꝫ
dierꝫ eidꝫ allegantī p dictū dn̄ium statuendū soluendū. Et si infra dictū
t̄minū nō soluerit, ult̄ nō audiatur, z ꝯtra ip̄m in dicta cā, ac si ꝯtumax
eēt, procedatur. Cuius pene tercia ps dn̄o, et relique due parti cui facta
est ꝯtradictio, uel ip̄i Locūtenenti cedant. Nec hoc casu sufficiat simplex
ꝯfessio manutentoris ad probandū eē manutentore, nisi probetur bene
manutentio, uel saltē sacramēto utriusqꝫ partis, Sꝫ allegati manutentoris
z allegantis manutentorem, dicta confessio roboretur. Si uō prenominatꝰ
ꝯtradictor, z ille cui fit ꝯtradictio, nullū allegare uoluerint manutētorem,
sꝫ in causa p̄cedere, limitetur tūc similit̄ tan ip̄i contradicenti, q̄ ei cui
fit ꝯtradictio t̄minus xv. dierꝫ, nō ꝯputata die, qua fit dicta limitatio ad
probandū quicqd dicte ptes probare uoluerint in causa p̄dicta, quo t̄mino
transacto, intelligatur in cā ꝯclusū, nisi euidens impedimentū appareret
p s̄niam approbandū, quo casu alter t̄minus octo dierꝫ supaddatur, quo
elapso, nullus t̄minus ulterior assignetur, sed in causa sit z intelligat
ꝯclusum, ob causā z rōnes supius declaratas. Nam om̄ia iura tan
nālia, q̄ ciuilia, z municipalia conant̄ resistere contradictoribus exe-
cutionūm, sentenciarꝫ z conuencionaliū pigneraticiarꝫ obligationū. Q-
uibus conclusionibus ul̄ aliqua ip̄arꝫ factis, fiat ibidem iurium omium
productorꝫ cōmissio cū relatōe fienda, uel si astantibus utilꝰ uidebitur,
diffiniatur ibidꝫ p s̄niam astantiū sup iuribꝫ p parte productis, Et si quid̄
iura eius, cui facta est contradictio, potiora, uel ualidiora sunt illis iuribꝫ
p contradictorē productis z probatis, iuxta declarationem prime cedule
contradictiōis de duobꝫ unū p̄dictū contradictorem eligi faciendū p p̄sēs
ordinamētū, statutū, z constitucionē, Volumꝰ et ordinamꝰ, Vꝫ q̄ aut dcta
bona uendi p̄mittat dictꝰ ꝯtradictor, ad suū manutentorē regressum
hēndo, uel cum eo cui est facta contradictio concors sit, et eidem integre

satisfaciat de eo qd' p s̄niam contra illū cui bona venduntur obtinuit, uel qd' conuen-
cionalit' obligat' est p dictis bonis sp̄alit' p pigneze ypothecatus ad suū manutētorē
similit' regressū hēndo. Ipse tn̄ cui facta est contradictio hoc casu iura sua
contradictori cedente, Et hoc casu in pena sup' specificata xxv. lib' bonen̄
pp, nō incidat dictus cōtradictor, uel inditiuz pro ip̄o contradicēte recipiēs,
Sz solū in expn̄is legitīs condemnetur, cū legitimā cām contradicendi hūe-
rit. Nisi manutentor ul' inditiū suscipiens pro cōtradicente fuerit ille
cōtra quē bona ad incantū venduntur, Quo casu de penis sup' sp̄atis,
nō sit absolutus. Sz ad expens. z penā cadat, et cōdemnet', ut sup' est decla-
ratū dictus manutentor seu inditiuz pro contradicente suscipiens. Si aūt
iura cōtradicentis potiora z ualidiora sint iurib; illi' cui facta est contra-
dictio, Validentur ipa iura, et qd iuris est eidez contradictori adiudicet'.
Si uō dictus cōtradictor iux' declaracionē cedule in forma sup' specificata
transmisse, Vz sup p̄petate, uel poss'one, aut sp̄ali p pigneze obligatione,
nich' probauerit, cadat in expn̄s p s̄niam iuxta morez cōsuetuz taxādis,
et in sup' noīata pena xxv. lib' bonen̄ pp, cedenda z diuidenda ut sup'
extitit declaratū: Et si cōtingat, p̄fatū cōtradictorē appellare z appella-
tionez sibi admissaz fore, ul' se in ptectione ponere, et in ip̄a appellatiōis
uel ptectionis causa succumbere, cadat in penā dupplicatā applicandam
z diuidendaz ut sup' nisi causaz legitimā contradicendi hūerit, ut superi'
declaratū est, Quo casu ad expn̄as legit' solū teneatur et nō ad penaz.
Et p̄dcta locū hēant nō soluz in futuris causis, uerū etiā in causis
pendentibus, sed nundum finitis.

De dn̄ab; seu mulierib; cōtdicētib; ne bona ad incantū uendant' assentib; illa fundū esse dotale ul' sp̄alit' p pignere obligata eē, p dotib; z iur' suis, et manutentoribus dandis.

Item statuim'. Constituimus z ordinamus q' si qua domina uel
mulier fuerit, que cōdicat, ul' cōtradici faciat, ne bona ad incantum
vendant', siue uendant' ad incātuz v'tute sētēcie iudiciarie siue uirtute
sp̄alis obligatiōis de ipis bonis fc̄te. Si quid' ipa dn̄a ul' mulier assat dc̄a
bona suū esse fundū dotale ul' ē sp̄alit' z noīatim pro dotib; z alijs suis iu-
ribus p pignore obligata eē, teneatur z debeat dicta mulier citari facere
partē infra quartā diez, incluso die cedule impetrate. ñ fuerit omēs dicti
quatuor dies successiue, ul' maior ps ipoz feriati, Quo casu ad primā diē
iuridicaz tūc px' sequētez citar' faciat in dicta cedula, Exprimendo et cla-
rificando dicta bona suū esse fundū dotale, uel sp̄alit' z noīatiz pro dotibus
z iurib; suis p pignore obligata eē, Qua dicte cedule appn̄tatiōe fc̄ta, statiz
sit suspensa venditio, et eo casu licitū sit eidez cui contradicitur facere se-
questrari, et inuentariuz fieri facere de omnibus bonis saltem mobilibus

Illis cui bona ad incantũ uenduntur p notz et dñuz Sñalit' deputand', iuxta
sufficientē p'z p dominiũ Sñalit' eligendam sequestrandis, Si alia bona mobilia
ad debitũ petitũ sufficientiã nõ hueriz ul' possederit, Idem cui bona ad incatũz
uendũtuz, seu uendebant', adueniente ault tmĩno pdicto, si non compueit
dña ul' mulieŗ sic ɔdicens, ul' si ɔparuerit ⁊ dicta declaratio in dca cedula
ɔtradictiõis nõ fuit facta, Cadat in penã unĩ marcħ deŋ, cũ expensis factis
illico taxandis, Cui pene tercia ps dñio, corã quo facta ē citatio, Reliqe-
ptes cui facta est ɔtradictio cedant. Et nichominus tũc dicta contradictiõe
nõ obstante, possit ⁊ ualeat ille cui ɔdicitur vendi facere dcta bona ad incãtũ.
Qz si dcta dña, ul' mulieŗ sic nõ cõparens, ul' declaratione in dicta cedula
nõ faciens, nõ fuerit soluendo, pliter detineatur, ⁊ carceribz mancipet' donec
ipaz penã ⁊ expnãs soluerit non relaxand'. Et si ultius uoluit ɔdicere
dicta domina, ul' mulieŗ, nullaten' audiatur nisi pmo dicta pena cum
expẽsis integralit' soluta, Et si nõ soluerit, pcedatur ɔtra ipaz dominam
uel mulierez, ac si ɔtumax diffinitiue eet'. Qd' si soluerit, audiatur p
modũ prox' illstuz, quãdo compet in tmĩno ad ɔducendũ statuto. Si uo in
dicto tmĩno compueit talis domina, ul' mulieŗ ex rõne ut sup' pfertur
contradicens, non audiatur nisi prius in iuditio prestet sacramtuz, qp nõ
facit p maliciaz, nec ad instantiaz debitoris, uel altius psone. Et prestet
cautionez fideiussoriam, uel se obliget pliter ad carceres intrandũ, de solu-
endo nomie pene libr. bon puoz xxv. cũ expnis p Sñiam taxandis, in
casu quo in dicta contradictionis causa succubuerit, ut inferi' exprimetur, q pena
p modũ prox' supius specificatũ cedat ⁊ diuidatur. Quo quid' sacrameto
prestito, et fideiussõ dato, seu obligatiõe psonali facta, Audiatur talis domĩa
uel mulieŗ contradicens. Et si quid' manutentores qui sint in patria allegati
fuerint p partes uel aliquã ipaz ptiuz, prestito pmo sacramto p dictũ allegã-
tem manutentores, qp non facit p maliciam nec cã lite dillatandi, statim
limitetur tmĩnus. xv. diez, a die allegationis fcte cõnumerandoz, et illo die
nõ incluso ad hendum compellendũ ⁊ pducendũ ipos suos manutentores, et
suscipiendũ iuditiuz in se, Si uo sint extra patriam, tũc limitetuz tmĩnus iux
declarationez Sñie Astantiuz dand', hito respectu ad distantiaz loci. Qz si
compuerint manutentores infra dictũ tmĩnuz xv. diez, et controuersia
orta inter nominantez ⁊ noiatos manutentores infra dictũ tmĩnũ. xv.
diez nõ esset finita, Idem nominans iudiciũ in se suscipiat pro dictis ma-
nutentoribus nominatis ⁊ ipoz piculo, si in causa dicte manutentionis
succubuerit dicti manutentores, Quo casu limitetur statim p dominiũ tts
xxv. diez, nõ tñ computata die qua fit dicta limitatio tam contradicenti
qp illi cui fit contradictio Ad proband' quicqd dicte ptes probare uoluerint

in causa predicta. Quo tmino transacto in cā intelligatur cōclusuz, nisi euidētissima cā apperet p snīaz approbanda. quo casu alt tminus xiiii. diez assignetur, seu supaddat. quo elapso nullus ultior tminus assignetur, sed in causa sit, z intelligatur gclusum ob odiuz gtradicentiū, z ut ipi gtradicentes, ab ipoz nequitys z calamitatib, ac int fugys desistant, Et si idez manutentor uel manutentores iuditiū pro allegantibus eos susceperit, cū eis procedatur queadmoduz procederetur cū illis pro quib iuditiuz susceperūt, tan quo ad penā et expēns, qz quo ad pncipalez gtradictionis causaz, Et nisi alios allegauerint manutentores, limitetur tmin xxv. diez ad probandum p moduz formā z cū addictiōe put px supra est declaratū, quādo contradictor in se suscepit iuditiuz. Si aūt dicti manutentores alios allegauerint manutentores, tminus alioz xv. diez limitetur, si sint in patriā, Et si nō sint in patriā fiat uts dictū est, z procedatur, ut px supius est descriptū in hendo primos manutentores, Et simlit si aly allegarentur manutentores: hoc adiecto qz si contradictor ul alij manutentores allegans appeat ipm allegante in processu cāe manutentores nō hre, ul gtra ipos nō obtinere, uel sub silentio, post dictā manutentoz allegationez factaz ptransire, Cadat in penā om march denar infra tminuz trium diez ei allegantī p dominiū statuend soluend, Nisi iustum causam manutētiōis hūerit allegandi, p snīam Astantiuz declarandam. Qz si infra dictū tminum nō soluerit, ulterius nō audiatur, et contra ipm indicta causa, ac si contumax esset, pcedatur. Cuī pene tercia ps dnīo, et Relique due, parti cui facta est contradictio, ul ipius locū tenenti cedant: Nec hoc casu sufficiat simplex confessio manutentoris ad probandū esse manutentorem, nisi pbetur legitime, uel saltem sacramēto utriusqz partis dicta confessio roboretur. Si uo prenominatus contradictor z ille cui fit gtradictio nullū allegauerint manutentorem, limitet similit tan ipi domine seu mulieri contradicenti, qz ei cui fit contradictio tmin xxv. diez, nō computata die qua fit dicta limitatio, Ad probandū quicqd dicte partes probare uoluerint in causa pdicta, quo tmino transacto, intelligatur in causa conclusum, nisi euidens impedimentuz apperet p sentenciaz approband, q casu alt tminus xiiii. diez supaddatur, quo elapso nullus tminus ultior assignetur, Sz in causa sit, z intelligatur conclusum, ob causam et rōnes superius declaratas. Nam omīa iura tan nālia, qz ciuilia, z municipalia conantur resistere cōtradictoribus executionū snīaz, et conuentionalium obligationuz. Quibus conclusionibus uel aliqua ipaz factis, fiat ibidz iuriuz pductoz cōmissio cum relatiōe fienda, uel p Snīam Astantiuz, si ipis Astantibus utilius uidebit, diffiniatur ibidz sup iuribus p parts productis. Et si quidz iura eius cui facta est contradictio, potiora, uel ualidiora sunt illis iuribus p dominaz, ul mulieri contradicentez productis, z probats iuxta declarationez cedule contradictiōnis, de duobus unum p dictaz dominaz, uel mulierez contradicentem eligi faciēdz

v.

per presens ordinamentum volumus et statuimus, quod si quis aut vendi dicta bona permittat, ad su-
-um manutentorem regressum habendo, vel cum eo cui facta est contradictio concors sit, et eidem
satisfaciat de eo quod per sententiam contra illum cuius bona venduntur obtinuit, vel qui comiteci-
-onaliter obligatus est pro dictis bonis, specialiter pro pignere ypothecatis, ad suum manutentorem
ut dictum regressum habendo ipso tamen cui facta est contradictio, hoc casu iura sua contradi-
-ctori cedente. Et hoc casu in penis superius specificatis, non incidat dicta domina vel
mulier contradicens, vel recipiens auditum pro ipsa, sed solum in expensis legitimis condemnetur,
nisi manutentor vel auditum recipiens fuerit ille contra quem bona ad incantum
venduntur. Quo casu de penis superius spacificatis non sit absolutus: Sed ad penas et
expensas condemnetur et cadat ut superius est specificatum dictus manutentor,
vel auditum pro dicta contradicente suscipiens: Si autem iura domine vel mulieris
contradicentis potiora vel validiora sint iuribus illius cui facta est contradictio,
validentur ipsa iura, et quod iuris est eidem adiudicetur: Si vero iuxta declaratorem
cedule in forma superius specificata, videlicet, dicta bona sua esse fundum dotalem
vel specialiter, et nominatim sibi pro dotibus et iuribus suis aliis pro pignere obliga-
ta esse nichil probaret vel probaverit, cadat in expensis per sententiam taxandis,
et in superius nominata pena .xxv. libr. Barchinonensium pro parte, cedenda et dividenda ut
superius extitit declaratum. Et si contingat dictam dominam, vel mulierem
contradicentem appellare, vel se in protectione ponere, et in ipsius appellationis
vel protectionis causa succumbere, cadat in penam duplicatam cedendam et
dividendam ut supra nisi causam legitimam contradicendi habuerit ut supra extitit
descriptum: Quo casu, solum ad expensas legitimas teneatur et minime ad
penam. predictaque effectum sortiantur tam in pendentibus et nundum finitis
litibus, quam in futuris.

De dominabus vel mulieribus contradicentibus ne bona ad incantum vendantur asserentibus se ius in ipsis ratione dotium vel iurium suorum habere:

Item statuimus, constituimus, et ordinamus, quod si domina aliqua, vel
mulier fuerit que contradicat, vel contradici faciat, ne bona ad incantum
vendantur, non ratione fundi dotalis, vel specialis obligationis pro pignere
facte, sed ratione dotium, et iurium suorum, quorum virtute asserit se ius in ipsis bonis
ad incantum vendendis habere, sive vendantur virtute sententie legitime obtente,
sive virtute specialis obligationis, de ipsis bonis facte, Teneatur et debeat dicta
domina, vel mulier citari facere partem infra quatuor dies, incluso die cedule
impetrate, nisi fuerint omnes dicti quatuor dies successive feriati, vel maior
pars ipsorum, quo casu ad primam diem iuridicam tunc proxime sequentem citari faciat
exprimendo in dicta cedula se ius in dictis bonis habere, qua dicte cedule
presentatione facta non obstante, ad venditionem dictorum bonorum procedatur, Et
licitum sit eidem contradicenti incantare et incantari facere dicta bona

ad maius precium quod potest, et pro se emere: qua venditione facta statim priuetur ille possessione contra quem bona ad incantum venduntur, et applicentur illi cui facta est venditio; quo casu precium penes emptorem intromissum permaneat, donec fuerit discussum et determinatum de iuribus partium. Et adueniente dicto termino, si non compuerit domina, uel mulier contradicens, cadat in penam unius marche denariorum Aquilegensium monete, cum expensis factis illico taxandis, cuius pene tercia pars domino coram quo questio vertitur, relique due partes cui facta est contradictio, cedant. Et si dicta domina, uel mulier sic contradicens, et non comparens non fuerit soluendo, personaliter detineatur et carceribus mancipetur, non relaxanda, donec penam et expensas predictas soluerit. Et si ulterius contradicere uoluerit, nullatenus audiatur, nisi prius pena predicta cum expensis taxatis soluta. Quo casu nisi soluerit, contra ipsam diffinitiue procedatur, ac si contumax esset. Quod si soluerit, audiatur per modum proxime illustrum, quando compet in termino ad contradicendum statuto. Si uero in dicto termino compuerit, procedatur tunc ulterius usque ad conclusionem cause predicte in omnibus et per omnia, quemadmodum superius constitutum et declaratum est procedi debere in constitucione et statuto proxime suprascripto, intitulato de dominabus seu mulieribus contradicentibus, ne bona ad incantum uendantur etc. Facta igitur conclusione, fiat ibidem iurium productorum commissio cum relatione fienda, uel per sentenciam astantium, si ipsis astantibus utilius uidebitur diffiniatur super iuribus per partes productis. Et si quid iura eius cui facta est contradictio sint et reperiantur potiora et ualidiora iuribus domine uel mulieris contradicentis per ipsam productis, idem qui uendi fecit, habeat et habere debeat precium dictorum bonorum venditorum, et ad ipsum spectare et pertinere adiudicetur. Quo casu de pena superius constituta, domina uel mulier contradicens nullatenus teneatur, sed solum in expensis legitimis condemnetur taxandis per dominum predictum, eo quod legitimam causam contradicendi habuit, quia probabiliter potuit ignorare, utrum iura sua preferentur iuribus illius, qui uendi fecit. Si uero iura domine, uel mulieris contradicentis potiora, uel ualidiora iuribus illius, qui uendi fecit, et cui est facta contradictio, uel eius locum tenenti sint adiudicata, tunc eo casu ipsa domina, uel mulier contradicens habeat regressum ad precium, et sibi dandum adiudicetur, usque ad summam eius quod habere probauit. Quod si nullum ius contradicendi dicta domina uel mulier probauerit, in expensis omnibus per dictum condemnetur dominum taxandis, et pena xxv. librarum Veronensium parvorum superius specificata, cedenda et diuidenda, ut superius per precedentem constitucionem et statutum extitit declaratum. Et si contingat dictam dominam, uel mulierem

ne contradicentes appellare, uel se in protectionē ponere, et in ipsius appellationis uel protectionis causa succumbere, cadat in penā duplicatam cedendam et diuidendam ut s(upra), nisi causam legitimā contradicendi habuerit, ut supius extitit descriptū, Quo casu solū ad expensas legitimas condemnetur, et teneatur ad penā q̄ minime ex rone supius demonstrata, Et predicta se nō solū ad futuras causas, sed ad pendentes, et nundū finitas extendant.

De cōtradicentibꝫ ne Bona ad incantū uendantur asserentibꝫ se ius in ipsis habere.

Item statuimus, Constituimus, et Ordinamus q̄ si contradictor appeat alius, q̄ ille cuius bona ad incantum uenduntur, ul' alius q̄ ille qui se asserit Bona ad incantū uendenda, ad se in possone, ul' proprietate pacifica ptinere, uel alius, q̄ domina uel mulier pro dotibꝫ et iuribꝫ suis quomodocumq; Sed sit psona assens et pretendens, se ius aliquod hre in dictis bonis, que ad incantū uenduntur, Siue uendantur uirtute sentencie obtente, siue uirtute spetialis obligationis facte, teneatur et debeat dictus contradictor citari facere partem que facit uendere, infra terciā diem, incluso die cedule impetrate, nisi fuerit omēs dicti tres dies successiue feriati, uel maior pars ipsorum, quo casu ad pmā diem iuridicam tūc pxe sequentem citari faciat, In dicta cedula exprimendo et clarificando se ius in dictis bonis habere. Qua dicte cedule presentacione facta, nō obstante, ad uendicionem dictorum bonorum pcedatur. Sed licitū sit ipi contradicenti, incantare et incantari facere dicta bona ad maius preciū q̄ potest, et pro se emere. Qua Venditione facta, stati priuetur possone ille, contra quem Bona uenduntur, et applicetur illi cui facta est Venditio, quo casu precium penes emptorē intromissum permaneat, donec fuerit discussum et determinatum de iuribus dictarum partium. Et adueniente dicto tmino, si non compuerit contradictor, Cadat in penam unius march. denar. Aquilegen monete. cum expensis factis illico taxandis, Cuius pene, tertia ps domino pdicto, Reliq pars cui facta est contradictio cedant, Et si idem contradictor non compens, nō fuerit soluendo, psonaliter detineatur, et in carceribus mancipet, nō relaxandus, donec penam et expensas predictas nō soluerit. Et si ultius contradicere uoluerit idem contradictor, nullatenus audiatur nisi pmo pena predicta, cū expensis soluta. quo casu nisi soluerit, contra ipsum diffinitiue procedatur, ac si contumax esset, qd si soluerit, audiatur p modum prox istum, quando compet in termino ad contradicendum statuto. Si uo in dicto termino compuerit, procedatur tūc ulterius usq ad conclusionem cause predicte in omibus et p omnia, queadmodum

supius constitutu, et declaratu est procedi debere in constitutione et ordinamento isto intitulato de contradicentibus ne bona illorum contra quos est sinaliter obtentu, uel qui specialiter pro pignere obligauerit, vendantur ad incantu assentibus etc. Facta igitur conclusione, fiat ibidem iurium productorum commissio cum relatione fienda, uel per sententiam astantium, si ipsis astantibus utilius uidebitur, diffiniatur super iuribus per partes productis. Et si quidem iura eius qui uendi fecit, et cum est facta contradictio, sint, et reperiantur potiora, uel ualidiora iuribus contradicentis per ipsum productis, idem qui uendi fecit, habeat et habere debeat precium bonorum uenditorum, et ad ipsum spectare, et pertinere adiudicetur, quo casu de pena supius constituta, nullatenus teneatur dictus contradictor, eo quod legitimam causam contradicendi habuit, quia uerisimiliter ignorare potuit, utrum iura sua preferantur iuribus illius qui uendi fecit. Si uero iura contradicentis, potiora, uel ualidiora iuribus illius qui uendi fecit, et cum est facta contradictio, uel eius locum tenentis sint adiudicata, tunc eo casu idem contradictor habeat regressum ad precium, et sibi dandum adiudicetur, usque ad summam eius quod habere probauerit. Et si dictus contradictor, nullum ius contradicendi probauerit, condemnetur in expensis omnibus per dominum predictum taxandis, et pena . xxv. librarum Veronensium paruorum, supius specificata cedenda et diuidenda ut superius per precedentes constitutiones et statuta extitit declaratum. Et si contingat contradictorem predictum appellare, uel se in protectione ponere, et in ipsius appellationis uel protectionis causa succumbere, cadat in penam duplicatam cedendam, et diuidendam ut supra. Nisi causam legitimam contradicendi habuerit, ut supius extitit descriptum. Quo casu, solum ad expensas legitimas condemnetur et teneatur, et non ad penam ex ratione supius descriptam. Roburque habeant predicta non solum in futuris, uerum etiam in pendentibus causis, et nundum finitis.

Millesimo iiij. lxxxxj. in dictione xiiij.[ta] die xiij. Iunij. Autenticata et publicata fuerunt suprascripta statuta in pleno consilio Coram Nobili uiro S. Nicolussio de Castello honorabili Capitaneo terre Utini, pro Reuerendissimo domino, domino Iohanne Patriarcha aquilegensi etc.

De relationibus spangarum reddendarum annuatim et scribendarum per Cancellarios in actis.

6 Statutum et ordinatum fuit, quod si aliquis uoluerit impetrare nuncios ad pignerandum, uel spangandum pro liuellis seu non solutis, teneatur[ire] Coram domino Capitaneo, uel eius vicegerente, et petere per sententiam nuncios ad spangandum uel pignerandum in genere pro liuellis sibi non solutis, Et ea obtenta statim unus ex Cancellariis domini Capitanei in quaternis suis scribere teneatur sententiam predictam, pro qua sententia sic obtenta, Cancellarius qui dictam

sentenciam scripserit, hrē debeat soldos duos, Et similiter de relatione spange sold duos. Pretea statutū fuit, q̄ si aliquis obtinuerit p sniam imponendi spangus sup aliqua re, et tres spange posite fuerint sucessiue non p intualla annoꝝ, z datū fuit p publicū instrumētuz, q̄ tūc res spangata, seu res spangate ipso iure decedisse intelliguntur illi qui ipās spangas imponi fecerit. Et nichominꝰ ille contra quē imposite fuerit, teneatur ad dupplices affictus pro prima et secūda spangis, et pro tercia spanga ad simplicem.

De pscriptione nō opponenda cōtra petentes z hntes liuella.

Quoniam p nōnullos potius priuatū, q̄ bonū publicū concernentes z affectantes, a multo tpe citra, quedā damnosa z pestifera in tra Vtin abusio inoleuit, Quando quis hns liuellū aliqd sup aliqua re stabili nititur ad solutionē puenire, spangando ul pignerando iuxta antiquos mores, ut plurimū fit contradictio z pscriptionis exceptio, Ex quo rixe z discordie int Ciues accurrūt, damna intollerabilia consequūtur, et expēse in infinituz augentur. Idcirco predictis obuiare intendentes ad cautelāꝫ iniquitates auferendū, Vt unicuiqꝫ ius hēnti tribuatur. Nos thomas de placentinis leguz doctor Capitaneus tre utin p Magnificuz z gnosum uiꝝ dominū Jacobum Triuisano pro Illustrissimo ducali dn̄o venetiaꝝ in patria foriiulij gnālem Locūtenentez spālit deputatum Consilium totiꝰ uniuersitatis ipius tre, tan nobiliū ciuiū, q̄ popularīū in maiori Eclesia scte Marie d Vtino ad sonū campane more solito congregato, ad laudē et reuerentiā Omipotentis dei, eius gloriose matris uirginis marie, et preconiū sancte Justicie, ac prefati nostri Illustrissimi ducalis dominij, et p bono publico ipius tre Vtin, Constituimus z p hanc laudabilem sanctionem Statuimus z ordinamus, q̄ Nullus, siue sit pricipalis, cui intsit, siue procurator uel Aduocatus, aut alia psona quo uis modo possit aut ualeat in iudicio prescriptionis exceptionē iuris canonici uel ciuilis, aut municipalis opponere, allegare, uel probare contra aliquē ciuem, uel hitatorem terre Vtin, Eclesiam, uel hospitale, aut monasteriā uel conuentus, liuellum siue liuella aliquod uel aliqua, tan in pecunijs, q̄ in Blado, vino, uel alijs rebus habentꝫ uel petentꝫ sup aliqua re, uel rebus stabilibus. Et hoc sub pena xxv. libraꝝ soldoꝝ, totiens exigenda, quotiens fuerit contrafactum, Cuius pene medietas sit partis, contra quā opponetur, et alia medietas domini Capitanei, Et q̄ sufficiat ipi uel ipis hentibus seu petentibꝫ ipsuz ul ipā liuella p publicū instrumentū, manu boni z fidelis notarij cfectuz, etiā si sit antiquissimū, uel p duos aut tres testes ydoneos et fidedignos, de quoꝝ ydonietatibus, stetur declarationi astantiū sibi deberi ipm uel ipa liuella, Et q̄ tali probatione facta, debitor seu ille contra quē agitur

omino ipsi vel ipsa livella solvere teneatur, nō obstantibus aliquib; iurib; civilib; vel canoniciis, aut consuetudinib; vel provisionibus hactenus in contrariū factis; quib; omib; ex certa sciētia tenore pñtium derogamus. Admittatur aut ille a quo petitur livellū impune ad opponend et pbandum exceptionem venditionis, donationis, pmutationis, liberationis, trāsactionis et pacti, de ultius aliqd nō petendo, vel legati, et alias quaslib; legitimas exceptiones non concernentes prescriptionez uts; que si probarentur legitime, excluderent actorem: Et hec hēant locum in iam constitutis livellis et constituendis, ac in pendentibus, et futuris causis, non autem trahantur ad preterita iam decisa: De spāgātib; nō valētib; pjudicare aliis hentibus sup una et eadem re livella.

Omnem ambiguitatis confusionem amputantes hoc liquido et compendioso statuto ordinatū determinatum et statutū fuit in dicto et pleno arengo, Qd si sint duo, vel plures hentes plura livella sup una re; et aliquis habens pmū livellum tres spangas posuerit legitime et possessionē acceperit nō valeat aliis hentibus livella sup ipsa eadem re preiudicare, Sz omino teneatur solvere ipsa livella: Et hoc si res sup qua debetur livellū sit sufficiens ad solvendū dicta livella, Et stetur in hoc sentētie astantiū: Et si non esset suffitiens ad utrunq; livellū solvendum, qd tūc preiuditium pareat ultimo henti livellum pro illa parte dumtaxat de qua nō fuerit sufficiens, et sibi imputetur: Et si secundus dominus livelli tres spangas posuerit et possessionem acceperit, nō valeat pjudicare primo habenti livellū, dato qd res nō sit sufficiens ad solvendum dicta livella: Et sic sucessive de aliis habentibus livella sup una et eadem re.

Qd una re spangata, alie spangate intelligantur.

Item statutū et ordinatum fuit in dicto Arengo, et p dictum arengum terre Utini, Qd si plures res fuerint obligate pro solvendo unoz livellum, et in una eademq; iurisdictione existant, et una ex dictis rebus fuerit spangata, Omēs alie res intelligantur eē spāgate. Et hoc si sunt in possessione et dominio illius, cui fit notificatio ipsius spange, alias aut possessoribus dictaz rez debeat notificari, et spange aliter imposite, nullius sint valoris:

De nō valentib; vendere livella super re allivellata sine notificatione fienda domino livelli.

Item statutū et ordinatū fuit p dictū Arengum terre Utini, Qd si quis allivellaverit alicui p aliquā rem, solvendo solūmodo suum livellum, vel etiaz aliā livella consueta solui sup dicta re, non

ualeat liuellarius aliquod aliud liuellum alicui psone uendere, donare, alienare, uel aliquo alio modo transferre, nisi ipsa res alliuellata fuit meliorata: Nam tunc liuellarius possit uendere aliud liuellu sup dicta re, dumodo prius notificet et pferat alliuellanti uel eius heredibus si uoluerit emere, Et si noluerit emere pro precio comuni ad extimatione bonorum uirorum, quod tunc alteri possit uendere. Et si aliter factu fuerit, uenditio sit ipso iure nulla, et talis contrafaciens cadat a iure suo.

De no ualentibus reassignare rem alliuellatam si fuit deteriorata culpa possidentis.

Item statutu et ordinatu fuit, quod si aliquis aliquam rem ad liuellum seu ad onus liuelli possederit, ac habuerit, et ipsa res effecta sit deterior culpa ipsius accipientis ad liuellu, uel alicuius de domo sua, no ualeat reassignare domino ipsius liuelli, ymo teneatur soluere ipsum liuellu, donec rem taliter meliorauerit quod sit sufficiens ad ipsum onus liuelli. Sed si sit deteriorata casu, uel guerra, tunc possit ipsam rem reassignare primo seu priori domino ipsius liuelli, cum no possit aliquid ipsi liuellario imputari, soluendo tamen affictus preteritos integre, usque ad tempus reassignationis. Cum hoc quod ille cui reassignata fuit ipsa res, teneatur soluere liuella posterioribus si res fuerit sufficiens ad utrunque liuellum soluendum, aliter no nisi ad sufficientiam arbitrio boni uiri, Et si secundus, aut tercius, uel deinceps uoluerit recipere ipsam rem in se, et soluere liuella precedentia suu liuellu, possit et ualeat priori domino liuelli recusante. Et hec habeant locu in preteritis et futuris liuellis:

De Eclesiis et religiosis no ualentibus spangare sine speciali pacto.

Item statutu fuit et ordinatu, quod capla camerarii, et officiales Eclesiarum, hospitaliu, fratrnitatum, Altariste, Monasteria, et conuentus quorumcunque locorum, Ecliarum, uel sctorum pro liuellis eis uel alicui ipsorum legatis in testamento, uel alia ultima uoluntate, uel inter uiuos donatis, no possit aut ualeant spangare rem sup qua debetur eis liuellu, sed solu pignerare seu pignerari facere pro suis liuellis et affictibus no solutis. Saluo nisi docerent legitime per instrumentum publicu, ipsum legante uel donantem habuisse autoritate spangandi, Et saluis pactis et conuentionibus in instrumentis insertis: Et hec habeant locu in liuellis preteritis et futuris.

De uendentibus bis sup aliqua tenuta.

Firmatu et statutu fuit per homines et comune Utini in maiori Ecclesia de Utino uoce preconia more solito congregatos, quod si aliquis de Utino tenuta aliqua seu censum sup aliqua tenuta bis uel plures uendiderit, obligauerit, uel alio quo uis modo alienauerit, soluat media march.

denariorum. Cuius medietas sit Capitanei, et alia comunis. Et hec si querella per eum cuius interesset coram domino deponeret, et teneatur nichominus sumarie sine strepitu iuditii satisfacere omne damnum, expensas et interesse ei qui damnum incurrisset. Si vero is qui sic vendidisset, obligasset vel alienasset, non haberet unde predicta satisfacere possit, capi debeat in persona et in carcere tam diu detineri, donec satisfecerit de omnibus supradictis. Et hec idem habeat locum in quolibet vendente seu alienante aliquid de predictis quod non foret suum sub pena predicta.

De intromissionibus fiendis per cives Utini contra quoscumque in terra Utini

Statutum, deliberatum et ordinatum fuit, quod si aliquis civis, vicinus vel habitator terre Utini debuerit vel debet, seu debebit pecunias, seu res aliquas ab aliquo forense cuiuscumque status, gradus, seu preheminentie sit, scilicet aut tales debitores sit nobilis, aut clericus, vel ruralis, aut cuiuscumque alterius condictionis in quibuscumque diebus, ac omni tempore, exceptis diebus sabati, in quibus fit forum in ipsa terra, exceptoque in die fori sancti Canciani, tales cives vicini et habitatores nostri creditores, accepto nuncio domini Capitanei possint et valeant intromitti et sequestrari facere de bonis et rebus dictorum debitorum suorum cuiuscumque generis in ipsa terra Utini, et eorum prosequi intromissiones, usque ad condignam satisfacionem: salvo tamen ac illeso et reservato omni iure dominorum quorum tales debitores essent massarii.

De amicis eligendis et compromissis fiendis inter affines super differentiis ipsorum.

[P]ro obviando materie scandalorum que oriri possent inter affines, Statuimus et ordinamus quod in et super quibuscumque litibus et differentiis cuiuscumque conditionis [illegible] inter affines propiores et parentes, videlicet primo in linea et gradu ascendentium et descendentium usque ad infinitum in utroque gradu. Secundo inter omnes consanguineos collaterales usque ad quartum gradum. Tertio inter omnes coniunctos parentele matrimoniales respective, scilicet inter soceros et generos vel cognatos. Et in his comprehendi presenti ordinamento ad utramque partem debeat, et teneantur omnes de predictis tribus generibus [illegible] lites habentes civiles vel criminales se contendentes ad penas pecuniarias in consilio coram domino Capitaneo et consiliariis eligere et assumere amicos, videlicet unum communem si de uno poterunt concordare, aliter unum pro parte inter quos erit [illegible]. Et in eo casu si dicte partes ibidem de tertio poterunt concordare [illegible].
Aliter vero [illegible] dare ipsis dominus Capitaneus et consilio in scriptis [illegible] suspectos et confidentes de quibus [illegible] dominus Capitaneus et consilium illum quem invenerint [illegible] pro ambas partes dare et deputare debent in tertium communem amicum. Et de his omnibus [illegible] de cognitione civilis [illegible] vel temporalis fori vel actionum [illegible] criminalis. Et sive amici sint electi per partes sive unus aut tres, aut in alio casu, videlicet si tres communes amici fuerint electi et deputati per dominum Capitaneum et consilium, tenentur et debent predicte partes illico facta electione et deputatione amicorum compromittere in eosdem electos seu deputatos tamquam in arbitros arbitratores et communes amicos de iure [illegible] et de facto [illegible] compromissum [illegible] fiat non solum semel sed totiens quotiens per dominum Capitaneum et consilium fuit [illegible] et ordinatum [illegible] obligationibus et clausulis [illegible] dominus Capitaneus et consilium [illegible]. Ad hoc ut [illegible] inter [illegible] arbitrium collatum. [illegible] compromissum [illegible] a iudicio nec eis detur aliqua audientia iudicialis in agendo nec [illegible]. Si autem actor [illegible] compromittere et obedire dispositioni [illegible] domini Capitanei et consilii et reus recusaret [illegible] obedientiam damnum et [illegible] plena [illegible] libertatem disponendi [illegible]. Et hoc similiter locum habeat in [illegible] si reus vellet obedire et actor recusaret [illegible] consilii multum [illegible] et multiplicando ipsas penas [illegible] Et [illegible] melius et utilius [illegible].

Quoniam preceptū imitantes diuinum, totū splendore suauitatis, fidele
illuminās genus hūanū, iubēs alter alterius onera portare, et proximum
diligē, sicut semet ipsū, et qd' tun proxissimuz a pdominātī excelētissīa
uirtutū matre originalit' fundat, caritate felicissīe nūcupata: Nobiles, et
sapiētes uiri, dnī, Zaninus d' Prata iuris pitus honorabilis Capitan. Consi
liū et Comune Utinen̄ tre prospe populantis, et ipīus eternalis sanctissima in
struente doctrina, uigili studio meditantes, et eorū mentalibus oculis as
picientes, apte collegerūt: Qd pp hec sex. s. Pueritie, infantie, et decrepite
impotentiā nālem. Adolescentiē discretionis insufficientiā leuissime occurrē
tem, supne disposicōis dementiā, defectualez, Uicij inertie negligentiaz
dampnabilem: Pompe uicij prodigalitatē lasciuaz, et dolositatis iacturam decep
tiuaz comunit' et diuisim nō modicū ipīus tre, quasi insensibiliter leditur stat'.
Qu[illegible]salubri puisione phabita, et attendentes maifesta apparente in hum
anis experientia, qd ciuitates tre quelibz, et loca bene regulata crement' pro
ficiscunt. Idcirco ad abolendū uicia, et defectus supradeclaratos, totalitqz ex
tinguendū inferius anotata Ordinamenta condere solēniter deliberarunt.

De electione officialiū dclarante nūm qualitatez pdictaz dputādaz, et tpr duratia fieda.

Primo quidz statuerūt et ordinauerūt, qd anno singulo in pleno arengo
in quo ipīus Coītatis utini mutando creantur officiales: Tres eligant'
Boni uiri consciencīati, et circa opera misericordie libent' laborantes uocandi
officiales et deputati, ad negocia pupillorū et aliarū miserabiliū qz defectualiaz
psonaz pagenda, et pagi facientes: inter quos omnino necessitatis cā dictante
Unus sit aduocatorū pp causaliū experientiaz actorū: quorū quidē triū officialiū
deputandorū: Offitiū est tale, in totū conforme sacrosanctis monitionibus
supradcis, Laboriosū multū et onerosū, sz meritoriū, ualdeqz caritatiuū et debi
tū eisdz electis de solicitudine hēnda, amore et timore postpositis differendo.

De dputatione pdictaz in Quinterijs et decanijs si corporale sacramētuz
gnificantiū eisdz dputatis dfect' in tra ētu predicta occurendos.

Item ad hoc ut pdicti tres dptati noticiā hēant circa pdicta defectuū
in tra occurrentiū, nec eorū ptendere possint ignorantiā, teneant' et
debeāt, eorū dicti offitij prestito sacrō imediate, post ipsorū creatione, in terra
utini predicta, interius in Quinterio quolz duos: et extius, in qualz quatuor
decaniaz, tres deputare et eligere bonos et uitiles hoīes imponendo eis cū
pena et penis, usqz ad sūmaz unius march. eos artando, qd tales suscipiāt comissio
nez et eaz susceptaz exequantur p totū tpus, put p pdctos deputatos limitado
eis extiterit puisum, eisdz qz debitū corporale deferendo sacramentū. s. qd ipī
et unusquisqz ipsorū fidelem hēndo curam ipsorū, prestito sacramēto teneantur
et debeāt eisdez trib; dputatis denūciare et eosdz informare de oīb; uicijs

occurrentibus, in ipsorum Quinteriis, et decaniis, ubi suas trahunt domicialiales mansiones et appentibus defectibus impotentie negligentie, insufficientie, dementie, prodigilitatis, dolositatis, et aliorum necessariorum de remediis convenienti provisione, de quibus scivérint, et ad eorum noticiam pervenerint, tam circa tutores negociorum curatores, quam circa alias quascumque personas, que dementia, prodigalitate, mentis alienatione, vel alio quovis defectu et vicio tenerentur. Et si autem huiusmodi defectuum denunciatores talem recipere recusaverint commissionem, primo eis facta monitione per predictos tres deputatos, vel saltem duos eorum, et ex parte dominorum Capitanei et Consilii, quod ipsam debent exequi commissionem, tunc quod precipiatur eis, et unicuique ipsorum per predictos deputatos, vel eorumdem duos, vel per precones eorum ex parte seu alicuius ex eis. Sub pena xxv. sold. xl.ta denariorum, medie marche, et unius marche, quod ipsam exequi debeant commissionem, quarum penarum exigendarum cum nutio dominiis, totiens quotiens contrafactum fuerit, tercia pars deveniat ipsi domino Capitaneo. Et residuum ipsis deputatis. Debeatque dominus Capitaneus qui pro tempore fuerit sua benignitate quandocumque ipsis deputatis requirentibus dare nuntium ad faciendum executionem.

De provisione fienda indigentibus personis de officio tutelle, per predictis, negotiorum cure et bonorum prodigorum, dementium interdictione.

Item statuerunt et ordinaverunt quod predicti tres deputati, seu duo ipsorum debito corporali sacramento prestito ut est, quo tenentur statim cum ad eorum, vel eorumdem quemlibet pervenerit noticiam, quod si aliqua cuiusvis persona utriusque sexus in ipsa terra utinensi, bone tamen condictionis, parentelle, et nasionis, in quibus minimi nichil habentes non includantur, male et inutiliter gererit bona, et facta sua, aut propter impotentiam, propter dementiam, furiositatem, etate decrepitam, vel mentis captionem, aut propter prodigilitatem, defectum fatuitatis, stultitie vel infirmitatis, aut membrorum defectus, vel per aliquorum malignantium subtractionem, vel subductionem, seu alio quoquo modo pareret evidenter. Tunc bene profunde et diligenter inquirere debeant et teneantur, donec predictorum habuerint veritatem. Qua quidem habita, eam dominis Capitaneo et Consilio, protellatione qualibet de medio sublata, intimare ad eorum presentiam de inventis faciendo relationem. Et instare, supplicare, solicitare, et procurare donec obtinebunt, quod predicti domini Capitaneus et Consilium debitum et conveniens apponent remedium. scilicet illi seu illis personis sic patientibus, de quibus ut est relatum fuerit providendo minoribus, per predictos dominum Capitaneum et Consilium sententialiter, et consiliando de tutoribus, et maioribus ad lites, et negotia de Curatoribus si expedierit, et secundum casus exigentiam. Ad quarum tutellarum, et curarum offitium assumendum compellantur per ipsos dominos Capitaneum et Consilium, cum pena et penis, videlicet ille persone, que per ipsos deputatos, seu

eorum duos pro ydoneis et sufficientibus et ad predicta de iure onerari debentibus fuerint nominate: Hoc saluo si predicti nominati cum interueniente legitima et predicti consilii mediantibus sententia et deliberatione absoluerentur quarum penarum infigendarum recusatione non excusata occurrente quantitates diuidantur et ueniant ut supra.

De solemnitate fienda quando fiunt bonorum interdictiones et alienationis eorundem prohibitiones et de forma tenenda in ipsorum publicatione.

Item constituerunt et ordinauerunt quod decetero adolescentes seu maiores dementes indegrapita constituti furiosi muti surdi prodigi et mentecapti curatores ad negotia habentes aliquid de eorum stabilibus et de mobilibus solum pro eorum usu victus et uestitus aliqualiter alienare non possunt neque se obligare contrahere seu aliquem contractum qui in humanis nominari possit facere uel pacisci preter expressum consensum et uoluntatem suorum curatorum Et hec seruata solemnitate uidelicet causa exposita legitima et probata coram domino et cum presentia sui curatoris et sententialiter obtento quod alienatio fieri possit Ceterum datis curatoribus ad negotia prodigis mentecaptis furiosis dementibus et indecrepita constitutis interdicantur quorum eorum bona stabilia et mobilia sententialiter et in consilio et consiliaria deliberatione interueniente: Que quidem talis interdictionis solemnitas publicetur alta uoce preconia in plateis fienda et ante domum habitationis eius cuius bona interdicta fuerit amonendo significando et prohibendo quod nulla persona ualeat neque debeat cum illis personis quorum bona interdicuntur ut supra contrahere obligationem recipere realem nec personalem neque aliqualiter cum ea pacisci. Et si tales curatores habentes atque hii quorum ut supra bona erunt interdicta secus facerent scilicet in contrahendo uel aliquali modo alienando talis contractus et alienatio penitus nullus et nulla censeatur Et nichominus per ipsos dominos Capitaneum et Consilium omnes de bonis predictorum habentes quomodolibet ad eos peruentis ad integram restitutionem ipsorum de plano et sine strepitu et figura iudicii summarie compellantur.

De compellendis tutoribus et negotiorum curatoribus recusantibus earum administrationum reddere rationes.

Item constituerunt et ordinauerunt quod quoscunque tutores et negociorum gestores et administratores ut supra recusantes ad requisitionem ipsorum deputatorum uel duorum ex eis ipsis et coram eis uenire et eorum gestionum reddere rationes bonorum quorum tutellas et curas gesserint Predicti deputati seu duo ipsorum possint et teneantur eorum debito sacramento compellere eis mandando uel per preconem mandari faciendo Primo sub pena xx^ti^ soldorum: Secundo xl^ta^ denariorum: tercio dimidie marche: et quarto unius marche

quatenus reddere debeant rōnes predictas / quo casu stetur de mandatis predictis si fuerit facta p pconem / eius relationi / et si fuerit facta p predictos deputatos / ipsis ex nūc attribuendo plenā facultatē eoꝝ stetur simplici verbo. Tuncq; prefatus dn̄s Capitaneus ad requisitionē predictoꝝ deputatoꝝ vel alterius sine aliari ipoꝝ, sua benignitate īmediate nūcium assignando cū sua fortia debeat facere et fieri facere executionē contra talē īnobedientem / pro penis mandatoꝝ eidem uts factor / in quas incurrerit / et nulla penitus ipsius sic inobedientis defensio / nec excusatio p dominiū admittatur / nisi p p̄dctos d̄putatos. ul' duos ipsoꝝ ex aliquo iusto impedimento eis apparenti excusaretur. Si uō talis inobediens / et rationē reddere recusans / in huiusmodi p̄seuerauerit pertinacia / Primo / et añ q̄ ad ulteriora contra eū pcedatur / exigantur pene p̄ceptor sibi factor / usq; ad sumā vnius march. Deinde solutis dictis penis de nouo / eid; recusanti et inobedienti / fiant similia p̄cepta sub similibus penis / et sic mandatu reiterando, et penas ipās exigendo, dum ascenderint ad sumam dc̄e march, procedatur incessanter contra eum sic inobedientem, donec in dicta inobedientia, et recusationis p̄seuerauerit duricie. Demū si Bona eius non inuenirentur ad faciendam predictoꝝ executionem / capiatur p dominiū, in p̄sona predictus inobediens, et detineatur in carceribus / donec per dominos Capitaneū et Consilium dicte terre Utini, alit q̄ eū p̄uisum fuerit:

De modo obsuando ad audiēdas administrationū rōnes. et p̄mo super Inuentarioꝝ iustificatione.

Item statuerūt et ordinauerunt / q̄ predicti deputati seu duo ipsoꝝ / eoꝝ anno / durante offitio semel et infallibilit sub pena dicti eis iniūcti sacramti, teneant et debeant omēs et singulas, audire, uidere, calculare, et sumare rōnes administrationū quaꝝcunq; in t̄ra Utini gestaꝝ et gerēdaꝝ quoꝝcunq; Tutoꝝ testamentarioꝝ et datiuoꝝ necnō Curatoꝝ ad negotia creatoꝝ / semel et pluries calculando subtiliter, et bene / Cui actui reddendaꝝ rationū p̄dctaꝝ / ipi deputati debeant conuocare, et p̄ntes hr̄e teneātur duos magis ydoneos et propinquos ex utraq; latere paterno et materno eius cui ratio administrationis redditur, informatos de factis, et negotiis eiusdē; Qui si ex utraq; late hr̄e non possent / saltē de hijs propinquis, et affinibus ipi cui sit ratio huiusmodi hēantur / uel saltem unus adsit. Si uō talis esset predictus, cui ratio fit, q̄ absolute careret affinibus / tunc eo casu p̄dicti deputati, scd̄m eoꝝ discretionē hita qua poterit informatōe, et qua eis uisa fuerit, a circumuicinia et beniuolis defuncti, seu uiuentis eo cui fit ratio, pcedere ualeant, usq; ad conclusionē eiusd; fiendam rationis. Hunc aūt modū tenendo in dictis actibus audientie rationum nomiatar, scilz primo namq; Inuentariū uideant, et examinēt, si Bona cui ratio

agitur omīa eiusdē stabilia mobilia, iura, actiones, debita et credita ad plenū et in-
tegre in se ɔtinent. Vel si in eo aliqs defectus omissionis appet. Si aūt aliquid de
Bonis predictis omissum fuerit, Si p negligentiā, añ qᵃ ad ultiora, in actum dicte
rationis audiende, sitose procedatur. Predicti aūt deputati attendere debeant
effectualit ad supplementū, seu reductionem, uel emendatione indilateqz fiendaz
eius quod omissum constiterit. Si aūt p maliciam, siue fraudulent omissum
fuerit de ɔtingentib; que ueniebant in inuentario apponenda, de qua quidē
malicia ul fraude ɔmissis, si dubiū aliqd ueuteretur utrum cōmissi fuerit uel
non dictoz deputatoz, seu duoz ex eis stetur indifferenter relationi, sine
aliqua alia probatione fienda, quo casu idem talis, fraudem, uel malitiā, aut
dolū ɔmisisse repert puniatur p predictos dños Capitaneum et Consiliū sedm
delicti cōmissi exigentiaz, Cuius punicionis pene, tercia pars dño Capitaneo
et Residuū dictis deputatis ueniant applicande. Et nichilominus per eosdez ad
restitucionem seu emendationem ut s, reperte omissionis Comittens huius-
modi cogatur indilate. Quo quidē Inuentario iustificato, aut per ipsius
substantie puritatem, uel p defectum ignorantie, uel doli, suppleme͞tum pre-
dictoz, tunc ad ultiora, in dicte rationis audientie ordine inferius prout
declarato, instanter procedatur.

De receptoz p administratorez rōnez sue gestionis reddētez iustificandis

Item statuerūt et ordinauerunt, quod subsequent quidē predicti deputati
uideant et pspicaciter examinent, scrutentur et timent omnia eis
ostensa et producta p administratorez rōnez reddentez, Recepta bonoz eius cuius
administratio facta fuerit predicta. Et si aūt inuenerint in dictis receptis
aliquē apparentē defectū quomolibet pressum ut s, si p maliciam uel dolum proce-
sserit ex pte dicti administrantis fiat in eo casu punitio ut s pmittitur.
Si uō p negligentiaz, ignorantiā, uel errorē contingerit aliquis defectus, tūc
predictus amendetur et suppleat p eundē administratorem defectus de plano et
sine aliqua interueniente punitione, de quib; omibus stetur declarando relati-
oni ut s. Quibus quidē receptis iustificatis ut s pmittitur, deinde proce-
datur ad expn̄saz audientiaz. In quo namqz expn̄saz capl̄o seruetur similis modus
et ordo, ut s dictū est, de Inuentario, et receptis. Ceterz tūc auditis iustificatis
calculatis, et ɔclusiue reductis ad ueras sūmas omib; Bonis in inuentario
ɔtentis, et inclusis suppletis si casus omissionis affuerit, atqz receptis et exp-
ensis, tūc scontrando ipsoz sūmis et calculis computatis, ad clarū reducatur,
ultimo loco, utrum administrans hr̄e restauerit ex predicta administratiōe,
uel is cuius Bona administrata fuerit, a suo administratore rōnem reddente
p dcō hr̄e restauerit, et in utraqz casu quātitatez exprimendo expresse et etiam
declarentur, in spetie debita, et credita eidez, cuius Bona administrant, ac quibus

et cphēre debet, et similit, quibus, et in quo aliis tenetur. Insup teneantur et debeāt p̄dicti deputati omnia et singl'a bona que in eius dc̄ substantia bonoꝝ redd- ite rōnis messe sciuerint, de quib; ppenderint et cōsiderauerit, que ser- uando fuari nō possit hortare, et administratori seu administratorib; qui rōnem reddiderint, ut expsse imponere, quod ea congruis temporib; utilitez distrahere nō postponant. Alioqn pirent, piculoqꝫ ipoꝝ.

D' fine et absolutione fiendis in osilio p camerar cois administra- torib; administrac suaꝝ redditis rōnib; quaꝝ relatio p dput ibid' fca fuit.

Item statuerūt et ordinauerūt ad hoc ut inutilit nō sit laboratū per ipos deputatos ad dictaꝝ rōnum audientiā: Qꝫ ipi deputati, uel saltē duo ipoꝝ ex debito coꝝ sacramto, auditis: uisis, examinatis, cal- culatis, et oclusiue saldatis rationibus administrationū, et fuatis so lemnitatib; in ordinamentis p̄cedentibus p̄declaratis de qua obsuatiōe liberalit relationi dctoꝝ deputatoꝝ stetur. Teneantur et debeant in Consilio referre sūmas inuentarioꝝ, receptoꝝ, et expensaꝝ, exatiōnz et debitoꝝ, ac generalit omiū quoꝝ audiuerint administrationū ratio- nes ad eas spectantium et ptinentiuz, et inscriptis reducta, et notata diligent ibidꝫ pducere, atqꝫ restum finale, et oclusiuū obligans, uel re- ddentoz rōnem, ul' illū cui reddita fuit ratio debendū restū p̄dictuz si quod fuerit ipi reddenti rōnem, uel aliis Creditoribus, et hec omiā sic notata illico prothonotrio cois tradere debeant, ut illa ualeat sup quatno et in archiuio in hiis deputato aput comūe fiose et clare no tare. Qua quidꝫ p ipos deputatos relatione facta, et predictis produ- ctis, et inscriptis traditis ut s. tūc solēni intueniente deliberatione di- ctoꝝ dnoꝝ Capitanei et Consilii Consiliariā laudante approbante et ratificante dicta relatione et omibus in ea contentis, cui relationi to- talit stari debet. Camerarius dicte felicis coitatis Utini, qui p tpre fuerit ibidꝫ, stati, et in pnti, cū uoluntate, iussu et mandato predictoꝝ dnoꝝ Capitanei Consilii eisdꝫ expresse consentientiuz, uolentium, iubentiū et mandantiū, teneatur et debeat ut s. Laudando et ratifi- cando rōnem redditam p administratorez, cui ipi deputati relationem fecerit, finem, remissionez, absolutionez, deliberationē, et pactum, de ulte- rius nō petendo facere eidem administratori, qui relatam per dictos deputatos rōnem reddiderit, Teneaturqꝫ ipe Camerarius de mādato ut s. eundem administratorez, siue fuerit tutor, siue Curator ad ne- gotia creatus, uel alio quo uis offitio negotioꝝ gestor, eius heredes, et bona, et ipi' bonoꝝ possores absoluere et totaliter liberare de omib; et singulis p ipm administratorem gestis et administratis, p et de toto

tp̄e prefito, usq; ad diem conclusionis dicte reddite rōnis, prout ipsi deputati in ipsa eorum declarauerunt relatione.

De pḣibitione et exclusione factis d'uolentib; agere ɔt illos q suaz reddiderūt rōnez admīstrationis et absolutionē a coi in ɔsilio obtinuerit.

Item statuerunt et ordinauerunt, ne tantū offitium tantā importans laboriosam, et utilem solēnitatem uideatur derisorium, inutile, et effectū non importare debitum, et laudabile: Qz decetero huiusmodi tales fines, et absolutiones facte, quibuscunq; administratoribus ut s in px precedenti ordinamento declaratū est, Valeant et teneantur psint, et firme sint ppetuo, et absoluant eundem admīstratorem, eius heredes, et bona, et bonorum suorum possessores totalit ab omī administratione, et gestione preteritis de qua ut s fuerit facta relatio p ipos deputatos; Et q idem administrator siue fuerit tutor, siue curator, siue quouis alij offitij titulo de condictione psonarum in supradictis ordinamētis declaratarum, admīstrato nō possit inquietari, ledi, nec molestari, neq; in cām trahi. p ipm cuius bona administrauerit, et absolutionez obtinuerit, ut s, heredes eius, uel p aliquā inpositam psonam, eius uel eorum nomie agentem, nec p bonorum ipor possessores, uel cām hntes ab eo uel ab eis heredibus, aut bonorum eorundem possessoribus; Et si secus fieret. s. conueniendo eundem administratorem, uel eius heredes aut bonorum suorum possessores, et ad iuditium citarentur in cām trahendo pro ipa ratione iterato reddenda, de qua absolutionez obtinuerit ut s, uel p aliquib; in ipā ratione reddita conclusis, Voluerunt et statuerūt predicti dñi Capitis et Consiliū, Qz actor quisqs fuerit contrafaciens predictis, in huiusmodi ordinamentis declaratis, nō audiatur, neq; ad agendū admittatur in iuditio ul' ext. Et nichominus soluat pene noīe pqualibet citatione, quam facere presumpsit, duas march. denar. aquileg. uz, mediam dño Capitanio, et mediaz deputatis predictis, et aliā march. reo, ad peticionez ipius actoris pro predictis, ul' aliquo predictorum euidenter citato: Hec autem pena exigatur totiens quotiens contrafactū fuerit, diuidendo ut sup. Et hec quidz ordinamentū uoluerūt nō solū se extendere ad futuros admīstratores absoluendos, quorum ut s audita fuerit eorum administrationis ratio, sed etiā ad prefitos administratores hntes finem et absolutionez a Camerario coīs Vtini in consilio factas ordine in ordinamento declarato ut s fuato, scriptas dūtaxat manu notarij Coīs, et non aliorum notariorum, et notatas in quaterno coīs sup his deputato. Hoc tn saluo, et excepttato, q si agentes cont administratores heredes eorum ul' bonorum ipor possessores agere uellent de dolo, fraude, ul' falsitate cōmissa, ul'

comissis p administratorem sic absolutum in consilio et finem et remissionem habitem vel de aliquo euidenti errore quouis casu et quolibet processis ad has actões prosequendas, Actor quicumque admittatur, dũmodo eas proponat in consilio Coram dictis dñis Capitaneo et Consiliarijs et non alibi, quorum diffinitioni indifferenter, et determinationi finali p eos fiendis, in predictis stare teneatur :

De pena infringenda illis qui Inuentarium nõ fecerũt bonorum quorum administrationem gesserunt.

Item statuerunt et ordinauerunt, Conformantes se constitutioni generalis colloquij : Quod quicumque tutor testamentarius, uel datiuus, seu negotiorum curator, Inuentarium generale continẽs in se integraliter omnia Bona ipius uel ipsorum quorum gessit administratione, non fecerit infra . xxx . dies connumerandos inclusiue a die suscepti, uel uires recipientis offitij tutelle testamentarie, uel datiue aut negotiorum cure solemnitate in constitutiõe contenta dictante seruata, Penitus idem nõ faciens, et facere debens inuentarium huiusmodi publice, et notorie habeatur et reputetur, nec in iuditio pro suis factis proprijs ad agendum admittatur, donec in Consilio de huiusmodi fallo purgatus fuerit. Et ultra hec de Bonis omnibus stabilibus et mobilibus relationi dictorum deputatorum, precedente diligenti inquisitione fienda, p ipsos entibus in possessione eius cuius sine inuentario administratio facta fuerit, totaliter stetur, atque de omibus eiusdem debitis exactionibus iuribus, et actionibus quibuscumque, ad que omia sic per ipsos deputatos relata, ipse tutor, seu negotiorum curator administrans sine inuentario confecto integraliter teneatur ad restitutionem, et deficientium emendationem faciendas ipius cuius Bona administrauerit sine inuetario iuxta ipsorum dñorum Capitanei, et Consilij, et dictorum deputatorum de ualore deficientium extimationem. Preterea expense quas idem administrator ostenderit se fecisse in eius reddenda administrationis ratione non admittantur nec computentur.

De priuatione offitiorum tutellarum et ad negotia curarum, et de fide danda deputatis de defectis criminantibus predictos

Item statuerũt et ordinauerũt, Quod si predicti deputati, tam ex informatione quã habuerint per actum audite rationis, quam alio quocumque modo inquisita et habita p eos, uel ipsorum duos plena ueritate, dũmodo ipsis uel maiori parte ipsorum, secundum eorum opiniones clare constet, quo casu, omni aliã probatione cessante ipsorum stetur, totaliter relationi inuenerint seu habuerint aliquem tutorem seu tutores, curatorem negotiorum seu curatores suspectos, negligentes, insufficientes, impotentes, inydoneos seu non esse soluendo, et realiter nõ securos, ad bones administrationum tutellarum

seu curarum reddendas. s. illarum personarum pupillorum adolescentium, dementium, furiosorum, in decrepita constitutorum, vel prodigorum, seu aliorum miserabilium quorum offitia in administrando eorum bona gesserit. Facta autem relatione per predictos deputatos, vel duos ipsorum contra personas tutorum, vel curatorum, quod dicta vitia vel defectus, seu aliquod ex eis ipsos apprehendat seu denigrentur dicti tutores vel Curatores sic deprehensi statim, et per sententiam coram dominis Capitaneo et Consilio, et non alibi sententiali et delibalit removeantur a tutellis et curis quorum offitia exercerunt. Et nichilominus cum eorum bonis, et si bona ipsorum deficerent, in personis compellantur reddere rationem administrationis per ipsos remotos geste, cum integra residuorum traditione facienda illis personis quarum tutores vel Curatores fuerit :

De exteneis ad offitia tutellarum, et curarum deputandis, a finibus personarum indigentium tutella, vel cura non inventis.

Item statuerunt et ordinaverunt, quod predicti tres deputati, seu duo ipsorum, eorum debito sacramento, scrutinio facto per eos diligenti de parentella eorundem, quibus tutores et curatore est necessarium providere in Consilio Coram eisdem dominis Capitaneo et Consiliariis facere relationem nominando in spetiali personas de linea agnatorum, et ipsis deficientibus de linea cognatorum, quibus etiam non inventis, tunc eo casu occurrente de extraneis nominare personis sufficientibus debeat et teneantur. Quas quidem nominatas personas per ipsos deputatos in offitiis exercendis tutellarum, et curarum necessaria provisione ipsorum carentium deputare debeant, Et per ipsos dominos Capitaneum et consilium ipse persone nominate primo de agnatis, secundo de cognatis sine salario, tertio de extraneis, cum debiti provisione salarii secundum taxationem predictorum dominorum Capitanei et Consilii, compelli debeant ad suscipiendum tutellas, seu curas illarum personarum per predictos deputatos nominatarum carentium tutore, vel curatore iuxta facti exigentiam. Si autem predicte persone nominate promovende ad dicta offitia ex aliqua iusta et legitima causa, sententialiter in ipso consilio excusarentur, tunc predicti deputati de novo facto per eos scrutinio, de novo quas alias personas nominare teneantur eorum mandante offitio, et sic reiterando facere teneantur donec predictis personis indigentibus tutore, vel curatore, de ipsis vel aliis ipsorum ut supra, secundum facti exigentiam extitit provisum. Et pene quas tulerit in recusantes dividantur et perveniant utroque. extraneo deputato ad dicta offitia vel aliquod ex eis de salario convenienti providendo, iuxta taxationem dictorum dominorum Capitanei, Consilii, et deputatorum :

De auxilio remedio et favore dandis in trahendo dolositates, deceptiones, et fraudes datas impotentibus et miserabilibus personis.

Item statuerunt et ordinaverunt, quod predicti deputati solicita curaque diligenti intendere debeant bona fide eorum posse, et debito offitii

quo astringuntur sacramento, amore et timore postpositis, ad inuestigand' experiendum, et sciendum, si que fraudes, doli, deceptiones, subtractiones, subductiones, corruptiones, seu alia nequitiae siue dolose data, facta, trac-tata, et imposita, seu quomodolibet perpetrata sunt, per quas uis personas alicui uel aliquibus pupillis, puberibus, adolescentibus, dementibus, mentecaptis, furiosis, mutis, surdis, in decrepita constitutis, prodigis, et generaliter quibuscumque aliis miserabilibus personis defectum aliquem patientibus in persona, uel sensu, que defectuose persone alieno indigent consilio et fauore; Et cum illam, illas, illa sciuerint, et ad eorum clare noticiam peruenerint, ostendere statim, debeant et teneantur publicare, denuntiare, et demo-strare eisdem dominis Capitaneo, et Consilio, et constanter solicite que supplicare, et instare quasi incessanter, donec prouisum fuerit super eis, quod omnia reuocentur dolose perpetrata, significataque per eos, et ad statum ipsorum redu-cantur pristinum, et lesa persona realiter uel personaliter omni qua pote-runt meliori condictione, et remedio dandis operabuntur, quod per ipsos dominos Capitaneum et Consilium benigne subuenientes indannabiliter consuetum :·

De solennitate adhibenda in bonorum stabilium alienationibus illorum quibus prohibitum est absque hac solennitate alienare.

Item statuerunt et ordinauerunt, quod in casibus contingentibus et occurrentibus ubi de necessitate tum propter onera debitorum constanter apparentium, tum propter casum victus et uestitus emergentem, uel alia quauis causa legitima paupertatis urgente fieri, oporteat de bonis stabilibus eius, cuius tutelle, uel cure offitium geritur, uel cuiuscumque alterius persone, cuius de iure, consuetudine, statuto, uel constitutione generalis colloquii bonorum stabilium prohibita est alienatio, Et non conceditur nisi mediantibus, et obseruatis solennitatibus inferius declaratis: Hic seruetur modus, Nam primo compareant alienare uolentes, Coram domino Capitaneo in iudi-tio, et causam eos cogentem facere alienationem clare et expresse propo-nant, et ibidem dicta causa exposita, tunc specialiter committatur per eundem dominum Capitaneum predictis deputatis, quatenus sub debito eorum offitii sa-cramento exequantur que in huiusmodi casu dictat eorum offitium, super quibus, circa huius facti materia quidem: Tria principaliter, per ipsos deputatos ueniunt uidenda, scrutanda bene, et profunde inquirenda: Primo scilicet. si talis alienatio que petitur fieri requirentibus causis legitimis eisdem deputatis, clare constantibus est adeo necessaria, quod sine ea quasi uix fieri potest. Secundo, quod res que alienari debet sit minus damnum eius cuius fuerit ipsa res, siue sit pupillus, adolescens, demens, mentecaptus, pro-digus, furiosus, surdus, uel mutus, aut in decrepita constitutus, uel

patiens dilucida interualla. Tercio q(uod) res ipa que alienari debet, uendat(ur)
et detur p(ro) iusto et conuenienti precio. Et tunc p(er) p(re)dictos deputatos huius-
modi precedentib(us) comissione informatione, et inquisitione, fiat relatio
de inuentis coram dicto dno Capitaneo, in Consilio, et no alibi. Et si p(re)-
dicti tres deputati, uel duo ipo(rum) retulerint concordanter, q(uod) premissa tria
sint uera, ut sup(er)ius declaratu est, tunc ibid(em) cu laudo et sententia, et Co-
siliaria deliberatione approbantib(us) dicta(m) relatione, concedatur et fiat
sine aliquo interuallo alienatio fieri petita, sub illo titulo, vt put ipsi
Contrahentes simul conuenerint, mentione in ipo instrumento per no-
tarios Consilij, ipam scribentes faciendo spetialem, de relatione et
concessione predictis factis cu premissis laudo, snia, et deliberatione.

De salario ipis deputatis debendo et prohibitione scribedi dicta acta p(er) alios, q(uam) comunis notar(ios).

Item quia optat premiu quisq(ue) labor, et etia ut aliqualis oriatur,
inductiua, ad laboris dispositionem: Statuerut et ordinauerut
q(uod) cuilibet ipo(rum) triu deputato(rum) pro qualibet qua fecerint et audiuerit
administrationis ratione, et cande in consilio retulerint, et de ipsis
ut dictu est subsequatur absolutio liberans de inclusis in ea admini-
stratorem predictu, qui suam reddiderit rationem prouideatur de
uno floreno, eisdem deputatis soluend(o) et dand(o) p(er) dictum administ- (+ p singulo)
ratorem de Bonis cui(us) cui(us) gerit administrationem. In illis aut ad-
ministrationibus que fuerint modici ualoris predicti deputati hui(us)-
modi eo(rum) salarium scd(u)m eo(rum) bonas conscientias ab uno floreno in-
fra pro quolibet debendo ut s(upra), mitigando sibi taxare ualeant respectu
habentes ad eo(rum)dem facultates. Ceteru q(uia) de omib(us) et singulis ac-
tibus, in uniuersis ordinamentis precedentibus contentis, super hac
materia editis, aput comune, et eius cameram. s. in cancellar(ia)
et archiuio dicte prospe Coitatis sint Quatni spetialit(er) deputati,
in quib(us) predicta omia debent scribi et notari ad perpetuam et exp-
ressam, huiatamq(ue) rei memoriam, et ne ipi uel eo(rum) successores,
quos pns tangit negotiu et quo(rum) administrationes et guberna-
tiones geruntur. Qui ipo iure naliter debent esse ignorantes
de factis suis, et quibus utiliter et euidentissime p(er) predicta huiatam
memoriam subueniatur omi romulatione notario(rum) cessante, et de
ipis propria habeatur noticia, ut ignorantia extinguendo indamnabi-
liter consuluent. Predicti dni Capit(aneus), et Consilium ut s(upra) Statue-
runt et ordinauerunt, q(uod) decto Prothonotarius, et alij duo consc-
ribe et notarij cum eo coitatis antedicte qui pro tempore fuerint

exercentes dicta officia, debeant et teneantur dicti eorum officii sacramento scribere distincte in quaternis communis ad hec deputatis, et diligenter notare dictorum officialium electiones in quinternis et decenis personarum defectu significantium, deputationes tutellarum, et negotiorum curas bonorum, inditiones earum, publicationes administrationum redditas rationes, inventariorum, receptorum, et expensarum iustificationes per deputatos administratoribus fiendas, munitiones, et impositiones eorum reddendarum rationum, fines et absolutiones per comune faciendas, relationes eorundem per predictos relatas agere, volentibus contra absolutos predictos prohibitiones exclusivas condemnationes fiendas contra eas, illorum qui inventarium non fecerint, privationes tutellarum et curariarum creatores tutorum et curatorum dolositatum et deceptionum retractiones in alienationibus bonorum stabilium adhibendas solemnitates, venditiones et alienationes quascumque. Et generaliter omnia alia et singula in predictis, per predictis et circa predicta pertinentia, emergentia, consequentia, connexa, et quomodolibet dependentia. Et si aliqua ex predictis, et specialiter tutelle, cure absolutiones administrationum relationes deputatorum, et bonorum stabilium alienationes et solemnitates, que circa ea requiruntur et bonorum inditiones alterius manu notarii, quam manu predictorum trium notariorum communis, vel alicuius ipsorum apparerent ille seu illa, totaliter reiciantur, et in iudicio nec extra admittantur, perinde, ac si numquam facta fuissent: Et presens ordinamentum, quantum circa fines et remissiones administrationum redditarum, de quibus facte fuerint relationes in ipso consilio per deputatos preteritos. Non solum se extendat ad futura, sed etiam ad preterita facta vel occursa a tempore editarum constitucionum generalis colloquii citra. Sed hoc ordinamentum in omnibus futuris generaliter supradictis totaliter se extendat: Preterea voluerunt et statuerunt quod predicti notarii communis pro instrumentis que fecerint et publicaverint ad dictam materiam utsupra pertinentia pro eorum salario accipere teneantur secundum taxationem in constitutione generalis colloquii contentam, et ultra eam aliquid habere non valeant.

Quod maior frater non possit alienare de bonis stabilibus in preiuditium minorum. Constitutio generalis Colloquii.

Item ordinatum fuit et firmatum in generali colloquio, quod maior frater sive administrator domus, in damnum et preiuditium minorum fratrum non possit vendere, donare, impignerare, vel modo aliquo alienare bona sua, seu de bonis stabilibus, et possessionibus communibus. Sed si pro evidenti utilitate, et urgente necessitate ipsum oportuerit de bonis communibus ipsorum impignerare, vendere, vel alienare hoc facere debeat, per laudo et sententia auctoritate et decreto domini inter nobiles: Sed inter Burgenses et alios inferiores, auctoritate

dominis, seu rectoribus terrarum in quibus habitant. Si vero aliter maior frater faceret hoc in suum preiudicium, sed non in damnum et preiudicium pupillorum et minorum redundet. De bonis autem mobilibus, et fictibus comunibus frater maior possit administrare et facere bona fide pro necessitate et utilitate ipsorum fratrum, et domus eorum. Sed si videbitur fratribus minoribus, sive eorum fideicomissariis et amicis, quod frater maior seu administrator domus minus bene administraret, et utiliter gerat negotia et res, et bona ipsorum mobilia coram facta denuntiatione domino Capitaneo, sive ipsorum domino, compellatur maior dare seu assignare minori, seu minoribus suis fratribus, seu nepotibus partem eos contingentem de bonis comunibus, itaque deceto, frater maior, sive administrator domus nichil possit facere in damnum vel preiuditium aliorum.

De autoritate Camerarii Comunis Utini in expendendo pro utilitate eiusdem Comunis sine aliqua deliberatione.

5 Statutum fuit ordinatum et reformatum, quod quilibet Camerarius Comunis Utini, ex autoritate sui offitii pro evidenti necessitate et utilitate comunitatis, et pro bono publico eiusdem terre, sine aliqua deliberatione cuiuscumque regiminis ipsius terre possit et valeat expendere quotienscumque casus talis necessitatis et utilitatis evidentis emerserit, usque ad summam unius marche denariorum in hoc conscientia sua onerata remanente, cum consensu tamen unius ex procuratoribus comunis, et cum eius consilio. Abinde vero supra expensam de bonis dicti comunis absque deliberatione consilii, vel deputatorum ad regimen ipsius terre nullatenus facere audeat. Et si in hoc contrafactum fuerit, totum expensum cadat in damnum ipsius Camerarii, itaque nullam a comunitate refectionem consequatur, sed potius talis expensa a calculatoribus comunis reyciatur.

Quando et quotiens in anno Camerarius teneatur reddere rationem sue administrationis, et determinatio salarii calculatorum et cancellarii.

9 Quia crebra ratio ambiguitatem removet et consequenter caritatem conservat hic est, quod pro tollendo ambiguitates, quas nasci consuetum erat, circa redditiones rationum comunis scilicet Camerariorum comunitatis terre Utini, que in longum nimium trahebantur, statutum, ordinatum, et reformatum fuit, quod quilibet Camerarius dicte Comunitatis singulis sex mensibus anni sui offitii debeat rationem sue camerarie administrationis tam introituum quam expensarum ostendisse calculatoribus rationum comunitatis qui fuerint electi sub sua cameraria. Et si defecerit per ipsum Camerarium in non ostendendo dictam rationem tempore debito incurrat penam xxv. librarum soldorum, Et nichilominus tunc compellatur per consilium ad reddendum rationem tempore suprascripto, sub maioribus penis per ipsum consilium terminandum, et imponendis

saluo semper legitimo impedimento per ipsum consilium approbando. Et ad hoc ut calculatores sint soliciti ad audiendum dictas rationes, Statutum fuit, quod quilibet ipsorum calculatorum pro qualibet uice dictorum temporum pro singula ratione habere debeat unum ducatum a comunitate, et Cancellarius medium ducatum. Et si pro aliquo ipsorum defecerit, saluo legitimo impedimento ut supra, soluere debeat Comuni duos ducatos, Et Cancellarius si pro eo defecerit medium ducatum omnimode exigendum. Et insuper Statutum fuit et ordinatum, quod domini septem deputati teneantur durante eorum offitio fecisse fieri rationem ipsius camerarii de sua administratione, sub pena trium ducatorum pro singulo ipsorum: Et nichilominus non possint exire de ipsorum offitio, nisi reddita et facta ratione per ipsum Camerarium, saluo legitimo impedimento et excusatione per consilium approbandis: Quam penam dominus Capitaneus et successores ipsorum in offitio dominorum septem deputatorum exigere teneantur sub debito sacramento, nomine comunitatis predicte: De qua pena dominus Capitaneus habere debeat a singulo contrafaciente denarios quadraginta, ut solicitus sit in exequendo.

Quod Camerarii teneantur facere scribi introitus et expensas quas fecerit singulis octo diebus per unum ex cancellariis comunis.

Statutum fuit et ordinatum, quod quilibet camerarius singulis octo diebus, uel infra singulos octo dies, omnia et singula recepta, ac omnes et singulas expensas, que et quas ipsum facere contigerit, teneatur et debeat scribi et notari in Quaterno remanendo in cancellaria comunitatis conseruando ad perpetuam memoriam gestorum sub sua cameraria per unum ex Cancellariis consilii, qui ad hec sibi deputatus fuerit, Qui singulis octo diebus semel saltem teneatur ostendere ipsum quaternum receptorum et expensarum dominis septem deputatis: Et hoc sub pena XL^ta^ denariorum qualibet uice qua contrafactum fuerit, in quam penam incidat cancellarius, si pro eo defecerit, saluo legitimo impedimento approbando ut supra: Quam penam dominus Capitaneus, et domini deputati, omnimode exigere teneantur, Cuius pene tertia pars sit domini Capitanei, et relique comunitatis.

De Pulsatione Consilii.

Item statutum et ordinatum fuit, quod in Electione et oppositione dominorum septem deputatorum tre (?) Vtini sit et esse debeat in faciendo pulsari Consilium dicte terre pro necessitatibus ipsius terre.

De consiliariis non uenientibus ad consilium.

Item firmatum fuit et ordinatum, quod quicunque ex Consiliariis Vtini, cum dies fuerit et hora consilii, uel pulsari audierit

ad hoc aut p dominum uenire fuerit requisitus, cessante tamen legitiō impedimento, ad consilium non uenerit hora debita, soluat vnum grossū venetū comuni applicandū, et procuratores sub eorum sacramento exigere teneantur.

De non audentibus loqui in consilio cū petit' ctu circa.

6 Statutū fuit et reformatum sup loquentibus et garulantibus in consilio, quando petitur p Camerariū uel pcuratorem, aut alium de consilio circuiquaqz, Qd nemo audeat loqui, ādo qp impediat loquentē, in Bano, soldorum duorum pro qualibet uice, nisi accessit ad locū deputatum ad proponendum, Saluo si clamet omutēat auricularit' loqueretur cum gsocio, ut est moris, in quo Banno sunt milites, Capitaneus et Camerar' excepti.

De guadiis Cois exigendis p procuratores.

6 Statutum et Ordinatū fuit, Qd omēs et singule guadie debite comuni predicto, exigi debeant decetō singulis tribus mensib; p unū procuratorē, Et p reliquū procuratorē tribus mensib; sequētib;, Sub pena. xlta. soldorum, Cuius medietas sit domini Capitanei, et alia. Cois. Et sic de tribus in tribus mensibus. Et qp dicti procurātes cōsignare teneantur pecuniam per eos exactam Camerario Comunis Vtini antedicti.

De iniuriantibus sibi adinuicem in consilio.

7 Item Statutū diffinitum et deliberatū fuit, Qd quicuqz in cōsilio terre Vtini uel regimine cuiuscuqz cōdictionis extiterit, intulerit aliquā iniuriam uel uitupeziū alicui psone in ipso consilio, videlicet, in mentiendo p gullam uel aliā maiorem iniuriam faciendo, et inferendo ul' regiminj, verbo, ul' facto, subito talis iniurians cadat in penam xxv. librarum soldorum irremissibiliter exigendam, que diuidat' in tres partes, et prima pars applicari debeat domino Capitaneo, et alie due Comunitati nostre Vtini.

De reuellantibus propositiones et deliberationes statum publicum tangentes.

6 Statutum fuit, ordinatū, ac reformatum, Qd nullus consiliarius audeat quouis modo publice, uel occulte, directe, uel indirecte reuellare consiliarias deliberationes seu propositiones in Consilio pleno, uel deputatorum factas Comunitatem nostram, seu Bonū et statū publicū ipius terre Vtini tangentes, et spetialit' illas quas fuerit preceptū retineri debere sub secreto; Et hoc sub pena quinquaginta librarum soldorum totiens exigenda quotiens contrafactū fuerit, et ultius qp talis reuellans debeat publicari alta uoce preconia sup scallis pro piurō, De qua

pena dominus Capitaneus habeat mediam marche soldorum et reliqua sit comunis.

De reuel' ar(ca)tib(us) d(e)liberat(ionum) C(on)siliariam (et) pri(u)atas p(er)s(onas) tangent(ium) (et) pena.

Statutu(m) fuit, determinatum ac reformatu(m), q(uod) nullus consiliarius audeat reuellare aliqua(m) deliberatione(m) consiliariam etia(m) singulares (et) p(ri)uatas p(er)sonas tangent(em). Sed una(m) quamq(ue) p(er)sonam petentem quid fuerit delib(er)atu(m) sup(er) facto suo, remittere ad Cancellariu(m) co(mun)is, nec etiam pandere et reuellare coadiutores, fauorabiles, uel contrarios, dicendo talis fuit tibi fauorabilis, uel talis fuit tibi contrarius. Et hoc sub pena unius marche soldorum, de qua pena dominus Capitaneus habeat soldos quadraginta, et reliqua sit Comunis.

Q(uod) electi d(e) (con)silio u(e)l offitiis Co(mun)is teneant(ur) acceptare offitiu(m), sub pena xxv. ducat(orum), (et) de aute(m) d(omi)nor(um) septe(m) deputator(um).

Statutu(m) fuit (et) ordinatum, q(uod) quilibet electus in pleno arengo co(mun)is t(er)re Utini in offitio, uel de consilio co(mun)is, uel in consiliis de dominis septem deputatis, ac decem, teneatur ip(su)m offitiu(m) acceptare, Sub pena xxv. ducator(um) comunitati Utini applicandor(um) et irremissibiliter exigendor(um). Et q(uod) domini septem (et) decem d(e)putati eligendi p(ro) consiliu(m) h(ab)eant illa(m) autem in regimine t(er)re Utini, qua(m) h(abe)t totum consilium.

De facientib(us) se caput ad brigas et dissensiones.

Statutu(m), ordinatum (et) reformatu(m) fuit, q(uod) si aliquis se caput fecerit ad caudam u(e)l conuenticulam faciendam pro rumore, seu briga aliqua facienda, Cadat pro qualibet uice qua hoc fecerit, in pena Quinquaginta librar(um) soldor(um), Et nichilominus puniatur secund(um) consiliariam delib(er)ationem, et teneatur renu(n)ciare conuenticule huiusmodi. Siquis u(er)o ad alicuius caudam seu conuenticulam cucurrerit cum armis, lapidibus, lanceis, fustibus, siue aliis quibuscumq(ue) rebus offensibilibus, Capitaneus nisi suspectus haberetur, uel Vicecapitaneus, et quilibet de Septe(m) deputatis ad regime(n) t(er)re Utini qui pro t(em)p(or)e fuerint, possint (et) ualeant omnibus congregatis ad caudam et conuenticulam supradicta(m) mandatu(m) facere, q(uod) recedere debeant omni mora postposita, in pena et Banno predictis, Vel si traxerit in rumore animo faciendi rumore(m), Cadat in penam xxv lib(rarum) soldor(um), Et puniatur etia(m) secund(um) consiliariam deliberationem ut( )dictu(m) est. Si u(er)o aliquis Banna huiusmodi soluere no(n) posset, in carceribus donec d(e) huiusmodi Banis satisfecerit, debeat detineri, Cuius Bani medietas sit Capitanei, et alia Comunis.

De euntib(us) ad faciendu(m) rumore(m) pe(n)sato a(n)i(m)o.

Item Statutu(m) (et) Ordinatu(m) fuit, q(uod) siquis deliberato seu pensato a(n)i(m)o iuerit ad faciend(um) rumorem in t(er)ra Utini, Cadat in penam

quinquaginta librarum soldorum, cuius pene tercia pars applicetur domino Capitaneo et reliqua comuni. Si vero infra confinia platee declarata per insignia armorum ipsius Comunitatis inceperit rumorem animo pensato ut supra dictum est, cadat in penam Centum librarum soldorum applicandarum ut supra, videlicet tertia pars Capitaneo, et reliqua Comunitati.

De his qui traxerint arma.

Ordinatum, statutum et reformatum fuit, quod si aliquis traxerit vel evaginaverit spatam, spontonum, cultellum, lanceam, seu dagam, vel si inclinaverit speutum, chiavarinam, accam, ronconum, lanceam, falzonum, seu quevis alia arma offensibilia periculosa super vel contra aliquem, qui primo traxerit vel inclinaverit, cadat in penam unius marche denariorum, cuius tercia pars applicetur domino Capitaneo. Residuum vero Comunitati. Illi vero qui secundo in eius iuvamen traxerint, seu inclinaverint arma supradicta, quotquot fuerint, cadant pro singulo in penam medie marche denariorum, que pena dividatur ut supra. Ille autem qui ad sui defensionem traxerit vel inclinaverit speciem ex supradictis armis, nichil solvat. Qui autem in iuvamen ipsius se defendentis traxerit seu inclinaverit aliquam speciem ex supradictis armis, quotquot fuerint, quilibet cadat in penam xl.^ta^ denariorum, que pena applicetur ut supra. Et si aliquis ex supradictis non esset solvendo, stet in carceribus infrascriptis diebus, scilicet condemnatus in una marcha xx.^ti^ diebus, condemnatus in media x diebus, condemnatus in xl.^ta^ soldis v diebus, quibus diebus elapsis libere relaxetur sine solutione pene pecuniarie.

De incipientibus rumorem in platea.

Statutum ordinatum et reformatum fuit, quod si quis rumorem fecerit infra confinia platee terre Utini designata per insignia armorum ipsius Comunitatis evaginando spatam, spontonum, cultellum, lanzetam, seu dagam, vel inclinando speutum, chiavarinam, azzam, ronconum, lanzam, falzonum, seu quevis alia arma offensibilia periculosa super vel contra aliquem, qui primo traxerit vel inclinaverit, cadat in penam quinquaginta librarum denariorum, cuius tercia pars applicetur domino Capitaneo et Residuum Comunitati. Illi vero qui secundo in eius iuvamen traxerint seu inclinaverint arma suprascripta, quotquot fuerint, cadant pro singulo in penam xxv. librarum denariorum applicandarum ut supra. Ille autem qui ad sui defensionem traxerit vel inclinaverit aliquam speciem ex predictis armis, nichil solvat. Qui autem in iuvamen ipsius se defendentis traxerit vel inclinaverit aliquam speciem ex predictis armis, cadat in penam xii. librarum denariorum quotquot fuerint pro singulo applicandarum ut supra. Et si aliquis ex

predictis nō esset soluendo, stet in carceribus tribus mensibus, pro. L. libr, duobus mensib; pro xxv. et vno mense pro. xii. Si uō aliquis ex sup- dictis delinquerit cum sanguinis effusione, cadat in penam dupli ap- plicandam ut supra, et secundum distinctionem suprascriptam :

De percutientib; cū pugno ul' alapis infra cōfinia platee.

Item statutū ordinatū & firmatū fuit. Q si aliquis aliquē percusse- rit infra confinia platee declarata in suprascripto ordinamento cum pugno uel alapam porrigendo sup faciem cū sanguinis effusione, Cadat in penam. xxv. libr. denarior, que pena tercia pars applicetur dnō Ca- pitaneo, & reliqua comuni. Si uō sine effusione sanguinis, Cadat in penam vnius march, applicandam ut s. Si uō in alia parte corporis cadat in penam. xl^ta. denarior applicandam ut s dictū est.

De mulierib; clamantib; ad inuicem.

Item firmatū fuit & ordinatū, Q mulieres que clamabunt seu chyolsabunt inter se uerbis iniuriosis, soluant. xx. soldos, uel ferant lapidem ordinatū ad hoc: Cuius medietas sit domini Capitanei, altera comunis.

Q quilz possit pignerare pro suo pane et vino.

Item firmatū fuit, Q quilibet uicinus utini impune pigne- rare possit quelibet forensem pro suo pane & uino, caseo, carnib; uel aliis rebus acceptis a uicino de quibus sibi soluere denegauerit. s. eadem die qua acceperit aliquid de predictis.

De accipientib; pileū uel caputeū uiolenter.

Item statutū & firmatū fuit Q Siquis uicinus accepit pilleū uel caputeū alteri, uel rem aliam, et querella nō fuerit deposita, Capitaneo p hoc nichil soluat: Si uō querella deposita fuerit Capitaneo, ipe Capitaneus sibi conquerenti plenam faciat rationem, punien- do ipm, secundum sententiam astantium.

De percussore altius sine sanguis effusione.

Item Statuimus, Q si aliquis percussit aliquem uicinum vtini unico ictu pret sanguis effusione, soluat xx. soldos: Medietas quorum domino Capitaneo, et alia comuni cedat. Et passo iniuriam eius sacramento, salua taxatione domini Capitanei cum consilio Bonor virorum vtini soluere et satisfacere teneatur.

De percussione altius ultra duos ictus.

Item Statuimus & firmamus, Q si aliquis uerberauerit aliquē ultra duos ictus, sine sanguis effusione, mediam marchā soluat, Cuius medietas sit domini Capitanei: alia cois. passo iniuriā eius

sacramento, salua taxatione dñi Capitanei cum consilio bonoꝝ uiroꝝ utini soluere et satisfacere teneatur.

De pcussione alicui cum sanguinis effusione.

Item Statuimus et ordinamus. Quod si aliquis uulnerauerit cũ sanguinis effusione aliquẽ manũ utini, seu forensem cũ ferro, ligno, lapide, aut pugno, unã marchã soluat, Cuius tercia ps sit domini Capitanei, et alia cõis, passo iniuriam eius sacramento; salua taxatione domini Capitanei cũ consilio bonoꝝ uiroꝝ utini, soluere et satisfacere teneatur.

De trahentibꝫ lapides ad rumores.

Item Statutũ fuit ꝛ firmatũ, quod siquis ad rumorẽ alienũ de die in utino traxerit lapidẽ uł lapides, penã unius marchę denarioꝝ incurrat, Cuius pene tercia pars sit domini Capitanei, ꝛ aliẽ cõis. Si quis aũt traxerit lapidẽ uł lapides contra aliquez eũz aggredientez, cũ armis, lapidibꝫ, lignis, fustibus, uel alio offendiculo, nichil soluat. Si uõ talis trahens lapides ad rumorem alienũ, uel ad suũ propriũz rumorẽ aliquẽ pcusserit, cum sanguinis effusione, uel sine, aut infecerit aliquẽ uel aliquos, tunc puniatur in eo casu quo delinquerit percutiendo, Et nichilominus iniuriam passo uulnerando aut interficiendo, secdm formas statutoꝝ uulnerationis, pcussionis, aut homicidij, sup his editoꝝ. De nocte uõ soluat penam duplicem talis trahens. Quod siquis etiam repertus fuit portare ballotas plumbeas, fereas, lapideas, uel alicui metalli, siue rei, sup se in tra utini, Vicinus uel forensis de die cadat in penam. xl^ta denar, diuidenda ut sͣ continetur. Et si huiusmodi ballotas traxerit contra aliquẽ etiã nõ ledendo, cadat in penam unius marchę denarioꝝ applicandam utsupra. Si uõ talis trahens pxime dictus, quecumque pcusserit, uulnerauerit, aut interfecerit, tũc puniatur secdm formas ordinamentoꝝ super percutientibus, uulnerantibꝫ aut interficientibus editoꝝ.

De homicidijs.

Item Statuimus, firmamus, declaramus, ꝛ ordinamus, Quod siquis interfecerit aliquez et captus fuerit sup maleficio, eius defensio audiatur, Et si legitime probare poterit. quod hoc fecerit se defendendo, itaque uideatur undecim uiris ydoneis, uel maiori pti ipsoꝝ eligendis sup hoc p dominũ Capitaneũ ꝛ Consiliũ, uel p maiorẽ partẽ ipsoꝝ, itaque aliquis eoꝝ nõ attineat alicui ptiũ predictaꝝ, Caput eidez nõ amputetur, ymo libere absoluatur. Si uõ legitime

probare nō poterit, q̄ hoc fecerit se defendendo, sibi statim et sine sententia amputetur caput adeo q̄ moriatur. Si aūt dictus homicida accusatus, uel denūciatus, capi nō possit sup maleficio, proclametur idem homicida uoce preconia, ut idem homicida psonaliter debeat comparere infra quīdecī dies coram domino Capitaneo sup hoc suā īnocentiam ostensurus. eo existente in potāte domini Capitanei, ꝛ remanente dūmodo fuerit accusatus condenātus, uel absolutus, nō obstantibus aliquibus consuetudinibus. Si uō nō compuerit psonalit̄ in potāte domini Capitanei existent̄, tunc dictus homicida uoce preconiā sup platea utiñ, in foro nouo et ante domū habitacionis ipius homicide in Bāno cōis utini proclametur eiusq̄ districtus, et nulla defensio audiatur ipi homicide. ex q̄ in Bāno proclamatus fuerit dictus homicida. quod intelligatur ꝛ obtinē debeat roboris firmitatem, etiam int̄ uicinos interficientes, et infectos decesso extra utinū, eiusq̄ districtum. et ubicumq̄ locoꝝ per quoscūq̄ forenses interfectores uicinoꝝ terre utini prefate. Et q̄ nulla defensio homicide proclamati ad excusationē faciendā p procuratorem siue excusatorem aliquē, etiā cū iuramento excusatoris uel defendentis modo, iure, causa, ul' occasione, audiatur, nec etiā admittatur. Pretea si deficeret querella propinquoꝝ interfecti sup proclamatione fienda, aut in prosecutione iustitie secundum formam ordinamenti, aliquo modo, uel causa, tūc dominus Capitaneus, uel eius vicegerens, qui p tempora erit sup predictis habeat facultatem et exequi ac facere pclamari ꝛ al's in iure procedere. ex suo offitio modis omnibus teneat. Et si negligens foret Capitaneus in premissis p octo dies elapsos, a die mortis interfecti, Duc Camerarii, uel procurēs comunis utini qui pro tempore fuerint, aut alius ipoꝝ predicta intimare domino capitano, et ei supplere ut prefata exequatur effectualit̄ omodo teneātur ipoꝝ offitii sacramento. Quod ordinamentū extendi ualeat solū ad futuros homicidas bānitos. Si uō aliquis ul' aliqui astabunt homicide percutiendo, uulnerando, ul' tenendo presūptuose, pena simili puniantur uts. Ceteꝝ si aliquis accomodauerit equū alicui homicide, uel percutienti interfectū, siue tenenti ut dictū est, in auxiliū fugiendi pena pecuniaria puniatur. s. Quinquaginta libr̄ puoꝝ Venēn, Cui pene tercia ps sit domini Capitanei, et alie cōis utini. Nulla quoq̄ pax propinquoꝝ int̄fecti, nec cū ipo uulnerato anq̄ moraretur, cum ipo homicida, neq̄ concordiū dniỹ prosit homicide quin decapitetur omi exceptione remota. Dictū etiam Ordinamentum nō solū ad masculos, s̄ etiam ad feminas se extendat. Et pn̄s Ordinamētum sit duraturū.

perpetuis temporibus, nō obstantibus ordinamentis aliqꝫ factis sup predictis, que ex nūc uolumus. Statuimus ⁊ ordinamus esse cassa, uana, ⁊ nullius ualoris, uel momenti.

De interficientib; precio, uel facientibus interficere.

Item ordinatū fuit, ⁊ statutū, Quod si quis uicinus uel forēsis, pro precio premio, uel promissione interfecerit uel interfici fecerit aliquē vicinū t'e utini in vtino, et ex̄ vtinū, siue forensis in vtino et ei⁹ districtu ⁊ legitime probari potit, et captus fuerit, p terrā utini trasinetur per terrā, et ultimo decapitetur, adō q̄ moriatur. Quod si capi nō poss; hui⁹modi malefactor, tūc proclametur in Bāno perpetuali uts̄ et proxim̄ dictū est. Interfici uō faciens, si captus fuerit, pena simili puniatur. Si aūt capi nō potit hui⁹modi faciens fieri homicidiū, proclametur in eisdem pena ⁊ Banno perpetuali. Qui aūt ad mandatū alicui⁹ siue postaz, vicinū in utino siue extra, siue precio, uel premio interfecerit, si capi poterit capite puniatur adō ut moriatur. Si aūt capi nō posset, tūc proclametur in Banno ꝑpetuo de capite uts̄. Ille aūt ad cui⁹ postam homicidiū fuerit perpetratum, eisdem penis, Bānis, et condictionibus arceatur et ueniat puniendus. Quod Ordinamentū habeat locum tam contra forenses, q̄ uicinos quoscūqꝫ, et pax, uel concordiū pro parte offensi uel remissiō dominij nulla prosit.

De interficientibus homicidas.

Item statutū fuit, quod si aliquis aliquē homicidam proclamatum in Bāno toti⁹ Capitāneatus terre utini interfecerit, nulla pena teneatur astrictus ipē interficiens Bānitum, nec puniri ualeat p dominiū uel ei⁹ curiam, nec etiā p Capitaneū, aut comune utini. Et q̄ nemo propinquus interfecti, amicus, uel affinis teneatur facere nec compelli possit p dominiū facere treuguas homicide in Bāno proclamato. Et si que treugue fierent, nō obtineant robur neqꝫ firmitatem.

De cōpellendis offensis ad iurandū d' sua iniuria.

Item firmatū fuit vtini, quod si quis iniuriam ab altero receperit, uerbo, uel opere, uel facto, Capitaneus rationem facere teneatur ei qui iniuriam receperit, secundum iura et consuetudines antiquas. Si querellam deponere uoluerit et emendam, seu condemnationem recipere.

De offensa facta Officialibus Comunis.

Item firmatū fuit ⁊ ordinatū, quod si aliqua psona dixerit, ul' fecerit, seu intulerit iniurias aliquas uerbo uel facto alicui Officiali Cōis vtini, dum sunt in offitiō comunis utini, uel etiam

post cessatione dicti offitij, puniri debeant pena secundum determina-
tionem Consilij, et iniuriam parti offense soluere teneatur, iuxta ta-
xationem domini Capitanei, et Consilij, si accipere voluerit.

De furibus et eorum penis.

Statuimus et ordinamus: quod si quis fuerit furatus in terra
Utini seu districtu et iurisdictione Capitaneatus eiusdem terre
usque ad summam et ualorem Septuaginta libr. soldorum, tunc furcis
suspendatur. Si uero infra dictam summam et ualorem quis furatus
fuerit in dicta terra seu districtu et iurisdictione Capitaneatus pre-
dicti, ultra tamen summam et ualorem, triginta quinque libr. soldorum,
tunc fustibus cedatur, et fronte signetur seu auricule amputentur. Et
nichilominus in eternum exilium a dicta terra utini et eius districtu pon-
atur et banniatur. Si uero infra dictam summam et ualorem triginta quinque
librarum quis furatus fuerit in terra seu districtu et capitaneatu predicto,
ultra tamen summam et ualorem unius march. soldorum, tunc solum fu-
stibus cedatur, et in eternum exilium ab eadem terra et eius districtu
ponatur. Si uero infra summam et ualorem unius march. soldorum, quis
furatus fuerit, in dicta terra seu districtu et capitaneatu eiusdem, tunc
per consiliariam deliberationem et diffinitionem puniatur. Et nichil-
ominus in casibus supradictis, talis furtum faciens ad restitucionem, seu
refectionem eorum que furatus fuerit teneatur.

De robarijs non uendendis infra terciam diem.

Statutum et deliberatum fuit, quod quicumque tam forensis quam uicinus aut
stipendiarius uel de familia domini locumtenentis qui proprio ar-
bitrio uel de mandato alicuius depredatus fuerit aliquid predam huius-
modi usque ad terciam diem per totam diem a die prede per eum uel eos facta
custodire teneatur, et eam non uendere nec distribuere, Itaque interim
cognoscatur, si dicta preda, uel pars ipsius esset alicuius uicini, uel uicin-
orum aut sequacium terre utini predicte, et si reperietur uel partem
ipsius esse dictorum uicinorum, uel sequacium, quod statim restituatur. Quod
si huiusmodi depredatores contrafacerent, quod compellantur cum personis
et bonis ad redimendum et restituendum ablata, Et quod nullus debeat
de dictis predis infra dictum terminum aliquid emere, et si emerit et re-
pertum fuerit esse uicinorum predictorum, aut sequacium eorum, quod restituere
teneantur sine aliquo precio.

De declaratione treuguarum non extinctarum per comedere et bibere insimul habentes treuguas.

Item statutũ et ordinatũ fuit ad obuiandũ fraudibus que cõmittuntur cautulose p nõnullos deceptores ꝛ malignantes conãtes euitare penas treuguarum dominio ꝛ parti inuiciate applicandas, ꝛ facientes scandulose eorum intenciones prauas, ꝛ cõmittentes iniurias et rixas impulsas, quod decetero nõ intelligantur nec sint treugue facte inter quasuis psonas et sub quibuscumque penis, iuramentis, obligationibus, formis, ꝛ condictionibus existerent extincte expirate, uel quod euanescerent pp bibere uel cõmedere insimul semel, uel pluries habentes treuguas adinuicem, nisi pax int ipsos habentes treuguas, sponte et expresse, que non tacite ac probabilis interuenerit int ipsos hñtes treuguas. s. facta in pñtia bonorum uirorum testificantium, quod animis repausatis, et nõ in furore neque per aliquam calliditatem facta fuerit:

De personali noctis custodia.

Item firmatũ fuit, quod quilibet cui custodia noctis fuerit ordinata psonalit illã facere, aut aliũ bonũ nũtium loco sui mittere teneatur. Et quod Capitaneus decene debeat put moris est puigiles ordinare et cũ sua decena esse in domo cõis hora debita, et cõmittere alicui ex puigilibus huiusmodi, ut exerceant offitium quod Capitaneus exercere deberet. Et facta huiusmodi cõmissiõe possit recedere, et imunis sit a custodiã huiusmodi, puigilesque debeant exercere offitiũ suum bene et recte. Et qui contrafecerit soluat decem soldos dño Capitaneo applicandos. Si aũt Capitaneus decenam suã, ut moris est, neglexerit ordinare ut superius continetur. soluat. xx.ti soldos Cuius medietas sit Capitanei, ꝛ aliã Cõis. Si aũt aliquis uicinus, paup. infirmus, uel extra terram fuerit, et ad custodiam nõ uenerit, in bãnum huiusmodi non incidat, cuius paupertatem iurati uidere habeant.

De suspectis euntibus p terram post sonum campane tertium.

Item quod Nullus de quo suspicio mali haberi possit ut uideretur Capitaneo et Consilio post tertiũ sonum campane p terram Utini, nec cũ lumine nec sine, ire audeat, sub pena xl.ta denarum. Cuius medietas sit Capitanei, et aliã Comunis.

De nõ euntibus de nocte sine lumine post tertiũ sonũ cãpane.

Item ad tollendũ materiam delinquendi sub noctis silentio ꝛ ad obuiandũ furtis, derobationibus, ꝛ aliis excessibus fiendis de nocte. Sequendo ꝛ reformando antiquũ statutũ et ordinamentum, Statutũ, reformatũ, ꝛ ordinatũ fuit, quod Nullus suspectus cuiuscumque conditionis

existat, audeat decetero uel presumat ire de nocte p terram Utini post terciu sonu campane ignis usque ad matutinu sancte marie maioris sine lumine, et qui contrafecerit, cadat in pena .xl. denarior, cuius medietas pene sit dni Capitanei. et alia medietas cois. Item quod nullus cuiuscumque condictionis existat post dictu sonum campane ignis usque ad dictu matutinu audeat uel presumat ire p dicta terram utini cum armis offensibilibus et qui contrafecerit et inuentus fuerit cadat in penam Centu soldor applicandam et diuidendam ut s. Et si dominus Capitaneus ul' coitas fuerit negligentes in exigendo dictas penas, tunc dns Locumtenens qui pro tpre fuerit possit et ualeat dictas penas exigere, non obstante supradicto statuto. Pena aut stipendiarior nostri illustrissimi dominij contrafacientium tota applicetur Camere nostri dominij.

De ludentibus post terciu sonu campane.

Item firmatu fuit, quod Nullus post terciu sonu campane de igne in aliqua pte utini, audeat ludere ad taxillos, uel ad aliu ludu. Qui aut contrafecerit in pena infrascripta incurrant, videlicet lusores in pena .xl. denar. astantes et mutuantes in penam .xx. denar. Hospes aut in cuius domo ludus fieret in penam .xl. denar. si pro lumine et taxillis denarios acciperet. alit aut non. Boni uo homines in eor domo, pro vino et denariis ludere possint impune. Cuius Bani medietas cedat dno Capitaneo, et alia Coi.

De astando Capitaneo in rumoribus.

Item quod absit statutu fuit, quod si rumor aliquis seu briga insurgeret in utino, omes et singuli qui iurauerint ex uirtute et forma sacramti p eos prestiti, teneantur et ire debeant ad Capitaneu, et sibi astare toto posse consilio, auxilio, et fauore ad tollendum brigam seu rumorem huiusmodi.

De transeuntibus muru ul' fossatu terre utini.

Item firmatum fuit, quod quicumque transiuerit muru terre utini et Burgor, cadat in penam unius march. denarior, nisi transiuerit ad euitandum psone piculum, quo casu determinationi consilij stetur de quo plena fides exhibeatur accusatori, si fuerit bone fame. Cuius depositio fiat cora Capitaneo et duobus de consilio, et teneatur in credentia. Cuius Banni, tercia pars sit Capitanei. alia Comunis. et tercia accusatoris.

De mittentibus scalas ad cancellos pp maiorana tollenda, ul' alia occasione quacumque.

Salubri prouisione statutu et firmatu fuit, ut totalit maleagentibus audacia et iniquos conatus in totu, quod siquis uicinus uel forensis in utino scallas, uel aliud edificium posuerit ad cancellos siue fenestras et domos alicuius psone de Utino pp maiorana tollendam, uel alia occasione quacumque preter uoluntatem et mandatu domini domus, ad quam predicta

posita fuerint.

posita fuerint cadant in penā quīquaginta librar̄ puor̄. Cui' pene tercia pars sit Capitanei, et alie cōis, et pmanere anno uno in carceribus: pena pecuniaria sit firma: pena de carceribus mitigari ualeat p Capitaneum et Consilium.

De rumore ignis.

Item firmatū fuit, q quandocūq rumor ignis in utino insonuerit, omēs ad defensionē ignis ire teneantur. Si quis aūt ad defensionē ignis ipius situlā calderiam uel securim amiserit Camerarius cōis ei sacio quī pdiderit, s predicta satisfacere teneatur. Cessante ūo rumore, quicunq situlam, uel calderiam uel securī, aut rapigonem hūerit alienam, in domo cōis psignare teneatur, sub pena. lx. denarior̄, Cui' medietas sit capitanei alia comunis. De hīs aūt occultatis stetur sacramento accusatoris si fuerit bone fame, et fiat depositio corā Capitaneo, z duobus de consilio, z teneatur in credentiā, Qui si soluere nō posset, ponatur ad berlinam p diem integrū mansurus. Accusator hēat terciam ptem banni. Et proclametur p precones cū pp quā punit' est.

De pena illor̄ q furant' aliqd d' domib; qū comburuntur.

Item firmatū z ordinatū fuit, q nulla p' q traxit ul' cucurrerit ad ignē qūcunq existet d' aliq pte Utini, ul' burgor̄ (qd deus auertat) audat ul' psumat res aliquas d' domo seu domib; que cōburunt', ul' circūuicinis accipe ul' portare ex illaz contratū, Sz res quas accepit, ul' portauerit, psignare teneatur bonis hominibus d' contrata sup electi et eligendis p iuratos qui nūc sunt, ul' p tpre fuerint ibi in contrata, Et si ibi nō esset, ponē res illas in ipa contrata in loco securo ab igne. Saluo q quel; psona bone fame possit portare d' reb; huiusmodi quocunq uoluerit, d' consensu z uoluntate eor̄ quor̄ fuerit res ipe. Et qui contrafecerit accipiendo ul' exportādo d' reb; huiusmodi alit' q dictū est, z eas occupatas tenuerit, si res ipe quas accepit uel exportauerit fuerit ualoris minus una march' denar̄, debeat fustigari per terrā Utini, z bānirī put uidebitur dnīs Capitaneo, iudicib, z Consilio: Et si res ipe ascenderet ad maiorē ualorem uni' marche soldor̄, minorem tñ. lx.ta librar̄ soldor̄, Tunc talis malefactor fustigetur per terram Utini, z bulletur in fronte de pptio banniatur a terra z Capitaneatu Utini, sub pena furcharum: Et si tales res sic accepte ascenderent ad maiorem valorem sexaginta librar̄ soldor̄, tunc talis malefactor furcis suspendatur, ita et taliter q moriatur.

De offitio iudicum et Iuratorum.

Statutū et ordinatū fuit, q omi anno in arengo ~~in sala maiori~~ [uel consilio] celebrato eligantur tres boni et sufficientes uiri ad offitiū iudicū z iuratorum qui teneantur z debeant iurare z sacramentū prestare, q omia z singula eor̄ offitia, fidelit', iuste, z recte bona fide et sine fraude eor̄ offitium et omia

contenta in eo exercebunt, operabuntur, et implebūt; delinquētes q̄3 iuste pu
nient et recte, nullū q3 concordiū fraudulentū, seu in fraudē eorum officiȷ et
contentorum in eo, aliqualit' facient, uel machinabunt, et eorum offitiū duret
spacio sex mensium.

Item q̄ iudices possint, ualeāt et debeant quascūq3 q̄ones quomodocūq3 et
qualit'cumq3 origendas de finib3 regundorum, v3, andronarum, seglariorum
stilicidiorum, cōfiniū, diuisionū, possessionū, et aliorum quorumcumq3 ad sil'a spect
antium et ptinentium, cū consilio bonorum virorum dicte t'e Utini, et secundū
eorum bonam opinionem, et rectā conscientiam, non ducendo ip̄as q̄ones per
frustritorias dilationes p eorum ul' maioris ptis ip̄orum sententiam diffinire
et determinare.

Item q̄ sentencie, diffinitioni et determinationi ip̄orum, uel maiori
parti ip̄orum iudicū triū, stetur et sit standū, illa snīa, diffinitio,
et determinatio executioni totalit' p dominū Capitaneū qui p tp̄e fuit
indilate mandetur et mandari debeat put antiquitus est cōsuetū, etiā
in casu in quo duo tantū ip̄orum iudicum possent h'ri, sicut sepius solet
contingere, Et hoc si nulla appellatio intercessit. Si aūt appellatio inter
cessit p aliquā ptem tūc appellari debeat ad Consiliū terre, Et demū
appellari possit ad Magnificū dnm Locūtenētem, qui pro tp̄e fuerit.

Item q̄ debeant et teneantur omēs ad brauiū equestres et pedestres
currentes fidelit' tempore quo curretur debito tempore ad currēd'
relaxare ut moris est.

Item q̄ possit, ualeant et debeant omēs et singulas mensuras, v3,
congiorum uini, buciarum, et mediarum buciarum, stariorum, quartarum, piso
naliū, tam bladi, q̄ salis, et aliarum mensurarum inferi' circa p̄dicta usua
liū, ac omēs et singulas mensuras olei, milei, et librarum, et abīn infra
scatiz molendinariorum, sartorum, rasadoriarum, maciarum pannorum, lane, et
lini, cerarum a fornace formarum, copporum, et modonorum, mensurarum uendētium
anonā, et passuū, soyarum, et quarumcūq3 aliarum mensurarum cū diligentia et
cura solicita reducere et reduci facere ad rectā iustam et legalem mēsurā
cōis utini, ac bulla cōis predictarum quālib3 bullare, seu bullari facere.

Item q̄ possint, ualeant et debeant omīa et singula pondera cui'
cūq3 cōdictōis existant, v3, ducatorum, florenorum, similit'q3 marcharum
tam in appothecariorum, speciariorum, q̄ becandariorum uendentiū bombatium,
ad pondus bellantie, et aliarum quarumcūq3 rerum que ad pondus balantiarum

uendunt[ur], necnon staderiarum cuiuscumque condictionis existant: Et generaliter quecumque
alia pondera, tam balanciarum, quam staderiarum cuiuscumque condictionis, et generis et nature sint,
rectum iustum, et legale pondus consuetum comunis dicte terre utini ponere et reducere,
seu poni, et reduci facere, ipsaque pondera bullare, seu bullari facere bulla comunis dicte
terre, uel alia bulla, que eis melius et utilius uidebitur expedire.

Item quod possint, debeant, et teneantur semel et pluries, et quandocumque eis uidebitur [^ sumati]
expedire, inquirere, scire, probare et uisitare aurifices, et campsores dicte
terre utini, uidelicet si ipsi aurifices secundum uenetorum ligam laborant, uel si laborerium ali-
qualiter defraudantur, aut fraudem aliquam in eorum artem committunt, necnon si ba-
lancias et pondera iusta, recta, et bullata habent, aut si ipsi Campsores recta ten-
ent ducatorum et Florenorum pondera, iustasque balancias, bullatasque bullata, aut
si plus uno pondere in emendo et uendendo ducatos et Florenos tenent, uel si
fraudem, uel falsitatem in ipsum misterium exercendo committunt, contrafacientes uero,
et aliqualiter in predictis delinquentes, nulla habita remissione punire debeant
secundum consuetudinem et statuta dicte terre Utini.

Item quod possint, debeant ualeant et teneantur Portonerijs portarum terre uti-
ni intrinsecarum et extrinsecarum mandare, quod portas clausas teneant, diligent-
erque custodiam faciant, ac insufficientes portonarios domino Capitaneo et Con-
silio denunciare, ut de sufficientioribus prouideant, claues quoque ab insufficientibus
recipere, et alijs sufficientioribus dare, primo tamen domino Capitaneo et Con-
silio notificando in predictis omnia et singula facere et exercere ut antiquitus est
consuetum.

Item quod possint, ualeant et debeant facere fieri treuguam inter quoscumque ru-
morizantes in fforoibus, ubi se inuenient fore presentes, in penis et penis man-
dando iuxta morem et stillum dicte terre utini diutius in actu treuguarum fiendarum
obseruatum, et postmodum domino Capitaneo terre Utini quamprimum tempore fuit intimare.

Item quod possint ualeant, debeant et teneantur quandocumque maximum cum pul-
sabitur ad consilium terre Utini ad id uenire consilium legitimo cessante
impedimento, et super predictis in eodem consilio bona fide consulere et ea pro-
posita dicta, et consulta sub secreto tenere.

Item Statutum et ordinatum fuit, quod possint, ualeant et teneantur quascumque
mensuras cuiuscumque condictionis existant, uidelicet congiorum uini buciarum me-
die buciarum starioru, quartarum et pisonalium, tam bladi, quam salis et aliarum mensu-
rarum circa predicta usualium, ac olei milei, et aliarum abinde infra, scutarum, molendi

nariorum, sartorum, zafadriarum, maciarum pannorum, lane, et lini, cerarum, a fornace formarum, copporum, et modronorum, passuum, soyarum, et mensurarum vendentium anonam, et quarumlibet aliarum mensurarum, visitare, scire, et inquirere, sepe et sepius sicut eis melius videbitur, si ad rectam mensuram communis utini sunt, necnon si bulla communis sunt bullate: Et si ipsas mensuras, vel aliquam ipsarum bullatas non esse invenerint, vel ad rectam mensuram communis utini per infrascriptos iuratos ~~dictos in criminalibus~~ non reductas esse reperierint, illas possint et debeant comburi subito facere, et tenentes ipsas pro omni vice qua invenerint, ut eis utentes, condemnare in .xl. denariis, Cuius tercia pars sit domini Capitanei, et alie due partes iuratorum, et ipsas condemnationes factas et quascumque facient, domino Capitaneo qui pro tempore fuerit notificare :)

Item quod possint valeant et teneantur similiter quecumque pondera cuiuscumque condictionis existant, videlicet bellanciarum, et marchorum, tam apothecariorum speciariorum quam berandariorum bombasii ad bellancie pondus vendentium, et aliarum quarumcumque rerum que ad pondus bellanciarum venduntur, necnon pondera staderiarum cuiuscumque condictionis existant: Et generaliter quecumque alia pondera tam ballenciarum, quam staderiarum, cuiuscumque generationis et nature sint, cum omnibus suis dependentiis, spectare et pertinere, inquirere et visitare, ac scire sepe et sepius sicut eis videbitur expedire si rectum, iustum, et legale communis utini pondus sunt, necnon si bulla eorum iudicum sunt bullata, et si ipsa pondera vel aliquod ipsorum bullata esse non invenerint ut prefertur ad rectum pondus communis terre utini per supradictos iudices non reductus esse reperierint illa possint et debeant frangere, et tenentes ipsa, ac eis utentes pro qualibet vice qua invenerint condemnare in .xl.ta denariis, Cuius tertia pars sit domini Capitanei et alie due partes iudicum

Item quod sepe et sepius et specialiter adminus ter in ebdomoda possint valeant et teneantur vini et panis mensuras, et pondera inquirere et visitare, dato primo per ipsos panis pondere, delinquentesque punire, ut moris est.

Item quod possint, valeant, et teneantur apothecarios, berchandarios, textores, et alios vendentes pannum lineum mercatores, et alios quoscumque cuiuscumque condictionis existant qui publice vendunt, fabricant et negociantur per nostrum decrevimus statutum cum omibus ipsorum laboreriis et artis dependentiis integraliter pertinere visitare, inquirere et scire sepe et sepius, sicut eis melius videbitur et utilius expedire, si Apothecarii Candellas, piperatam, et alias in eorum stacionibus res existentes, iustas, rectas, et

nō fraudatas uendūt, aut si dicti [illegible] secūduz ordinez z mensurā per statuta tere utini stabilitos laborant, uel si ipm pānuz lineuz cū recta et stabilita latitudine uendunt, necnō si alij pu. uendentes fraudez aliquaz in ipis rebus, uel in ipās uendendo cōmittunt, et si quos contrafactores uel delinquentes in predictis, uel aliquod predcōz inuenerint, possint et ualeant ipōs punire, ut moris est.

Item qđ (Jurati) ad rem publicā et comunez utilitatē debeant z teneantur solicite z attente puidere, vz ad expeditionē stratarz, scouaciarz, letaminis, lignaminis, imundicie cuiuscunqz in roys, uel in quibuscūqz aquis bibendis, et que ad usuz sunt bibendi labentis ul' discurrentis, et quarzcūqz aliarz imundiciarz, et solēniter porticū arcis, cassis, uasis, tabulis, discis, scānis, et alijs quibuscūqz impedimentis occupatarz lendarz z tectorz domorz possessiones z stratas pucās occupantiuz, contrafaciētes uo z delinquentes punire ut moris est.

Item qđ simulit (Aftidices) quecūqz intrinsece et extrinsece in burgis z sub burgis occupata subtracta, z ad spālez z puatā utilitatē usurpata et reducta, possint, ualeant z teneantur ad pucāz z coēz utilitatē et pprietatē reducere, et reduci facere, ac relaxare z relaxari facere. et delinquentes in predictis ut moris est punire.

Item qđ (Jurati) debeant possint z teneantur durante eorz officio, saltē bis, vz in pncipio eorz officij, z i medio, z qñcūqz eis uidebit inquirere z inquiri facere rostā tre utini, que incipit in foro nouo, z finit in burgo graçani et alias quascūqz rostas intrinsece et extrinsece in tra utini existentes, si aliqua puata in et sup dictis sint rostis edificata, uel si aliquod adest obstaculū, pp qđ aqua nō bene possit labi illa puata obstaula hntes et contrafacientes punire, iuxta formaz consuetudinis, uel statutorz dicte tere utini.

Item qđ debeāt z teneantur semel eorz durante offitio, omēs et singulas decenas extrinsecas et intrinsecas tre utini et burgorz ipius facere siue renouare.

Item qđ possint, ualeāt, debeāt z teneantur omi die sabati, et qñcūqz eis uidebitur, expedire, inquirere, z pscrutari solicite, et caute in foro nouo, et alibi, ubi bladū mensuratur, si bladorz mensuratores pro mensurando bladū aliqđ recipiunt, uel in se retinent, aut si

ultra debitū preciū p statutꝰ t'e utini, aut ex ꝯsuetudine stabilitū receperit. Et si aliquos bladū p mensurando, uel ultra p'ciū debitū stabilitū ut dictū est, accipe inuenerint, condēnare et punire ualeāt et debeant, secundum consuetudinē, uel statuta terre utinī.

Item statutū fuit et ordinatū, q' p iuratos, siue iudices, et quēlz ipsoꝝ ꝯiūctī et diuisī prefiti eoꝝ offitiuz, ac oīa et singula ad eoꝝ offitia perti-nentiā exequi et exercere, ac operari possint put antiquitꝰ est consuetū, Et q' dnūs Capitaneus, uel eius uice possit cū ipis iudicibus, uel duobus, ul' uno saltī dictū offitiū exercere. Possit etiā ip̄e Capitaneus uel uice iux' formā altius p'cedentis ordinamenti Requirere predictos iudices et iuratos, seu que-libet ex ipis, ut in pena. xl. denarioꝝ pro quolibet debeat secū, uel cū dicto in comitiua ire ad exercendum dictū offitium, Saluo tamen legitimo impedimento cuiuslibet ipsoꝝ.

Item q' si aliqua obscuritas in aliquibus auctoritatibꝰ et baylijs datis et attributis p Nos officialibus supradictis, uel si aliqd' de nouo appareret, eis et cuilibet eoꝝ attribuendis, dandū uel minuendū hoc maneat et sit, in dispositione plena et ordinatione, ac mera declaratione domini Capi-tanei, et Consilij terre utini qui pro tempore fuerint.

Item q' si aliquis oīum suprascriptoꝝ officialiuz, in arengu celebratu sic ut prefertur electoꝝ ꝯtigerit t'p'e eoꝝ offitij de hoc seculo trāsmigrari, aut aliqualit' infirmari (qd' absit) uel absentari, uel aliquo impediri obsta-culo, quo prefatū offitiū nō posset exercere, possint, ualeant, debeant et te-neantur dnūs Capitaneus et consiliū terre utinī, qui p tempore fuerit, ali-um loco ipius defuncti subrogare, residuo t'p'is illius anni quo idem de-functus fuerit electus duraturo, necnon loco illius infirmantis, aut absētis, seu aliquo impediti obstaculo, similit' aliū subrogare, donec ad conualescē-tiam idem fuerit infirmus reductus, uel absens reuersus, seu impedimen-tum cessauerit occurrens in ipso p duraturo offitio.

Q' quilibet teneat' ponderare cū recta statera.

Statutū fuit, et ordinatū, q' sedz pondus de uenetijs tam de statera, q' de Bellancia, in utino debeat ponderari cū recta statra, et recta Bellā-cia, et recto pondere, Ita ut qui contrafecerit, et p iuratos contrafaciendo re-pertus fuerit, cadat in tantā penā, quantū erat preciū rei uendite, siue receptū fuerat p Venditorem dictū preciū, siue non, Et nichominꝰ soluat denar. xlta. Si uō quis nō fuerit p'dictis contrafaciendo repertus, sed statera, uel bellancia nō adequata ut p'mittitur, uel nō recta, fuerit in eiꝰ domo reperta,

cadat in penam .xl. denar. pro qualibet uice, et frangatur statera seu bellancia huiusmodi. Et quod pro communi due fiant statere quarum una sit ponderis .x. libr. extra unam, et .xx. ex alia, Et quod quilibet qui cum statera uoluerit ponderare, illam cum statera utini debeat adequare, Cuius Banni medietas sit domini Capitanei, et alia communis.

Quod nullus utatur statera cum unciis minutis.

P Rouisum fuit, et statutum, quod nulla persona in utino audeat tenere nec emere seu uendere cum aliqua statera, que sit minoris ponderis trium unciarum inter libram secundum modum staterarum communis utini, que sit ad pondus de uenetiis, sub pena .xl. denar., Cuius medietas domino Capitaneo, et alia Iuratis communis utini, Et quilibet iuratorum possit et debeat inquirere et frangere stateras taliter inuentas, Et credatur de hoc cuilibet Iuratori.

De non ponderando cum statera non bullata bulla Iuratorum

Item Statutum fuit, quod Nemo uendens, uel emens ad pondus, audeat uel presumat uendere absque statera, uel bellancia bullata bulla Iudicum et Iuratorum in pena. xl. denar. imponenda Venditori, uel emptori. si ei cum cuius statera, uel bellancia fuit contrafactum, Et intelligatur sua etiam si ab alio habuerit comodatam, Cuius pene medietas cedat domino Capitaneo, alia communi persoluendum. Et nichilominus Statera, siue bellancia per iuratos frangatur.

Quod quilibet teneatur mensurare ad Brazolarium de venetiis.

I Tem quod Quilibet mensurare debeat ad Braçolarium, seu mazam de uenetiis Bulla utini bullatum, Itaque qui contrafecerit, et in uendendo uel emendo cum huiusmodi Brazolario, reptus fuerit in fraude, videlicet quod Brazolarium sit maius uel minus, quod debeat soluat denar. .xl. Cuius medietas sit domini Capitanei, alia communis, Et quod Mercatores bullatos habeant Brazolarios cum Bulla communis Utini antedicti, ut supra.

De Ponderatoribus farine. Bladi. et becharie in fraude inuentis.

Item reformatum fuit, et statutum, quod siquis ex ponderatoribus farine, Bladi, Becharie, in ponendo carnes minus bonas pro bonis, inuentus fuerit in fraude, aut non manifestauerit illum qui acciderit seu uendiderit absque consignatione, seu aliam fraudem et dolum farine, et Bladi occultauerit ab huiusmodi officio pese perpetuo sit priuatus, Et nichilominus soluat denar. .xl. quorum medietas sit Capitanei, et alia Communis. Insuper ad subsequentium officialium correctionem, eius dolus et culpa proclametur publice per plateas. Et nichilominus eligantur duo tempore huiusmodi officialium mutationis Boni uiri de terra Utini uel plures Duraturi per singulos quatuor menses, ut officiales predicti qui denunciare teneantur suo sacramento dominis Capitaneo et Consilio, delinquentes taliter in predictis, et teneri debeant in secreto.

De fraude farine.

Item firmatum fuit, quod si quis molendinarius restituendo farinam fraudem commisit, utpote quod cineres vel arenas, vel aliud tale turpe apposuerit, et farinam, vel saccum balneaverit, vel aliter fraudem commiserit, tanquam falsarius puniatur.

De Ponderatoribus Bladi et Farine.

Item firmatum fuit quod pro comuni unus ponderator eligatur qui ad salarium comunis bladum huiusmodi ponderare teneatur duraturus in officio predicto per annum unum cum salario deputato secundum consuetudinem hactenus observatam.

De Residentia Ponderatoris ad pesam.

Item statutum fuit et ordinatum, quod ponderator bladi pro tempore qui erit continuo sine fraude permanere debeat, etiam residentiam facere in die aput pesam bladi, a mane usque in horam consuetam: Qui quo pro qualibet vice, qua requisitus fuerit per dominum Capitaneum, sive exquisitus ad dictam pesam, et ibi repertus non fuerit, cadat in penam .x. soldorum domino Capitaneo predicto. Salvo tamen, nisi causam legitimam absentie posset ostendere, quod tunc penam ipsam minime solvere teneatur.

De farina vel blado restituenda.

Item firmatum fuit, quod ponderator bladi stati facto pondere farine si invenerit aliquam quantitatem farine deficere alicui, stati resti-tui id quod deficit facere teneatur, et assignari a molendinario qui bladum habuit ad molendinum, prout defecit de ipsa farina, in pena et banno .xl. denariorum, cuius medietas sit domini Capitanei, et alia comunis.

De Restitutione Bladi ad pondus.

Item firmatum fuit, quod quilibet molendinarius farinam restituere teneatur ei cuius bladum fuerit ad pondus, Et si restituere non vellet id quod defecerit, et ob hoc querella fieret Capitaneo, penam .x. soldorum incurrat, et farinam nichominus restituere teneatur.

De Pondere panis pro tempore.

Item Provisum, statutum, et reformatum fuit, quod Jurati debeant facere fieri pondera de ferro, seu metallo, de tot unciis quot esse debet panis qui fit ad vendendum in terra utini, vel eius pertinentiis, incipiendo pondus a .xvi. denariorum starii frumenti: aliud ad .xx. denariorum starii: aliud ad xxiiii. denariorum starii: aliud ad xxviii. denariorum starii: et aliud a triginta duobus denariorum starii frumenti. Et deinde ascendendo per quolibet pondere quatuor denariorum pro starii frumenti, computando in ponderibus huiusmodi salaria fornatorum et dacia comunis, necnon et mercedem, seu lucrum fiendum decens et conveniens per vendentes panem. Et ipsa pondera dare debeant fornatoribus qui nunc sunt, et qui pro tempore fuerint, et mutare pondus de septimana

in septimanam, et de mense in mensē, et plus et minus, sedm q frumentuz plus
et minus uendetur, uel sedm q eis uidebitur conuenire: Que pondera stare de-
beant penes Camerariuz cōis utini, et Camerarius soluat de Bonis cōis,
pondera supradicta.

De nō facientibus panem ad pondus.

Et q quelibet psona faciens panem in vtino, uel eius ptinentijs ad uē-
dendū, teneatur facere panez ipm ad pondus datū tūc temporis per
Iuratos cōis utini, pena et bāno .x. soldoz pro qualibet uice, cui pene
dimidia pars dn̄o Capitaneo, et alia iuratis cedat prefatis.

De bellantijs tenēdis p Iuratos eoz offitio.

Item q quilibet iuratoz cōis hre debeat suas bellancias cum pondere expēn
cōis, et omēs insimul et quilibet per se possit et teneatur inquirere pō-
derare, et accusare domino Capitaneo quoscumq culpabiles, et sibi credatur,
sicut si omēs quatuor essent simul, Et per omēz moduz quē crediderint fore
utilius pro iusticia conseruanda, possint et debeant inquirere de predictis.

De Pane uenali bullādo, et bullis dandis p iuratos

Item Statutū fuit et ordinatū, q p iuratos qui sunt uel erunt per tpā
expēn cōis fieri debeant bulle signate singularit aliqua littaz alp-
habeti, que assignari debeant fornatoribus p iuratos predictos ad panez
venalem bullandum. Et fieri faciens panem contrauenire si presumpse-
rit, cadat in penam decem soldoz diuidendam ut s proxim.

De fornatorib qui non consignant panem

Statutū et ordinatū fuit, Et decretū quilibet fornator qui fecerit panē
uenalem, teneatur p sacramentū dicere datiarijs quantitatez, et quib
psonis ipm panē fecerit. Et qui contrafecerit, cadat pro qualibet uice in penaz
.xl. denarioz, Cuius pene Medietas sit domini Capitanei et reliqua cōis.
Et nichominus ille qui fecerit panem, teneatur soluere datium.

De fornatoribus.

Item Statutū fuit, Et fornatores, et alij uendentes panez, possint facere
panem p duobus paruulis, pro quatuor paruulis, pro sex paruulis, et pro
uno soldo. Si aūt aliquis repiatur contrafacere huic statuto in qualibet pte
puniatur pena .xl. denarioz, Cuius medietas sit domini Capitanei, et
alia cōis, Et nichominus amittat panem.

Et fornatores nō possīt facere tesas ad uendenduz.

Item statutū fuit, Et fornatores ad uendendū tesas facere nō audeant
nec pro se, nec pro alijs in vtino, Sub pena decez soldoz p qualz uice
cuius medietas sit domini Capitanei, et alia Comunis.

De fornatoribus nō bene coquentibus panem.

Statutū et deliberatū fuit, quod quicunque fornarius non bene uel minus suffi-
cienter coxerit panem uenalem pro qualibet uice, et pro quolibet furno cad-
at in penā .xx. soldorum puorum, cuius pene tercia ps sit domini Capitanei, tercia
iuratorum, et reliqua cois. Et utrum bene uel male sit coctus panis huiusmodi
remaneat in arbitrio, dispositione, et cognitione Iuratorum terre utini.

De fornatoribus deuastantibus panem.

Statutū fuit et ordinatū quod quicunque fornator terre utini per eius culpam
deuastauerit panē alicuius habitatoris terre Utini, in male uel nimis co-
quendo, uel alit per eius culpam Cadat in penā .x. soldorum, cuius medietas de-
ueniat domino Capitaneo terre Utini, et alia coi. Et quod stetur in dispē-
satione dni Capitanei, et duorum iuratorum, uel saltē unius ex eis. Et
nichominus teneatur ad satisfacionem damni panis.

De datio panis sup fornatoribus.

Statutū et firmatū fuit, ad hoc, quod fraus in datio panis nequeat comi-
tti, quod quilibet fornator terre utini, cum daciarii panis uadūt explo-
rando de ipso datio denūciare suo sacramento teneatur de die in diem, quantam
quantitatem panis fecit aliquibus forensibus cuiuscunque condictiōis existat
pro frumento eis dato, uel p pecuniā, uel p aliud quodcunque concordiū. Et
teneatur ipse fornator, seu fornatores retinere datium de dicto pane, et
soluere daciariis predictis de ipso datio. Et si aliquis dictorum fornatorum negligēs
fuerit, in hoc soluere teneatur de bonis suis datium huiusmodi duplū. Et si
defraudare contigerit, uel ueritatem non dicere p sacramentū suum et hoc
fuerit aliqualiter reptum, similiter teneatur soluere datiū dupplū, et penam
incurrat unusquisque pro qualibet uice, qua in fraudem fuerit repertus .xl^ta.
frisach. aquilegeñ monete, medietas cuius sit domini Capitanei, et reliqua
cois. De fraude uero huiusmodi stetur sacramento daciarii, uel daciariorum
Vel unius boni uiri et fide digni.

De ponderatoribus becharie et eorum salario

Statutū et firmatū fuit, quod quilibet Officialis ad staderas becharia
ad carnes ponderandū deputatus anno quolibet, a comuni Utini, p suo
salario hēat Marchas duas pro rata tpris, ut mutari debeat de quatuor in qua-
tuor mensibus. Item quod cuilibet vadie .x. soldorum .xx. denar. Item .xl^ta. denar.
dicti Officiales, et eorum quilibet qui suam accusam contra aliquem Becharium insti-
tuerit male ponderantem carnes habere debeat dimidietatem dictarum Vadiarum pro
coi quas idem comune deberet hēre. Alia medietas ad dnum Capitaneum
penitus deuoluatur. Abinde supra .s. a .xl^ta. denariis supra nichil amplius ad
Officiales predictos ptineat quoquo modo.

De Ponderatoribus carnium.

Item firmatum fuit, quod quilibet ponderator deputatus per Consilium et commune ad ali-
-quam Becharia ad ponderandum, debeat et teneatur habere copiam ordinamentorum
de Becharia et ponderatoribus, et si quis ponderator inventus fuerit in fraude de
pondere, vel negligentia offitii in non denunciando, iuxta formam ordinamentorum
super predictis editorum, Cadat in penam . xl . denariorum aquilegensium, Cuius medietas
sit domini Capitanei, et alia Comunis.

De iuratis becharie sive Officialibus.

Item si quis ponderator vel officialis Becharie in dimittendo vendi carnes
minus bonas, aut non manifestando illum qui inciderit seu vendiderit absque
consignatione, aut aliter repertus fuerit in fraude, ab officio ponderis huiusmodi
perpetuo sit privatus, eiusque dolus et fraus per plateas publice proclametur.

Quod bechariij non audeant vendere carnes alibi quam in macello.

Firmatum fuit, Quod Nullus Becharius carnes alibi, quam in macello audeat
inflicere et excoriare in utino, nec illas extra macellum audeat apportare,
sed de ipsis omnibus petentibus dare pro precio ordinato in macello et vendere. Si
quis autem contrafecerit, perdat . xii . soldos, medietas sit domini Capitanei et
alia ponderatoris. Carnes autem sint ponderatorum Becharie. In sero autem carnes
domum valeant apportare, et presentare eas ponderatoribus supradictis sub pena pre-
dicta cum eas portaverit ad macellum. Vitulos, edos, et agnos emptos mortu-
-os a forensibus impune possint vendere in macello.

Quod bechariij teneantur dare unam libram carnium cuique petenti.

Statutum fuit et Ordinatum, Quod quilibet Becharius de carnibus cuiuscumque
manerieri habuerit, cuilibet petenti unam libram et plures pro precio ordina-
-to, vel ordinando per tempora, dare teneantur, Sub pena . x . soldorum denariorum parvorum,
Cuius medietas domino Capitaneo cedat, et alia ponderatori per tempora deputando.

De vendentibus fiatum ad pondus, et alia membra animalium.

Item Statutum et firmatum fuit Quod nullus Becharius de utino, sive alia
persona exercens artem Becharie, vel faciens exerceri in utino, non audeat
vendere fiatum, vel carnes mortuas, sive pedes cuiuscumque animalis ad pondus cum
aliis carnibus, sed vendat per se, et non cum aliis carnibus: Qui autem contrafece-
-rit, soluat . xii . soldos, Medietas sit Capitanei, alia ponderatoris.

De ementibus edos vel agnos ultra confinia.

Item firmatum fuit, Quod Nullus Becharius agnum, vel Edum audeat emere
in Vtino ultra pontem Roge porte de Glemona. et extra mercatum nou-
-um: Qui autem contrafecerit, perdat . xii . soldos: quorum tercia pars sit Capitanei.
alia Comunis, et tercia accusatoris: Denunciatio fiat Capitaneo, et duobus de consilio.

Super eodem

Ordinatum et firmatum fuit, Quod Nullus vicinus Becharii terre Vtini,

alibi emere audeat agnos et edos, quod infra confines deputatos in terra utini, uel alibi extra terram utini eos in continenti in macello excoriare et excoriari facere, et ibidem uendere et dare cuilibet petenti pro precio competenti uel ordinando. Et ipsis uenditis alicui sine dillatione uel mora illas carnes edinas uel agninas exportari faciat. Et dato quod alicui uendite essent carnes agni et edi, et recepte fuerint in macello, quod ipsas carnes cuilibet petenti uendere debeant et teneantur Becharii dicte terre pro precio antedicto. Item quod uendere non possent usque ad noctem, quod eas ad domum apportatas de nocte, demane reportare ad macellum predictum debeant, et ponderatori pro tempore presentare omnino teneantur, et eas ibi uendere, ut iam dictum est. Sub pena decem soldorum, Cuius medietas sit Capitanei, et reliqua ponderatori cedat, si quis pro comune fuerit deputatus: Ordinamentis aliis super Edis et agnis, et super Becharijs in sua permanentibus firmitate.

Quod nullus causa reuendendi audeat emere agnos uel edos nisi fuerit Becharius.

Item quod nullus in utino nisi Becharius fuerit, agnos, uel Edos, causa reuendendi audeat emere, sub pena .xij. soldorum. Cuius medietas sit ut supra proxime domini capitanei, et alia comunis: Nullus etiam hoc pro Becharijs audeat facere sub pena prefata.

De his qui conducunt bestias extra terram uel exportant.

Item quod Becharius non audeat in utino uendere Edum, agnum, uel aliam bestiam uiuam, nec extra utinum ducere seu exportare uiuam uel mortuam. Qui autem contrafecerit perdat .x. soldos, et mercatum. Cuius Bani medietas Capitanei sit, alia accusatoris. Boues autem ad uitam Bene possint uendere et ducere. Capras et hyrcos ad mercatum et festa, denunciatio fiat domino Capitaneo, et duobus de consilio.

De ducentibus Bestias extra.

Item firmatum fuit et ordinatum, quod quicumque Becharius, seu alius utinensis uel habitator terre utini, burgorum et subburgorum emerit seu emi fecerit aliquas bestias grossas uel minutas, causa reuendendi, seu faciendi carnes ad macellum, et que non sint de uida ab infrascriptis confinibus citra, videlicet a Tulmino, Montefalcone, Linguentia, et carnea, necnon a quatuor miliaribus super Goriciam tendendo uersus forum Iulij circa illas in terram utini conducere, uel conduci facere teneatur, Et extrahere illas non debeat de terra utini, nisi causa pascolandi, et tunc per duo aut tria miliaria longe a terra utini, eas in utinum reducendo die eodem sine licentia domini Capitanei, et regiminis terre utini. Et quicumque contrafecerit, perdat bestias illas, et Banum incurrat de quinquaginta

libris puerorum Bonensium pro qualibet uice. Cuius Banni tercia pars sit domini Capitanei tercia communis. et reliqua tercia sit accusatoris. Et quilibet possit accusare et accipere bestias que contra dictum ordinamentum et statutum extra ducerent. Denunciatio fiat Capitaneo et duobus de consilio. Bochos autem bene possint impune emere conducere, et tenere ad pasculandum quo uoluerint usque quo erunt sufficientes pro carnibus.

Quod nemo Becarius audeat tenere agnos uel edos uestitos.

Item firmatum fuit, Quod nullus Becharius agnos uel edos postquam excoriati fuerint, audeat tenere uestitos cum pelle, nisi ea die qua excoriati fuerint, Sub pena .xii. soldorum, Cuius medietas sit domini Capitanei, alia ponderatoris.

Quod nullus Becarius audeat incidere carnes ante primam.

Item Ordinatum fuit per eosdem, Quod Nullus Becharius Utini audeat incidere carnes ad uendendum in Becharijs ante primam, Et quod quilibet Becharius illas ponderatori consignare teneatur antequam incidat eas, scilicet carnes castratinas pro carnibus castratinis, et carnes pecudinas pro carnibus pecudinis, et illas carnes pro his que essent, et pro precio constituto uendere, in penam .xl. denariorum. Cuius pene tercia pars sit dominij, alia communis Utini, et tercia ponderatoris.

Quod nullus Becharius audeat uendere carnes pecudinas pro carnibus castratinis, et alias pro his que non essent.

Item Ordinatum fuit, Quod si quis Becharius utini uendiderit carnes pecudinas pro carnibus castratinis, aut alias carnes pro his que non essent, incidat in penam .xl. denariorum, medietas cuius pene sit domini Capitanei, et reliqua ponderatorum Becharie pro tempore deputandorum. Et de hoc stetur sacramento illius qui accusauerit, cum si fuerit bone fame, etiam si non esset officialis. Denunciatio Capitaneo et duobus de consilio fiat et penam predictam incurrat, si notificantem et insinuantem peruenerit ad dominum supradictum.

Quod Becharij teneantur bestias ostendere Ponderatoribus

Item Ordinatum fuit et firmatum quod quilibet Becharius Utini qui ubicumque emerit bestiam aliquam, illam dicto ponderatori communis infra terciam diem postquam eam emerit ostendere et consignare teneatur, iusto tamen impedimento cessante, quod sit in deliberatione domini Capitanei et Consilij. Et qui contrafecerit, cadat in penam unius marche denariorum, et de hoc credatur sacramento illius qui accusauerit eum si fuerit homo dignus fide. Cuius pene tercia pars sit

domini Capitanei, tercia cois, et reliqua sit actusatoris, fiat denunciatio Capitaneo et duobus de Consilio.

Quod quilibet teneatur carnes per ponderatorem facere ponderari.

Item ordinatum fuit et firmatum, quod quilibet vicinus utini vel manepastus alterius aut habitator utini, qui emerit carnes a Becharijs utini, illas ad ponderatorem cois statim deferre si requisitus aut vocatus fuerit per ponderatorem predictum, et consignare teneatur, Et qui contrafecerit, cadat in penam .x. soldorum. Cuius pene medietas sit dni Capitanei, et alia ponderatoris.

Quod quilibet teneatur dicere precium carnium ponderatori.

Item firmatum fuit, quod quilibet forensis et vicinus qui emerit carnes a Becharijs utini, teneatur quandocumque fuerit requisitus a ponderatoribus Cois utini, dicere dictis ponderatoribus veritatem de precio dictarum carnium, Itaque qui contrafecerit vel denegaverit dicere veritatem, decem soldos pro qualibet vice soluere teneatur, medietas cuius pene sit dni capitanei, et alia ponderatoris.

Quod quilibet becarius teneatur interficere carnes ad mandatum ponderatoris.

Item Ordinatum fuit et firmatum, quod quandocumque aliquis ex ponderatoribus mandaverit alicui ex Becharijs predictis, ut occidat de bestijs in utino, quas ipse Becharius habuerit de illis tot quot mandaverit eidem, Ipse Becharius ad eius mandatum statim occidere teneatur. Et qui contrafecerit, cadat in penam .xl. denariorum. Cuius pene tercia pars sit domini Capitanei, alia cois, et tercia ponderatoris, Et de hoc stetur sacramento dicti ponderatoris.

Quod nemo becarius audeat carnes excoriatas portare ad macellum.

Statutum et ordinatum fuit, quod aliquis non audeat nec presumat portare vel portari facere carnes alicuius conditionis in Becharijs, aliter quam in Becharijs excoriatis, Itaque qui contrafecerit cadat in penam .xl. denariorum. cuius pene tercia pars dno Capitaneo, alia coi deveniat, et tercia ponderatori.

Quod nullus Becarius audeat tenere armarium vel traclutum.

Item firmatum fuit, quod si aliquis Becharius armarium vel traclutum fecerit in Becharia, cadat in penam .xl. denariorum, et nichilominus per dominium destruatur, Cuius pene tercia pars Capitaneo, alia coi deveniat, et reliqua tercia ponderatori.

Quod Nemo becarius audeat accipi facere rugnones.

Item firmatum fuit, quod si aliquis Becharius acceperit vel accipi fecerit de aliqua bestia Rugnonum, vel pinguedinem sive grassum de carnibus acceperit, cadat in penam decem soldorum, Et nichilominus perdat carnes, Cuius medietas sit dominij, et alia ponderatoris, exceptis Bouibus.

Quod nemo becarius presumat plures carnes tenere in uno eodem quam disco.

Item firmatum fuit et ordinatum, quod quilibet Becharius terre utini, quando

habet in macello de dupplici manerie carniũ, uel pluriũ. s. castratiarum, moltonum pecudiarum, uel aliarum, quillas carnes messedare, et mixte incidere nõ audeat, ad uendendũ i vna eadẽqz, sz ipsas incidere et uendere debeat quaslibet de p se i diuisis tabulis. Et qui contrafecerit, cadat in penã. xl. denarorum, Medietas Capitanei, et reliqua ponderatorum carniũ ad becharias deputatorum, si de hoc notificauerit dño Capitaneo.

Q Becarij teneant et cõpellant satisfacere ueditoribus bestiarum

Item firmatũ fuit, q quicũqz Becharius terre Vtini, qui armentas, boues, pecudes, et quecũqz alia aialia emerit, siue a forensi, siue a Vtino si soluendo sit Becharius qui pdicta aialia emerit, compellatur p dominũ Capitaneũ, solutionẽ integrã facere Venditori dictorum aialium cum bonis suis, sũmarie et sine strepitu iudicij, Et si soluendo nõ est, in psonã capiatur, et tam diu in carcere detineatur p dnm Capitaneum, q diu Venditori predicto de suis aialibus integre satisfecerit, Et nichominus cadat in penam xl. denariorum. Cuius medietas sit Capitanei, et reliqua Comunis.

Q Becarij teneant excoriare aialia pro precio competenti.

Item firmatũ fuit, q Becharij terre Vtini qui alias cõsueuerũt excoriare pro pcio, teneantur et debeant excoriare Edos, agnos, et lepores pro pcio ordinato. s. pro sex paruulis: Vitulos aũt pro Vno soldo. Alis cadat in penam quilibet pro qualibet uice decem soldorum, domino Capitaneo, et põderatori equabiliter applicanda.

De Becarijs nõ audentibus ponere pizonũ in carnibus.

Statutũ et ordinatũ fuit, q nullus Becharius audeat uel psumat ponere in carnibus que uenduntur p ipõs bechariós aliquod pizonũ ul' specũ dum ponderantur; Et qui contrafecerit cadat in penam decem soldorum pro qualibet uice, Cuius Bãni medietas sit domini Capitanei, et alia sit ponderatoris.

De Vendentibus carnes ad minutum.

Statutũ et ordinatũ fuit, q nullus ciuis, habitator uel forensis audeat uel presumat uendere carnes in Vtino ad minutũ, nisi fuerit aliqs ex Becharijs deputatis p Consilium, Q si repertus aliqs contrafecisse, puniatur in Vna marcha soldorum, Cuius tercia pars sit domini Capitanei, tercia Comunis, et tercia accusatoris.

De carnibus consignandis dacearijs.

Statutũ et firmatũ fuit, q quilibet Becharius terre Vtini cum excoriauerit seu excoriari fecerit bestias cũ uendendi, vz, castratos, Moltonos, pecudes, porcos, et boues, seu uaccas, aut manzas seu manzos, illas bestias vz castratos, moltonos, et pecudes, ante q incidantur in quartis, porcos, Boues, seu uaccas, manzos et manzas, postq incise fuerint in quartis, et ante q

uendantur ad minutū / uel grossum consignare daciarijs teneantur et notifi-
-care eis uel eorum nūcio / seu nūcijs deputatis ibi ad daciū colligendū / quanti
ponderis erat unaquaque dictarum bestiarum / ad hoc quod daciū nō recipiat fraudem
Et qui contrafecerit pro qualibet uice soluat daciū dupplū / et penā incurrat
de uiginti denar. Aquilegen. monete / Cuius Bāni medietas sit dn̄i Capi-
-tanei / et reliqua cōis / Et quod de hoc stetur sacramento datiariorum / uel eorum
nunciorum deputatorum ad datiū colligendū / si fuerint fide digni / aut pon-
-deratoris et Officialium deputatorum ad ponendū carnes ad macella pdicta.

De piscatoribus

Statutū et firmatū fuit / Quod Nullus piscator de Utino cū reuēdēdi
audeat emere pisces qui deferuntur de Aquilegia / uel de Marano
alibi / quam in dictis locis Aquilegie et Marani. Et qui contrafecerit pdat
.xl. denar. / et mercatum / Cuius pene medietas sit domini Capitanei /
et alia Comunis.

Quod piscatores teneantur portare pisces sup foro nouo ad uendendū.

Firmatū et Ordinatū fuit / Quod quicunque Piscator conduxerit
seu portauerit / aut portari fecerit pisces recentes in Utino / de-
beat illos portare seu portari facere de mane sup foro nouo / et ponere
illos sup dischis / nullos dimittendo seu tenendo in cistis sup foro / nec
ad domos eorum / siue ad hospicia portare / et uendere possint pisces suos
ad eorum uoluntatem / Pisces uō ultra mediā libram teneantur uendere in
quadragessima tribus soldis et reliquo tpre duobus denarijs / usque ad
horam qua pulsatur nona / in hyeme / in Estate aut usque ad terciā / pe-
-na et Bāno medie marche denar. / et perdendi pisces aliter inuentos.
Et hijs qui supauerint pulsatu dicta campana / dominus Capitaneus teneat
facere incidi caudas omibus. Et quod nullus piscator audeat amplius pisces
predictos ad uendendū portare / sub eadem pena / Cuius medietas
sit domini Capitanei / alia Comunis.

Quod nullus piscator audeat ex utinū portare pisces recētes cū cauda.

Item Ordinatū fuit / Quod Nullus piscator / pisces quos portauerit /
seu portari fecerit in Utino ad uendendū audeat portare uel
mittere extra Utinū / nisi fuerint cū cauda incisa / pena et Bāno pdictis.

Quod nullus piscator forēsis audeat hospitari in mercato cū piscibus.

Item Statutū fuit / Quod Nullus piscator forensis audeat uel debeat
hospitari in mercato nouo Utini / nec in aliqua domo alicuius ui-
-cini infra muros cū piscibus uenalibus / Sub pena et Bāno medie mar-
-che denar. aquilegen. / Cuius pene medietas sit utsup in proximis prece-
-dentibus ordinamentis. Venditis aut piscibus hospitari ualeat ubi

et aput quē uoluerit, non obstantibus supradictis.

Q nullus uicin⁹ audat cū forense piscatore ptem hře.

Item statutū fuit, q nullus vicinus terre utini possit hře ul' audat tenere societatem cū aliquo piscatore forensi, nec iuuare aliquez piscatorē forensez ad uendendū pisces suos, quos portauerit, nec ab eo emere cū reuendendi aliquos pisces recentes, pena medie marcħ denař et pditionis piscīū qui repirentur fore in societate contracta, uel alř contra pñs ordinamentuz. Cui⁹ bāni medietas domino capitaň cedat, et alia comuni.

Q nullus au hoster audeat emere pisces añ merī dīez ult v. denř.

Itez statutū fuit q null⁹ hosterius de puis hosterijs, nec aliquis ali⁹ pro eo audeat emere pisces recentes ante horam terciaz ultra .xv. soldos: hosterij autem magnaz hosteriaz tenentes signa ⁊ dantes comedere ad pastum emere possit tot quot noluerit pusu suo ⁊ hospitū suoz forēsiū tm̄ impune: decnentes tñ q null⁹ hosteri⁹ d' magnis ul' puis hosterijs audat emē' ul' emi face pisces recēt⁹ alibi q̄ sup foro nouo utini, saluo q̄ in aglegiā ⁊ marano. Sub pena medie marcħ soldoz et perditionis piscīuz, cui⁹ medietas cedat dño capit⁹ ⁊ alia cōi. Et q sint magni hospites stet determinatiōi ⁊ d'clarationi regis tre utini.

Q null⁹ hosteri⁹ ul' uicin⁹ audat pisces uendere crudos.

Item statutū fuit, q nullus vicinus uel hosterius utini audeat uendere pisces crudos, nisi illos pliter, uel p nūciuz sui emerit in aquilegia, ul' marano. Et q tunc uendere possit sup foro nouo utini, ut in ordinamento fori conceditur, pena et bāno proxime scriptis, cuius banni medietas sit domini capitanei, alia medietas sit comunis.

De uendentib; caseuz ad minutuz.

Firmatū fuit, q quicūq; caseū ad minutū uendere uoluerit de illo dare teneatur pro precio ordinato cuilibet petenti mediaz libraz, ⁊ integram ⁊ abinde supra. Et caseū qui incisus fuit ad uendendū, siue magnus, siue puus fuerit in tabula tenere teneatur uenditor postq̄ incisus fuerit. Qui aut contrafecerit perdat .x. soldos veneř puoz diuidend⁹ ut supra.

De forentib; uendentibus caseum.

Item firmatū fuit, q nullus forensis audeat uendere caseuz ad retagliū in utino ad oculū, et ad staterā bene possit uendere si nō hře suam stateram, soluendo daciū consuetuz uz paruulos .xvj. pro centenario. Et si uendiderit in grossuz, teneatur pondrare

ad stateram cois Utini. Et qui contrafecerit pdat caseum, et XII. soldos, et stateram. Cui medietas sit dni Capitanei, alia cois. Saluo q quilibet uicin utini caseu que emerit a Carnell. uel alijs psonis, usq ad XXV. libras cu propria statera ualeat ponderare. Item q vicinus caseu que emerit a sclauis, uel ab alijs psonis tot quot fuerint sua ppa statera impune ualeat ponderare.

De caseo non emendo alibi q in platea ad reuendendum

Item firmatu fuit, q nullus cu reuendendi caseu audeat alibi q in platea fori noui emere, negociari, seu foru facere. Et qui contrafecerit pdat. XL. soldos p singulo foro. Cui si quid Banni, tercia pars sit Capitanei, tercia Cois et tercia accusatoris. Saluo q quilibet vicin Utini impune possit emere caseu p suo usu tantu, s no cu reuendendi in foro in burgis Utini. Denunciatio fiat Capitaneo, et duobus de consilio.

De caseo no portando extra tiram utini p forensem.

Item firmatu fuit, q nullus forensis extra tram Utini, ultra XXV. libr. casei audeat exportare, sub pena. XII. sold. et eius quod supera uerit de dictis XXV. libr. casei, excepto die sancti Canciani, Cui totius Banni, medietas sit domini Capitanei, et alia Comuni.

De caseo non exportando p vicinum.

Item q nullus vicin Utini, extra Utinu caseu ad uendendum audeat exportare. Saluo q quilibet vicinus ad mercata et festa principalia, usq ad Centu libr ualeat apportare. Siquis aut contrafecerit perdat XX. soldos, et illud plus qd portauerit ext a Centu libr supra. Cuius totius Banni medietas sit utsupra proxime.

De ponentibus aqua cum cristerio in uegetibus uini.

Item q nullus audeat cu cristerio uel alio modo vinu positu ad spina deuastare, ul alie adimplere vas vini, q si quis contrafecit pdat vas vini, quod applicet et detur hospitali scte Marie magdalene, et nichilominus soluat daciu dupplu. Ite q quicunq uendiderit vinum ad furtonia, et fuerit accusatus p aliquem hominem bone fame, perdat mediam march, cui tcia pars ueniat Capitaneo. alia tercia accusatori, et reliqua tercia cedat comuni. Et nichilominu daciu dupplum toti vasis soluere teneatur, et q mittatur p eo, qui vinu emit huiusmodi, Cui iuramtu deferatur p Capitan, si uinum emerit andictum. Et nichilominus perdat uas vini, Cui tercia ps sit dni Capitanei. tercia Cois. et reliqua tercia sit accusatoris. Item q daciarij teneant imponere super quolibet vase policia cum Bulleta sua pro quanto vinum uendatur.

De tabernarijs uendentib uinu ad spinam

Item statutū z ordinatū fuit q unusquisq tabernarius uendēs uinū ad spinā aut amq manezici debeat extrahere uinū in bucia, et ex ipa bucia dare petentibus de ipo uino, sedm q hacten in talib; est obsuatū, tenendo tabernas, z dimittēdo intrare omēs uolentes emere de ipo vino, nec debeat ul psumat aliquis tabernari modo aliquo tenere vinū in vochalibus, nisi facere put supius scriptū est z hucusq obsuatū. Qui aūt cōtrafecerit, cadat in penā xxiiij. sold. quor tria pars cedat dno Capitaneo, alia Coi, et reliqua tercia accusatori, que pena totiens integre exigatur, quotiens fuerit contrafactum.

De tabernarijs non trahentibus plenam buciam.

Item ordinatū z firmatū fuit in gnali Arengo ppli et cōis terre Utini q tabernarij uendentes vinū cum amq manezici z cōdictiōis si repti fuerint ter in die male trahere. idest mensurā ordinatā minus plenā exqsitione facta his p officiales cōis, quibus ptinet exquisitio in predictis, condēnari debeant in una march. denar aquilegen monete si fuerit soluēdo. Cuius pene tercia ps sit domini Capitanei, alia Iuratorum, et reliqua tercia sit Cois. Et nichominus uendēs z maletrahens sic in fraude inuentus sit uendendo vinū in vtino. pu. ad spinam priuatus per annū. Si aūt huiusmodi maletrahere inuentus ut dictū est nō esset soluendo, tūc diebus tabus stet ad Berlinam. Et q Iurati simul et diuisim ad requisitionem Capitanei seu procuratorum cois, teneantur singulis diebus suū exercere officiū, et delinquentes quoslibet condemnare siue denūciare. Quod si neglexerint dominus Capitaneus ipos possit z debeat facere pignerari pro denarijs .xl. pro quolibet recusāte. Que pena sit ipsius domini Capitanei.

De uasis in taberna tenendis, que sint recte plena.

Statutū z firmatū fuit, q nullus tabernarius cassos, obbas, siue coltor, seu ciatos, uel alia vasa terrea, uitrea aut lignea ad portandū vinū tenere audeat in taberna, nisi ipa uasa teneant buciam plenam, sub pena qnq. denar totiens quotiens cōmisit. Cuius bāni medietas sit domini Capit. et alia Iuratorum. huiusmodi aūt vasa buciā nō tenētia, quilibet iuratorum possit frangere z inquisitionem facere de eisdem, et aliqua alia psona, quandocūq dictis Iuratis uidebitur expedire.

De tabernarijs tenere debentibus uasa ul ciatos tenentia mēsurā

Insup firmatū fuit, q tabernarij qui uendunt vinū quando incipiunt uendere tun ciatos q alia vasa competentia hre debeant usq ad xvj. tenentia buciā, sub pena .xij. soldorum. Et q nullus accipiat de vasis huiusmoi, sub pena pdci, saluo q si aliquis sine fraude rumperet et nichil soluat pret extimationē uasis fcti, z ipm tabernario satisfaceret an querellā nichil soluat dnio. Cuius Banni medietas sit dni Capitanei et alia Comunis.

De non uendendo uinũ ultra impositionẽ nisi cũ mensura.

Item firmatuz fuit, quod omẽs qui uinũ uendere uoluerint, illud secundum impositionez factã uendere teneantur. Et quod nullus donet alicui uinũ sub spe habendi aliquod premiũz, nec alienet aliquo modo ultra impositionez. Et qui contrafecerit, cadat in penã unius marche denariorum. Cuius pene, medietas sit dnĩ Capitanei et alia Cõis. Si quis autem ultra impositionez uendiderit, credatur sacramento illius qui emerit, si fuerit bone fame, totiensque cadat in penã, quotiens contrafecerit. Vinũ etiaz ad buciaz seu mensurã Cõis ad hoc deputatã, et non ad bochale, seu aliã mensurã uendere teneatur, sub predicta pena, et tabernã tenere apertaz sub predicta pena. Denũciatio fiat Capitaneo, et duobus de Consilio.

Super eodem.

Prouisuz et ordinatũ fuit, quod statutũ de uendentibus uinũ ultra impositionez et sine mensura cõis uini sicut scriptũ est, obtineat firmitutem. Hoc addito quod dominus Capitaneus cũ Iuratis Cõis quenãque uendentez uinuz extra impositionem possint et teneantur sacramento quamcito sciuerint cogere eũ ad uendendũ et danduz ipz uinũ publice omnibus uolentibus, secundum impositionem factam. Et penaz tunc imponere possint de XL. denar. pro quolibet precepto quod fieri facient. Et medietas pene in primo ordinamento contente et etiam preceptorum fiendorum, cedat domino Capitaneo et alia Iuratis.

De tenentibus tabernã apertaz post terciuz sonum

Item firmatũ fuit quod nullus tabernarius post terciũ soniuz campane de igne in mercato et burgis uini in taberna, audeat uẽdere uinuz, nec tabernã tenere aptam, sub pena XL. denar. Cuius pene medietas sit domini Capitanei alia cõis. Hoc addito quod dare possit uinuz in uasis apportando ad domos, sed nõ iuxta tabernaz. Et si darent uinum alicui bono uiro existenti aput tabernam, uel in taberna, quod sit in arbitrio Capitanei et Consilij.

De ponentibus lumen Rocij in Rabiolo.

Item firmatuz fuit, quod omnes et singuli uendentes Rabiolũ iurent nõ apponere uel apponi facere lumen de Rocco in ipso Rabiolo nec in aliquo alio uino. Quod iuramentũ deferri debeat de quarto in quartũ mensez per dominos Capitaneũ, camerariũ et procuratores Cõis aut alicuius ipsorum predictis uenditoribus siue mercatoribus huiusmodi uini. Et ponentes accusatorez de scientia, uel de auditu. Et si contrafacerent, periurij notam incurrant et ultra id soluãt marchã unaz denar. Cuius pene tercia pars cedat dño Capitaneo, tercia accusatori, et reliqua

tercia Coi. Denunciatio fiat Capitaneo, et duobus de consilio.

Qz nullus audeat imiscere teranu cum Rabiolo.

Item ordinatum et firmatum fuit, qz nullus vicinus uel habitator uini audeat imiscere vinu teranu cu zabiolo de collibus, ul de hystria, nec zabiolu de collibus cu Rabiolo de histria, nec aliquod vinuz extraneuz sub pena et bano medie marche denar. Cuius pene tercia pars sit domini Capitanei, tercia Cois, et reliqua tercia sit accusatoris, uel eorz qui ad hoc sint, ul fuerit deputati, et denuciatio fiat Capitaneo, et duobus de consilio.

Qz vicinus emens vinuz a forense, illud in aliaz Campam transferre teneatur.

Item ordinatu fuit et statutuz, qz nullus forensis audeat uel presumat vinu in vino uendere ad minutuz ibidez incanuatu. Itez qz nullus vicinus vini a forensibus emere audeat vinu incaniuatu sub hac spe falsitatis et fraudis, ut uendat dictu uinuz nomine dicti forensis ul forensiuz, ipo habente preciu p uenditiris ad minutu: Qz si emerit uinuz incaniuatuz vicinus ab aliquo forense sine dicta falsitate ul fraude, ut de hoc sit in arbitro consilij terre vini, tunc illud uinu p vicinu emptu, Et ibi id vinuz uendere impune possit. Alioqn si uicinus aliquis contra pdicta fecerit, cadat in pena unius marche denar aquilegen. Cuius pene tercia pars cedat domino Capitaneo, tercia comuni, et reliqua tercia Iuratis. Et nichominus vinu totu cu toto uase amittat et perdat diuidendu et applicanduz predictis psonis, ut supius dictu est. Item si forensis aliquis uendiderit ad minutu in terra vini, cadat in penaz unius marche, p quolz uase applicandam ut s.

De mensuratoribus vini et eorz salario.

Item statutu et firmatuz fuit. Qz mensurator vini qui fuerit p Coi deputatus p tempora, habere debeat de quolibet uase quod mensurauerit, a sex congijs infra sz soldu unum, Et abinde supra soldos duos. Si uero mensurauerit bazilia, tunc pro quolibet bazile habere debeat paruulos sex, Et si mensurator plus accepit, puniatur pena decem soldorz pro quolibet uice domino Capitaneo applicanda.

De Aquinellatoribus.

Item statutu et ordinatu fuit qz nullus audeat aliquos aquinellare aut ludere cu taxillis fricatis, longetis, mespuentis, pluspunctis, de plumbo plumbatis, de gropetto, uel ad aliuz luduz taxillorz falsorz, seu alterius generis aquinellationis, uel predictos taxillos, aut genus aliquod ipsorz, uel alterius generis aquinellationis sup se portare. Si quis autem contra pdicta fecerit, uel aliqd pdictorz, cadat in penaz unius marche denar.

aquilegen̄ · Cui⁹ tercia pars sit dn̄i Capitanei · alia accusatoris · et alia cōis · Et nichilominus teneatur restituere pecunias uel alias res ꝑ tales ludum extortas : hoc addito ꝙ septē boni uiri · al's sup his ꝛ alijs deputatis p consiliū possint et ualeant contra delinquentem sup predictis uel aliquo predictoꝝ p probationē uel sacramentū conquerentis seu ꝑsumptionē aliā iuxta declarationē ipsoꝝ diffinire et terminare utrum aliquis deliquerit contra predicta uel aliquod ꝑdictoꝝ

De ludentib; sup rebus alicui⁹ manapasti.

Item firmatū fuit · Quod quicumq; luserit sup rebus alicui⁹ manapasti de Utino, seu mutuauerit sup ipis, aut easdem in pignere acceperit, aut emerit ultra quinq; soldos illas dn̄o manepasti saluis ꝑdictis quinq; soldis sine precio restituere compellatur de manu in manū, ueniendo ad illū qui luserit res huiusmodi, Exceptis alijs qui concedunt, uendūt, emunt, et negociantur publice. hoc tamen saluo, ꝙ huiusmodi manepastus sic ludens sup bonis domini sui uel ea pignerans, ꝑsonaliter p dominū Capitan̄ debeat detineri nō relaxandus donec passo damnū integre duxerit per soluendum.

De mutuantib; nisi ad rectas imprestantias.

Item firmatū fuit, Quod quicumq; mutuauerit sup ludo quomodocumq; aliť ꝙ ad rectas imprestantias, vz · xj · pro · xij · soluat ille qui mutuauerit · xx · soldos · et etiā ille qui mutuū accepit · xx · sold' · Et ille qui recepit mutuū habens aliť ꝙ dictū est, reddere non teneatur · Et pactū aliquod sup ludo, aut de ludo factū quocūq; modo aliť ꝙ dictū est, nō ualeat neq; teneat, neq; etiā pena si qua apposita fuerit in eodem, sub pena ꝑdicta Cui⁹ pene medietas sit domini Capitanei : alia Comunis.

De Quartarijs et eoꝝ salario.

Statutū fuit ꝛ firmatū · Quod quilibet uendens bladū in mercato diebus sabatinis, siue sit uicinus, Ciuis, uel habitator, siue sit forensis teneatur soluere daciario quartaꝝ paruulos quatuor pro singulo stař · et si mensurauerit bladū cū pesinal' minus ꝙ stař mediū teneatur soluere paruulos duos pro singulo pesinale · Uicini aūt uendentes bladū uicinis extra dies sabatinos, nichil soluant ipi daciario : Si uō uendiderit forensi extra dies Sabatinos, forensis emens soluere teneatur daciario quartaꝝ paruulos quatuor pro singulo stario · Et non possint mensurare, nisi solum cum quartu cōis bullatꝭ bulla Judicum : Contrafacientes aūt cadat in penā · x · soldoꝝ pro singulo stario, et daciū duplū soluere teneatur Cui⁹ pene medietas sit dn̄i Capitanei, alia cōis : Daciarij aūt quartaꝝ nō possint nec debeant dare aliquā Bullam conducentibus bladum extra terram, sub pena · xl · denař · applicanda utsup̄ · Sed libere possint ex ducere blada, nisi occurente casu, p Consiliū ꝛ Regimen aliter prouideretur.

Qz nullus quartarius ul' alius audeat emere aliqd remanẽtẽ bladi.

Item firmatũ fuit, qz nullus Quartarius p se uel aliquã aliam psonam audeat emere uel emi facere aliqd remanẽtem Bladi in terra Utini, cã reuendendi, Sub pena. xx. soldoꝝ. et credatur sacramento denunciantis si fuerit Bone fame; Cuius pene medietas sit domini Capitanei, et alia accusatoris.

Super eodem de quartarijs.

Item firmatũ fuit z statutũ, qz nullus quartarius Utini. uel alia psona audeat uel psumat emere Bladũ cuiuscumqz condictiois exi stat in Utino, uel alibi, causa reuendendi dictũ Bladũ, nec illud super mercato uendere eadem die; nec pro se uendi facere illud: Et quj contrafecerit cadat in penã medie marchi denar pro qualibet uice, et amissionis Bladi. Cuius pene medietas tercia pars cedat dño Capitã. alia Comuni, et reliqua tercia accusatori: Et accusator tenebitur in secreto, Et fiat denunciatio Capitaneo, et duob; de consilio.

Qz Nullus possit uendere Bladũ. aleum et cepe.

Item qz Nullus in mercato Utini una et eadẽ die possit ul' audeat emere Bladũ, cepe, uel aleum, et ea ibidẽ uendere: Qui autẽ contrafecerit, perdat mercatũ et xx. soldos: Cuius totius Bãni, tercia pars sit Capitanei, alia Cois, et tercia accusatoris.

Qz nemo audeat mensurare ñ cũ recta misura bullata Cois.

Item Ordinatũ et statutũ fuit, qz nullus vicinus uel forensis emens, uel uendens cũ aliqua mensura, audeat mensurare in tra Utini, nisi cũ mensuris cois dicte terre cũ Bulla legali et fide digna cois predicti bullatis. Et qui contra predicta facere fuerit, id inuentus et fraudẽ comiserit; cadat in penam. xl. denar, Cuius pene, tercia pars sit domini Capitanei: tercia Comunis et reliqua tercia accusatoris. Et fiat denũciatio Capitaneo et duobus de Consilio.

De uendentib; sal sup curribus in mercato.

Item firmatũ fuit, qz decetero, nullus audeat uendere sal in mercato nouo Utini sup curribus seu gretonis Sub pena. xl. denar. Cuius medietas sit Capitanei, alia comunis diebus autẽ sabati quicũqz uoluerit possit sal uendere circa puteum in mastellis seu urnis sub pena predicta:

De uendẽtib; sal in platea fori noui.

Item qz nullus in platea fori noui audeat uendere sal alibi qz iuxta seramenta putei in loco ubi sibi p Juratos fuerit deputatũ: Et quj contrafecerit, cadat in penã. xij. soldoꝝ, Cuius medietas sit Capitã: alia

Cois

De fornesarijs sup uendenda calcina.

Item firmatu fuit et ordinatum, q omes fornesarij qui morantur in ptinentijs Utini, debeant mensurare et uendere calcinam ad congiu siue centu cois Utini. Quod congiu cuilibet fornesario dari debeat p camerariu cois, et unu saluari pro comuni, et sint bullati bulla cois, et dare et uendere teneantur ipi fornesarij centu predictam calcina de conijs Coitati, pro sold' decem oducti sup laborerio. Alijs aut ciuibus et vicinis pro soldis dece, ap fornacem: Forensibus uo p quanto uoluerint: Ita tamen, q pmo teneant fulcire Ciues indigentes: De ruinatio, possint et teneantur uendere singlar ceuram p soldis octo quibuscuq vicinis, et no ultra: Et farinaciu pro soldis qnq. Cuppos aut possint uendere Ciuibus et vicinis pro soldis xx ii. et no ultra. Sz forensibus pro quanto possint. Item comuni modonos: pro soldis ~~viginti~~ conducti ad laborerium, Sed ciuibus et vicinis pro soldis x°. apd fornacem pro singulo centenario: Forensibus aut pro quato possunt et uoluit aput fornacem. Ita tamen, q teneantur pmo fulcire vicinos. Sub pena x. s. p singulo capite.

De textoribus et de mensura ad qua facere debeant tellaz

Item firmatu fuit et ordinatu, q textores pani lini in Utino, et eius ptinentijs cmorantes, no audeat aliqua tellaz facere seu texere eoz, ul alterius psone, que tella no sit latitudinis mensure cois sculpt in facie Ecclie sancti Iohanis de platea Utini, pena et banno xl. denar. Cuius pene medietas sit domini Capitanei, et reliqua cois Utini: Possit aut impune Quibuscumq texere pannu lini de media tella petita licencia a domino Capitaneo et Iudicibus.

De spetiarijs no occupantibus mercatum.

Item q nonnulli stationes hntes, uias publicas impediunt, p quas currus et homines, qnq comode ire et redire no possunt, maxim mercimonia sua tendentes ultra debitu stationu suaz, Statutu et ordinatu fuit, q nullus stationem hns siue porticum ultra domu stationis sue, possit hre aliuz discu uel tabulaz, q tabulam domus, nec dicta mercimonia appendere extra stationes prefatas ultra predicta tabulam, Sub pena xx. sol. Cuius medietas sit domini Capitanei, et alia Comunis. Habentes autem stationes cum porticu habitationu suaz uti possint tabula domus, et tabla porticus, dumodo iter sub porticu transeuntibus remaneat expeditu: Contra facientes autez pene subiaceant antedicte.

Sup eodem de spetiarijs

Statutu fuit et ordinatu, q si quis spetiarius uel mercator, seu alia queuis psona inuentus fuerit uendere laboreriu cere ueteris, p noua cera cadat in penam xl denar. pro qualz uice, Cuius medietas sit domini Capitanei, et alia comunis: Saluo q siquis de sua cera ueteri uellet

Facere ul fieri

facere/ fieri facere laborerium huiusmodi non cum uendendi, possit facere impune: possit tamen uendere ceram ueterem pro ueteri, et nouam pro noua, et non possint miscere ceram nouam cum ueteri nec e contra sub pena predicta. Et facere teneantur tales uendentes in omni laborerio cere ab una libra infra stupinos de bombace, et non de alia re in pena predicta. Preterea si quis fraudem uel falsitatem commiserit in aliqua uel aliquibus ex mercibus spetiarie uel ypotecarie, cadat in penam unius marche denariorum applicandam et diuidendam ut supra dictum est: Et merces huiusmodi comburi debeant totaliter per dominum in platea fori noui, omni exceptione uel gratia penitus remotis.

De mercatoribus quibus et eorum quaternis fides adhiberi debeat.

Statutum et ordinatum fuit, quod decetero mercatoribus cum quaternis eorum in quibus contineatur debitum notatum quod petiit ordinate et disposite, cum millesimo et die, et inscriptum cum persona quam petitur debitum. Credatur dictorum mercatorum prestito corporali sacramento ad instantiam partis se defendentis et mandato domini solum usque ad quantitatem unius marche denariorum aquilegensium monete, et non ultra, Et hoc si debitum quod petitur fuerit contractum ab uno anno citra. Et sic in futuro debeat obseruari, quod solum duret actio petentis per unum annum computandum a die contracti debiti, usque ad diem petitionis iudicialiter fiende. Et in hoc ordinamento includantur et inclusi esse intelligantur draperii habentes et tenentes stationes pannorum de drapis laneis videlicet de colore, et griso. Appotecarii, Spetiarii, marçarii, Berchandarii et persone publice uendentes aurum et argentum habentes et tenentes stationes: Alii uero artifices, et casaroli penitus intelligantur esse exclusi, quia precia artium suarum et aliorum debent recipere in prompta pecunia, aut facere fieri sibi obligationes speciales solemniter pro creditis eorum si quas credentias fecerint: Et presens Ordinamentum uoluerunt et affirmauerunt, quod locum habeat solummodo in futuris et non in preteritis, nisi ab uno anno citra, respiciendo tempus debiti contracti, quod petitur, et tempus presentis Ordinamenti.

De instrumentis feneratorum elapso quinquennio non petendis.

Item quod nullus fenerator publicus uel priuatus possit petere, uel uti instrumentis feneraticiis elapso quinquennio, nisi illa debito modo fuerit prosecutus infra dictum spacium, petendo ipsum debitum auctoritate domini post terminum appositum in instrumentis debitorum.

Quod nullus fenerator audeat tenere duos aut plures libros unius tenoris.

Ad laudem et honorem omnium rerum opificis, et virginis matris eius, et ad extollentiam status terre utini, et depressionem malorum factorum et operum. Statutum et ordinatum fuit, Quod Nullus fenerator/ seu prestator, sine publico

uel occultus fuerit in terra predicta Utini, audeat uel presumat plures quaterenos tenere et illis uti eiusdem continentie et tenoris. Saluo quod unum de cartis seu instrumentis, unum de pigneribus, et unum de nominibus debitorum habere ualeat et tenere: Et qui contrafecerit, cadat in penam .L.ta librarum Veronensium paruorum pro qualibet uice, Cuius pene medietas sit Comunis, alia domini Capitanei:

Quod nullus fenerator audeat scribere per abacum.

Item firmatum fuit, quod nullus fenerator siue publicus, siue priuatus fuerit decetero in libris suis audeat scribere literam per abacum, sed talem quod quilibet eam literam legere et intelligere possit dilucide et clare, in pena et banno predictis persoluenda ut supra scriptum est:

Quod quilibet fenerator pignerati teneatur policiam pigneris exhibere.

Item quod quilibet publicus prestator et fenerator cedulam omnibus pignerantibus petentibus et non petentibus de sua manu, cum die et millesimo, et cum nomine pigneris sub pignerati ei, ac etiam quantitatem mutui exhibere omnimodo teneatur, sub pena .XX. soldorum pro qualibet uice, Cuius medietas domino Capitaneo cedat, alia comuni predicto, Et nichilominus restituere debeat pignus illi cuius fuerit, omni exceptione cessante:

Quod feneratores non audeant diebus festiuis staciones tenere apertas.

Statutum fuit et reformatum ad laudem omnipotentis dei, et sanctorum eius, Quod nemo fenerator publicus staciones suas in Utino audeat diebus infrascriptis videlicet in die natiuitatis et Epiphanie, die resurrectionis, et pentechostes, Veneris sancti Et in festis beate marie uirginis et festo omnium sanctorum tenere apertam mutuando, sed dando pignera hominibus uolentibus luere pignera eorum impune possit quilibet aperire staciones suas, quas tamen statim restitutis pigneribus claudere teneatur. Contrafaciens autem cadat in penam et Bannum .XL.ta denariorum aquilegensium. Cuius medietas dominio cedat, et reliqua comuni prefato, totiens puniendus quotiens delictum comiserit in predictis.

De falsificantibus Bambasium.

Item Statutum fuit et ordinatum quod nullus deincepe audeat uel presumat falsificare bambasium cum Gargatura, stuppa nec cum aliqua alia falsitate, nec uendere bambasium falsificatum pro puro nec ponere bambasium falsificatum pro puro, neque ponere bambasium falsificatum in aliquo laborerio uenali in fraudem illius cuius fuerit laborerium. Et siquis contrafecerit et inuentus fuerit Cadat in penam unius marche soldorum toties omittenda quotiens contrafactum fuerit, Cuius pene tercia pars sit domini Capitanei, tercia comunis et tercia Judicum et Jurator:

De fero consignando daciariis.

Statutū et ordinatū fuit q̄ quicumq̄ ciuis duxerit uel duci fecit ferū in t̃ra utini . q̄ teneatur ipm̄ consignare daciarijs si ip̄z uenderet in vtino . aut ip̄z misit venetias . uel ad aliū locū et q̄ soluere teneat̃ p̄ quolꝫ centenario in maxilla paruulos sex : Si uō uendiderit in macia / soluat paruulos . xij . p̄ quolꝫ centenario : Et qui contrafecerit cadat in penā . xl . denarioꝝ / Medietas Coī cedat . et alia Capit̃ .

Super Eodem .

Item Statutū et ordinatū fuit / q̄ si uicin⁹ aliquis duxerit aut duci fecerit in t̃raꝫ utini / ul' ad aliū locū infra decē miliaria de maxilla ul' d' macijs illud ferꝝ anteq̄ fuerit discargatū / consignare daciarijs teneatur . sub pena xl . denꝝ . Medietas dn̄o Capitaneo et aliā medietas cedat Coī . – Et si illud uendiderit . uel uenetias misit aut ad aliū locū duxerit ut dictū est . teneatur daciuꝫ solue͂ ↄsuetū . s. minutum daciū : Et si contrafecerit / cadat in dicta pena / et nichilominus daciū dupplū / quod daciū soluat pro dicto fero daciarijs illis sub quibus uenditū fuerit : Forensis uō si ferꝝ duxerit in terra p̄dicta daciuꝫ predictum minime teneatur soluere / sed mutam .

De Berchandis bullandis .

Statutū et ordinatū fuit / q̄ decetero quicumq̄ fecerit fieri in t̃ra vtini pecias Berchani ul' paltrembuli . teneat̃ peciā qualꝫ signare eo signo ut cognoscatur cui⁹ fuerit opus / ne daciū defraudetur : Et qui contrafecerit soluat daciū dupplū pro ipa pecia nō signata . Et nichilominus soluat dn̄o Capitaneo soldos p̄ qualꝫ pecia decem :

De emētib; pullos / capones / gallinꝫ infra ↄfinia aīo reuēdēdi .

Item firmatū fuit / q̄ nullus cū reuendendi in villis . nec infra ↄfines t̃re vtini . nec iuxta portas burgorum Oua / Gallinas / ul' pullos aut capones uel anseres et anates audeat emere . Si quis aūt contrafecerit / perdat . xx^ti soldos / et mercatū . Cui⁹ si quid' bani t̃tia ps sit dn̄i Capitanj . reliqua cōis / et tercia accusatoris : Si quis aūt predicta emerit pro Reuenditoribus uel ea dederit eisdem / cadat in predictā penam . et quilibet possit accusare .

De ouis / gallinis / pullis et cetū nō exportandis .

Item q̄ nullus uicin⁹ utini . ul' forensis extra t̃raꝫ vtini / cū reuēdendi / oua / gallinas / pullos / capones / anseres / anates atq̄ saluaticinas et lepores audeat apportare / nisi ad Ciuitatē venetiaꝝ : Quis aūt contrafecerit / p̄dat . xx . soldos / et mercatū / Cui⁹ si quid' totius Bani / tercia ps sit Capit̃ . reliqua cōis et terciā accusatori :

Q̄ nemo uicin⁹ ul' forēsis audat ul' p̄sumat pullos emere uel emptū ire ex̄ portas t̃re vtini ; vꝫ infra ↄfinia ↄsueta :

Ad obviandum seu repugnandum malicijs et fraudibus sive subterfugijs aliquorum personarum, que lucri pretextu, defectum in certis mercibus et rebus inducunt, populo utinensi presenti ordinamento inviolabiliter observando, Statutum fuit et firmatum, quod nemo vicinus terre Utini aut forensis, audeat decetero emere, vel emptum terre pullos extra portas terre utini, vel infra confinia consueta et deputata, seu in terra ut moris est, pena arbitrio et dividenda ut supra. Nullus quoque vicinus vel forensis presumat diebus sabbatinis pro se, vel nomine alieno emere, aut emi facere in utino aliquo et cum revendendi vel extraportandi huiusmodi merces. Alijs vero diebus cuilibet sit attributa facultas.

Quod nemo audeat emere carolas neque asseres ante meridiem.

Item Statutum fuit et firmatum, quod nullus in utino aliqua die, nisi die sabati preterita hora meridiei, causa revendendi, audeat emere ligna, asserides, lattas, deu ozendos, spangas, carolas, vel alia ligna, nec etiam lapides. Et qui contrafecerit perdat .xl. soldos, Cuius banni tercia pars sit capitanei, reliqua communis, et tercia accusatoris. forensis [illegible] revendendi, nullo modo, nec aliqua hora possit predictum emere, nec extrahere sub predicta pena. Nullus etiam vicinus pro aliquo forense sine licentia Capitanei, et Judicum asserides audeat emere, sub predicta pena.

De coperientibus domos cum scandulis.

Item firmatum fuit quod nullus decetero infra muros intrinsecos terre utini domos, vel alias habitationes quascumque tam hominum factas vel fiendas cum scandulis vel assibus, vel paleis, coperire vel coperiri facere audeat, sub pena xl. denariorum. Cuius medietas sit Capitanei, alia communis. Et nichominus teneatur talem copertura[m] [illegible].

Quod quilibet p[ossit] laborare sup muro vicini sui.

Item Statutum fuit [illegible] quis voluerit in utino hedificare vel laborare sup muro vicini [illegible], possit non obstante contradictione predicti vicini dummodo solvat medietatem muri, put extimabitur per Judices terre utini, etiam si laborando offuscaret lumen eiusdem sui vicini.

De non audentibus incampare fenum, stramen, bedechas, fraschas: vel sorgalia.

Item firmatum fuit, quod nemo vicinus vel forensis, fenum, stramen, bedechas, frascas, vel sorgalia in mercato utini, vel infra muros veteres audeat incaneuare, sub pena viginti soldorum, Cuius medietas sit capitanei, alia communis.

Quod Nullus audeat in via publica in terra utini intrinseca facere frascarios.

Item firmatum et statutum fuit, quod nemo vicinus vel habitator terre utini, infra muros intrinsecos, audeat in via publica facere fraschiarios, exceptis bechariis Juratis qui in eorum macellis facere possint, sub pena .xx. soldorum, toties exigenda, quotiens contrafactum fuit. Cuius pene medietas sit domini Capitanei, alia Communis.

De impedientib; uias publicas extra muros domo(rum) suar(um).

Statutu(m) fuit et ordinatu(m), q(uod) nullus in utino audeat extra muros domo(rum) suar(um) impedire uias cu(m) lignis, lapidibus, cemtis, t(er)ra, et alijs p(er) que impediat(ur) euntib; aditus, reditus, accessus, et egressus. Contrauenie(n)s cadat in pena(m) .x. sold(orum). medietas cedat Capit(aneo), et alia(m) iurati(s): De forensib; u(er)o discargantibus ligna quo(n)c(um)q(ue) nunc(u)pe(n)tur in plateis et stratis, hoc sit in arbitrio d(omi)ni Capitanei, et Jurato(rum) t(er)re Vtini, qui pro tempore fuerit: Saluo q(uod) facientes domificare uel laborare impune possint tenere predicta iuxta dispositione(m) et Ordinationem Capitanei, et Jurato(rum) predicto(rum).

De proicientib; scouacias in stratis publicis.

Item reformatu(m), q(uod) nullus audeat proicere scouacia(s) nec alia(m) turpitudine(m) fetidam in stratis publicis, uel mercatis, nec p(er) cancellu(m), nec aliunde, sub pena dece(m). sol(dorum). utr(ique) p(er)soluenda: de quib; credi debeat uni solli p(er)sone masculo, u(e)l femine suo iuramento utr(ique): depositio fiat coram Capitaneo, et duobus de co(n)silio, et teneatur in credentia.

De proicientib; turpitudinem in stratis.

Item firmatu(m) fuit, q(uod) quicu(m)q(ue) in die turpitudine(m), uel aqua(m) quacu(n)q(ue) in strata(m) proiecerit, p(er) cancellu(m), fenestra(m), aut hostiu(m), soluat .xij. sold(os). Cui(us) medietas sit Capit(anei), alia comunis: Et de hoc uni solli uiro bone fame exhibeatur plena fides. Cui(us) depositio fiat cora(m) Capitaneo, et duobus de consilio, et teneatur in credentia: Postq(uam) au(tem) pulsatum fuerit bina uice sonu(m) campa(n)e de igne quilibet possit proicere aquam munda(m) sine fetore, ut sibi placuerit. Sed et si post dictu(m) sonu(m), aliq(ui)d turpe, uel fetidu(m) p(ro)iecerit, puniatur, et h(ab)eat locum totaliter quod supradictum est:

De stercorib; no(n) proiciendis in stratis in die nec de nocte.

Item Statutu(m) et ordinatu(m) fuit, q(uod) nullus in plateis, seu stratis ex domu(m), in ollis, mastellis, aut alijs rebus, stercora, audeat proicere u(e)l sternere de die, uel de nocte. Sub pena .xij. sold(orum). de quo credatur uni bono ho(min)i bone fame. Cui(us) depositio fiat cora(m) Capit(aneo), et duobus de consilio, et teneatur in secreto. Cui(us) pene tercia pars sit Capitanei, tercia co(mun)is, et reliqua accusatoris.

De proicientib; turpitudine(m) in puteis Vtini.

Item firmatu(m) fuit, q(uod) quicu(m)q(ue) p(ro)iecerit turpitudine(m) aliqua(m) in puteis d(e) mercato, et sub monte et alijs puteis, et Cysternis, soluat una(m) march(am) denario(rum): Qui aut(em) ipa(m) turpitudine(m) fecerit uel proiecerit infra seramta putei et alias eo(rum) circu(m)stancias, et seramenta Cysterna(rum), soluat denarios .xl. Et de hoc credatur uni solli uiro bone fame. Cui(us) da(m)ni tercia p(ar)s sit Capit(anei), reliqua Co(mun)is, et tercia accusatoris: depositio ut(ique) fiat, Vt in supradicto Ordinamento (con)tinetur: Et si proiector huiusmodi no(n) h(ab)eat facultate(m) soluendi

dictum penam, capiatur et stet in carcere, donec per Capitaneum et Consiliū deliberatū fuerit, qua pena puniri debeat :

De tendentibꝫ sup muros cisternaꝝ seu puteoꝝ.

Ordinatū fuit et firmatū q̄ nullus audeat tendere pānos, pelles, pe-licias, coria, lectos, filatū, uel aliud turpe, siue proicere. scilꝫ a tribus passibꝫ cois a distantia circa quencūqꝫ puteoꝝ utini, factoꝝ et fiendoꝝ sub pena. x. soldoꝝ. Cui9 pene tercia pars sit Capitanei, reliqua Cois et tercia accusatoris, et fiat depositio utsupra.

De pellibꝫ nō tendendis in t̄ra intrinseca Utini.

Item ordinatū fuit, q̄ nullus sit ausus neqꝫ p̄sumat deinceps tē-dere aliquas pelles die qua extrahuntur de moltizario in aliquo loco t̄re intrinsece, q̄ si quis contrafecerit, cadat in penam. xl. denar̄. quotiēs contra p̄missa fuerit c̄tfactum, Cui9 pene medietas sit domi Capitanei, et reliqua cois, Et p̄dicta h̄eant locum solum duobus mensibus anni. scilicet Julij, et Augusti :

De proicientibꝫ scorciaꝝ in rogijs.

Item firmatū fuit, et ordinatū, q̄ nullus cuiuscūqꝫ uicinus de Utini nec forensis, nec aliquis alius, audeat scorzam proicere, nec corvios excoriare neqꝫ pelles, neqꝫ aliquā aliaꝝ turpitudinēꝫ facere sup Royam Burgi supioris, nec tendere pelles et aliā turpitudinem aliquā facere possint. Itē similit̄ q̄ nullus Seglarius, seu seglarijs utatur pendentibꝫ et decurrentibus sup dictam royam, in pena et Bāno. xl. soldoꝝ, me-dietas sit domini Capitanei, et reliqua Cois : Et hoc idē sit, et intelli-gatur sup Roys, et gurgitibꝫ quibuscūqꝫ t̄re utini in pena et Bāno predicto.

De seglarijs stropandis.

Statutū fuit et reformatū. q̄ quilibꝫ h̄ns seglariū tendens sup uiā publicā a die Cride, nuntiationis, uel mandati ad eum puenientis et facti, Illud infra octo dies teneatur stropare, Ita et talit̄ q̄ tediū non pariat, neqꝫ turpitudinēꝫ, sub pena. xl. denarioꝝ persoluenda ut proxim̄ dictum est :

De sternentibus in stratis.

Item firmatū fuit, q̄ nullus audeat sternere in mercato ul' in burgis intrinsecis Utini, excepto q̄ in die Veneris, et die sa-bati. Et quicūqꝫ sterneret illud die lune, recolligere, et die martis sequenti extraducere teneat̄ : Et hoc locū h̄eat a festo sancti Georgij usqꝫ ad festū s̄cti Michaelis. s. in hyeme, et alio t̄pr̄e anni illius, quilibet exnere, et recolligere possit impune. Si aūt recolligēt illud quod stratū fuerit alia die sequenti extraducere teneatur, sub

pena .xij. soldorum: Quicumque autem collegerit fimum in stratis aliter quam dictum est, illud infra quatuor dies extraducere teneatur, sub pena .x. soldorum. Et quod Iurati hec videre debeant, vel dominus Capitaneus. Cuius pene medietas sit domini Capitanei, alia Iuratorum.

De non tenendo mussulinos letaminis in stratis publicis.

Ad evitanda equitantium pericula de nocte et de die, et turpitudinem aquarum quibus utimur ex letamine quod fieri solet in stratis, Reformatum et Statutum fuit, quod nemo in utino vicinus vel forensis super viis magistris, letamen, seu fimum aut mussulinos tenere audeat nec presumat. Contrafaciens cadat in penam .x. soldorum pro qualibet vice, medietas cadat domino Capitaneo et alia medietas Iuratis. Et presens Ordinamentum locum habeat solum in stratis magistris intrinsecis: Non autem in stratis extrinsecis.

De fimo sive letamine non sternendo.

Item firmatum fuit quod nullus in mercato vel burgis intrinsecis utini, fimum de stabulo extractum in strata publica audeat sternere a festo sancti Georgii, usque ad festum sancti Michaelis Sub pena .x. soldorum. Si quis autem fimum huiusmodi extra proiecerit, illum extra terram conducere, seu conduci facere teneatur ea die, nec etiam audeat foveas facere ad letamen ante domos proprias, sub pena predicta, et tempore quocumque in pena predicta. Cuius pene medietas sit Capitanei, alia Iuratorum.

De non tenendo fimum circa gurgites.

Item firmatum fuit quod nullus audeat tenere fimum stratum vel in mussulinis circa rogias et gurgites utini, nec audeat vel presumat dimittere labi aquam de curtis suis in vias per quas faciliter labi possit in gurgites sive royas; Et qui contrafecerit cadat in penam .xl. denariorum pro qualibet vice: medietas sit Capitanei et Reliqua Communis.

De reparandis stratis publicis et non sternendo in eis.

Firmatum fuit quod dominus Capitaneus et Iurati communis utini sub eorum sacramento semel in mense debeant ire per terram utini et burgos, et supervidere stratas publicas, tam in terra quam in burgis utini et ordinare quod quilibet aptet ante domum suam et ubi videret quod Commune haberet reaptare, Camerarius faciat aptari et nullus in stratis huiusmodi publicis debeat sternere contra inhibitionem predictorum statutorum Et quilibet teneatur facere aptari, secundum Ordinationes predictorum. Pena et Banno .x. soldorum pro qualibet vice qua sternerent. Et pro quolibet precepto alicui facto super aptatione strate per dominos Capitaneum, Camerarium et iuratos qui pro tempore fuerint, Cuius Banni medietas domino Capitaneo, et alia Communi predicto cedat:

De poyolis non faciendis super foro et stratis publicis.

Statutum et ordinatum fuit per dominum Capitaneum et Consilium terre utini, quod de cetero nullus audeat qui hedificauerit domum uel domos in terra utini audeat nec presumat facere aliquem poyolum super foro utini et stratis publicis, et quod illi qui habent uel fecerunt illos poyolos, defalcare uel disfacere omnino teneantur et debeant, et quod per dominum mandetur ipsis in pena .xx. soldorum, quod hinc ad festum sancti helari, ipsi poyoli sint omnes destructi.

Quod Castellani non accipiantur in Ciues.

Cum alias diu ordinatum fuerit, statutum et firmatum per consilium terre Utini quod nullus Castellanus seu persona aliqua habens partem in castro aliquo, uel in Patria foriiulii deberet nec posset perpetualiter recipi in uicinum dicte terre Utini. Nunc ideo congregato Consilio dicte terre super domo Consilii ad sonum campane more solito, Ad euitandum perpetue maxima pericula et damna, que accidere possent ipsi Communi terre Utini, Statutum et reformatum fuit, quod de cetero in perpetuum nullus Castellanus, seu aliquis habens partem in castris Patrie foriiulii possit effici uicinus in terra Utini, nec aliquis qui fuerit pro tempore de Consilio ipsius terre utini, possit eundem Castellanum seu Castellanos in suos uicinos accipere, Et ideo ad maiorem cautellam et firmitatem, Omnes predicti de Consilio iurauerunt ad sancta dei euangelia corporaliter, predictam reformationem perpetuo adimplere et obseruare? Saluo nisi ipsi Castellani uellent perpetuo habitare Utini loco et foco cum eius familia, quia tunc possint acceptari in Ciues, sicut et alii homines minoris condictionis.

Quod nulla mulier seu domicella sine uiris existens extra terram Utini maritetur.

Statutum fuit et ordinatum, quod nulla mulier seu domicella sine uiris existens Ciuis, seu districtualis terre Utini, que tantum in Bonis seu facultatibus suis fuerit, quod ultra paramenta sua sibi constitui possit dos, que ultimam seu ualorem Mille librarum soldorum ascendat per se, uel alium quouis modo maritari possit, nisi Ciui [illegible] terre, et eius districtus, Quod si secus contrafactum fuerit tunc talis contrafaciens ipso facto incurrat penam Mille ducatorum auri applicandorum nostre Communitati Utini, exponendorum in et pro reparatione et constructione murorum, hedificiorum, et munitionum prelibate Communitatis nostre: Et si talis contrafaciens soluendo non fuerit, tunc ipso facto incurrat penam perpetui Banni, et exilii ab eadem terra Utini, et eius Capitaneatu, Et nichilominus in carceribus per quinquennium includatur: [illegible] ordinamus quod talis Ciuis cui dicta mulier seu domicella [illegible] nuptui collocata per quinquennium ante dictum matrimonium contractum in dicta terra utini Ciuilitatem fecerit. Addentes quod si talis qui per quinquennium Ciuilitatem fecerit aliquam ex predictis in uxorem acceperit nullatenus presumat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] destructus domicilii [illegible] absentare uel remouere neque Ciuilitatem renuntiare, Sub pena mille ducatorum auri memorate Communitati Utini applicandorum ut supra. Subiungentes quod etiam quod siquis fuerit tante temeritatis qui aliquo tempore intercederet aut quoque modo contra huiusmodi ordinamenti formam instaret aliquid Regimini uel Consilio ipso facto cadat in penam ducentorum ducatorum auri applicandorum ut supra. Et quia omnia dicta ordinamenta [illegible] fuerunt [illegible] confirmata uolumus [illegible] etc.

ordinamentum ipsum decreto inmutabili observari debere in forma qua iacet, et nullatenus contra ipsum illius fieri possit: Sub penis et bannis predictis.

De personis non capiendis per dominum in Utino.

Reformatum fuit statutum et ordinatum, cum super capiendis personis modus debitus iuxta ritum antique consuetudinis non servaretur, quod nemo vicinus Utini, aut habitator eiusdem cum domicilio, uel forensis denunciatus uel accusatus modo aliquo seu occasione quacumque per dominum terre Utini, capi et carcerari mancipari ualeat in Utino quoquo modo: Sed duci debeat coram domino Capitaneo, in Judicium super denunciatione, uel accusatione facta contra eum suam excusationem facturus: Et si prout uideretur sapientibus terre ad hec conuocandis iuxta posse, et si temporis abilitatem idem detentus uel capiendus securitatem prestare poterit, de parendo iuri et facti causa exigente sub cautione dimittatur abire, nec ad carceres deducatur: Publicis homicidis, furibus, predonibus, uiolatoribus, et ceteris iniquis, contra quos fama peruersa publice laboraret dumtaxat exceptis: Et si quem contingeret mitti in carcerem preter debitum iuris, videlicet offensa non precedente, ut prudentibus uisum erit, tunc de cyppo uel compedibus, aut carcerationis nichil soluere teneatur:

De hominibus et massariis forensium capi in Utino non permittendis.

Item Reformatum fuit, ad augmentum terre Utini, et ordinatum, atque solenniter deliberatum, quod nullus homo de masnata, uel massarius alicuius forensis adueniens in terram Utini, per quemcumque dominum suum eum repetentem in ipsa terra ullatenus capi permittatur decreto: Sed probante domino qui suum dicet hominem uel massarium, huiusmodi homo, uel massarius tunc licencietur a terra Utini infra dies .xv. quo uoluerit recessurus: Et si lis aut questio insurgeret inter dominum et hominem appellatum de masnata, uel massarium, coram domino Capitaneo sit securus talis homo, uel massarius, lite durante prefata:

De abluentibus in roys.

Item firmatum fuit, quod nullus uicinus uel habitator audeat abluere pannos laneos nouos, tinctos, uel fillatum, aut tellam lineam tinctam de nouo, uel aliquod turpe proicere in roys labentibus per terram Utini, intra terram Utini, uel extra, Sub pena .xl. soldorum, Cuius pene tercia pars sit domini Capitanei, tercia communis, et alia tercia accusatoris: Becharii autem et hosterii non audeant abluere uentres in ipsis Royis, a porta sancti Quirini, usque ad pontem lapideum intrinsecum burgi superioris sub pena predicta. Et si quis becharius uel hosterius uoluerit lauare uentres in burgo de post collem in ipsa roya hoc facere teneatur a ponte lapideo infra: Et in Roya porte auium etiam a ponte lapideo infra, et similiter in Burgo Aquilegie, a ponte lapideo infra. Et si quis contrafecerit, cadat in penam predictam diuidendam ut supra.

De stabulis porcorum sub tabulis non tenendis.

Item firmatū fuit, q̄ nullus in mercato uel burgis utini stabulū ad porcos sub tabulis, uel alibi extra domū propriam, tenere p̄sumat, sub pena .xl soldor̄, Cuius medietas sit domini Capitanei, alia comunis.

De porcis alibi uendendis q̄ in mercato nouo.

Item Statutū seu reformatū fuit, q̄ nullus in diebus sabati et s̄cti Cancianī porcos in grege, uel armenta, in mercato nouo utinī audeat uendē sub pena .xl. denar̄. Cuius medietas sit Capitaneī, alia Coīs. Predicta aūt in diebus sabati p̄dictis, et s̄cti Canciani, uendi possint in strata seu uia porticuum, ubi uendit̄ Rabiolum et strata furnor̄ usq̄ ad plateam Utinī.

De nō audentib; porcos de grege uendere ligatos in foro nouo.

Item firmatū fuit, q̄ nullus Ciuis, uicinus, h̄itator aut forensis audeat in t̄ra utinī in foro nouo uendere p̄ se uel aliū porcos de grege etiā si sint pingues ligatos, sicut uenduntur porcī nutritī in ouilibus, Sub pena xl. soldor̄, Cuius pene medietas sit domini Capitaneī, alia Com̄unis pro rege porro.

De scroffis nō tenendis euntib; p̄ stratas.

Item firmatū fuit, q̄ nullus in castro, mercato, et burgis utinī audeat tenere euntes p̄ stratam scroffam fetum ferentem, uel iam productū nutrientem, sub pena .xx. soldor̄, quotiensc̄umq̄ inuenta fuerit in strata p̄ dn̄m Capit̄. Cuius medietas sit Capitaneī, alia Comunis.

De porcis non tenendis.

Firmatum fuit, q̄ nullus uicinus ab intra muros t̄re utinī, tenere audeat a kallendis iunij usq̄ ad festū sancti Michaelis anno quolibet porcū, nec porcam euntem p̄ stratas, sub pena xx. soldor̄ p̄ qual; uice qua inuentus fuerit, ul' inuenta p̄ dominū Capitaneum, Cuius medietas sit Capitaneī, alia comunis. Ex canonicis tamen et clericis, si non sub tabulis possit porcos et porcas impune quilibet retinere.

De filantib; prope fructus siue poma.

Item firmatū fuit, q̄ nullus uendens poma, seu fructus, lac et herbas iuxta eas filare audeat sub pena .xij. denar̄. Cuius medietas sit Capitaneī, alia comunis. Et fiat depositio coram Capitaneo, et duobus de Consilio, et habeat terciam partem.

De frizentibus sepum in terra Utini.

Item firmatū fuit, q̄ sepū nullus audeat frizere in Utino, nisi post terciū sonū campane ~~incipiendo~~ usq̄ ad matutinū maioris Eccl'ie Utini, Sub pena .xl. soldor̄, Cuius medietas sit Capit̄. alia Comunis.

De comburentibus pulentam

Item firmatū fuit, q̄ quicumq̄ pulentā comburere uoluerit, illā in cormorio, uel in turri, et nō alibi, cōburē teneat̄: Et hoc a. fe

sto sancti Martini, usque ad festu carnisprivii, sub pena xxv. libr. Cuius tercia pars sit Capitanei, alia tercia cois et alia accusatoris.

De cane alieno non occidendo.

Item firmatu fuit, quod quicumque canez alienu interfecerit fraudulent, seu furatus fuerit, soluat denar. xl. quorum medietas sit capitanei, alia Cois. Capitaneus aut ei, cuius canis fuerit, ronem de iniuria et extimacione canis face teneatur, Saluo si occiderit sine fraude de qua fraude questio p consilium decernatur.

De palumbis domesticis no occidendis.

Item firmatu fuit, et statutu, quod nullus audeat cape vel occidere palumbas, palumbos seu palubinos domesticos alius in utino, vel suis ptinentiis pena et Banno .x. sold. p quolibet. Cuius pene medietas domino Capitano, et alia coi cedat. Et nichilominus teneatur emendare dannu in dupplo ei cuius fuerint palumbi eius sacramento. Salua taxatioe domini Capitanei cum Consilio bonorum uirorum terre predicte.

De trahentibus cum sclopo et huic similia.

Item firmatu fuit, quod nemo decetero audeat trahere pilotu magnu cu misterio ferri, nec cu eo, seu cum ligno ad illu modu facto sclopu seu tremotum aliqd facere, sub pena. xl. denariorum. Cuius medietas sit domini Capitanei, et reliqua accusatoris.

De picientibus lapides cu funda et ballota infra muros terre utini.

Ad correctionem maxima puerorum, statutu fuit et reformatum quod nemo infra terram utini, siue muros utini seu ab extra terram intro fossata in ipam, lapides cu funda, seu frandeulo picere audeat, seu trahere cum balota infra predictu fossatu, seu muros terre trahere presumat. Et qui contrafecerit, cadat in penam. x. soldorum p qualibet vice delicti. Cuius medietas dno Capitaneo alia Coi predicto cedat.

De aialibus mortuis ex braidas utini exportandis.

Ordinatum et firmatu fuit quod quicumque, equu, bouez, vel aliud aial quadrupes ea die qua mortuu fuit, extra braydas utini no fecit apportari, soluat. xx. sold. quorum tercia ps sit dni Capit, alia Comunis, et tria accusatoris, sup quo vni viro bone fame detur plena fides. Caneiio et musipulam extra fossatu burgorum faciat apportari in simili talione.

De capris no ducendis cu pecudibus ad pasculandum.

Statutu et ordinatum fuit quod nullus audeat conducere, et conduci facere capras cu pecudibus ad pasculandu, sed ipas cu suo pastore conduci face. Itaque qui contrafecerit, soluat pro qualibet vice denarios. xl. Qui autem circa fossatum burgorum aialia pasculauerit, aut frondes fecit, soluat

xx. soldos. Cuius banni una pars sit Capitanei, alia Comis, et tercia accusatoris, Cuius denunciatio fiat domino Capitaneo et duobus de Consilio.

De capris alienis non mulgendis.

Statutu͂ et ordinatu͂ fuit, quod Nullus vicinus vel vicina, aut forensis decetero audeat mungere, vel mungi facere capra͂ vel capras alienas sine voluntate dn͂i, cuius fuerint ipse capre, vel capra. Et qui contrafecerit, soldos. xx. pro qualibet vice soluat, Cuius Ba͂ni medietas sit domini Capitanei, et alia Comunis.

De portonerijs portarum quod no͂ dimittant portare fasiculos.

Statutu͂ et Ordinatu͂ fuit, quod Custodes portarum terre Utini in pena. xx. sold. pro qualibet vice, in qua reperietur, Cuius pene medietas sit dn͂i Capitani altera Comis, non permittant aliquem ducere vel portare in fassiculis bazatone vel alia ligna domestica de Braydis et campis Utini: Saluo tamen quod si aliquis forensis illos vel illa duceret ad uendendu͂, dumodo no͂ esset de Braydis.

De Uuaytis

Item firmatu͂ fuit, quod Uuayte que stant ad portas pro Comuni no͂ audeant recedere, nec aliu͂ loco sui ponere, sine licentia Capitanei, legittimo impedimento cessante, Sub pena. x. sold. Si quis aut hospitabitur alibi quam super porta seu banfredo sine licentia Capitanei, soluat denarios. xl. Cuius medietas sit Capitanei, alia Comuni.

De custodibus braidarum et tabelle siue camporum.

Firmatu͂ et ordinatu͂ fuit, non reuocando per hec ordinamenta prius facta super braydis, pratis, et campis, quod eligantur Octo boni viri de qualibet decania burgorum Utini, et aliqui de terra Utini per contratas, qui iurent accusare dn͂o Capitaneo, quos inuenerit damnu͂ dantes in Braydis, campis, pratis, ortis, vel baiarcijs, cum bestijs, et sine bestijs, Et credatur eorum Juramento, et cuilibet ipsorum iuratorum eligendorum: Et quicumque accusatus fuerit de damno dato per aliquem ex iuratis, Cadat in pena͂ medie marche denarii. Cuius medietas domino Capitaneo, Et alia Comuni predicto cedat, Et Nichominus satisfacere damnu͂ duplu͂ illi cui factu͂ fuerit, teneatur.

De paysatoribus

Statutu͂ et Ordinatu͂ fuit, quod per tres menses, videlicet madij, iunij, et Julij, Nullus vicinus, vel forensis pedes neque eques, decetero audeat intrare campos blauatos in pertinentijs terre Utini ad paysandu͂. Et qui contrafecerit perdat pro qualibet vice qua reptus fuerit, denarii. xl. Medietas cuius dn͂o Capitaneo deueniat. Reliqua vero Comuni: Associantes vero dictu͂ paysatorem vel paysatores quotquot fuerint, si campu͂ blauatu͂ huiusmodi intrauerit, soluat denarios. xx. modo predicto. Et quod de predictis credatur sacramento dn͂i possessionis, vel alterius fide digni.

De intrantibus braidas causa dandi damnu͂.

Statutū fuit, ordinatū, et firmatū, q nullus intret braydam aliquā que sit clausa z h'eat portaz, ul' nō, causa faciendi damnū, cū bestijs, uel sine bestijs absq3 uolūtate ei cui fuerit brayda. Qui aut̄ ɔtrafecerit, cadat in penaz xl. denā. et damnū satisfaciat illi cui fuit brayda, et eius credatur sacramēto ul' ei familiaz si fuit compos mentis ad iuramentū prestandū, vz si q̄rellaz deposuerit damnificatus, habeat locū hoc Bannum: Cuius uō Banni medietas domino Capitaneo, alia Comuni cedat.

De mittentib3 equos extra de nocte.

Ordinatū z statutū fuit, atq3 firmatū, q Nullꝰ d' Utino, siue hospes fuerit, siue aliā que uīs p̄sona in utino hītans, audeat mittere de nocte equos, armentaq3, somarios, et alia quecūq3 aīalia, in Braydis ul' pratis hoīuz Utinensiuz ad pascendū, sub pena xl.ta denarioz p quolibet equo, armēta, somario, uel alio aīali inuento in predictis damnum facere, Cuiꝰ medietas sit utsupra proxīm.

De dāno dato p' scroffas in Braidis alienis.

Firmatū fuit z Ordinatū, si alicuiꝰ scroffa, ul' porcus in Brayda, ul' cāpo, seu orto alieno, damnū dederit, is cuiꝰ scroffa, ul' porcus fuerit, damnū huiꝰmodi emendare teneatur, et .xx. soldos. Cuiꝰ medietas sit dn̄i Capitanei, alia Comunis, Et de hoc adhibeatur fides. vz, de inuentione scroffe, ul' porci ei cui, damnū datū fuerit, ul' suo familiari utsupra.

De intrantib3 braidas ul' campos alienos.

Item firmatū fuit, q Nullus Braydam alienam, uel campum nō fossatū, z portā non h̄ntem, cum aīalia uel sine causa faciendi dānum intrare audeat: Siquis aut̄ contrafecerit videlicet pret' uoluntatez eiꝰ cuiꝰ fuerit Brayda, uel campus: soluat .xij. denā. quoz medietas sit Capitanei, alia Comunis, Et damnū illi cui fuerit tenuta satisfacere teneatur, Et hoc si querella Capitaneo facta fuerit: Et sup hoc credatur sacramēto illius cuius fuerit tenuta, aut saltor' burgi, seu familiaris damnificati predicti.

De intrantibus Braidas.

Statutū fuit z reformatū q nullus decetero audeat intrare braydas, ortū, ul' cāpos fossalatos in tabella z ɔfinia terre utini, causa accipiendi Duas, bladū, ul' alia poma. Qui aut̄ contrafecerit, in dupplū, domino, ul' dn̄e brayde satisface' teneatur. et nichomin' denā Aquil'. xL; Cuiꝰ medietas bāni pecunial' sit dn̄i Capit', alia cois: Et q d' huiꝰmodi damno illato credat' sacramēto illꝰ cuiꝰ ortus, campꝰ, ul' brayda fuit, siue ei familiaz, uel sacrō custodū, uel alterius cuiuscumq3 Boni uiri, Cum dominus Brayde uel domina duxerit cōmittendum, et se cōmisisse suo iura

-uerit sacramento, Et hec intelligatur si querella deponetur domino.

De damno dato in braidis

Item firmatū fuit et ordinatū quod quicumque in Utino, siue eius tabella et ptinentijs, damnū dederit faciendo herbam in campis seminatis seu blauatis, soluat xx. soldos. Cuius medietas sit Capitanei, alia cōis, Et damnū satisfaciat illi cuius fuerit tenuta.

De arborum amputationibus in braidis campis et pratis alienis

Item quod quicumque intrauerit braydas, campos, uel prata aliena, et in ipsis inciderit aliquā arborē uel uitem, cadat in penam .Lta. libr. paruorum si soluendo fuerit: Si autem soluendo nō fuerit, tunc fustigetur per terram. Preterea si quis accepit bladum, siue balcios, seu manipulos in campis uel braydis alienis, cadat in penā predictam quinquaginta libr. paruorum, et fustigationis: Et si quis similiter mitteret puerum, uel puellam suos in braydis uel campis alienis, ad faciendū aliquod damnorum predictorum, similimodo et pena plectatur, ut qualitas delicti duxerit exigendum. Et nichilominus in capitulo quolibet damnū passo satisfacere teneatur, talis delinquens. Scilicet si soluendo fuerit. Cuius pene pecuniarie tercia pars sit domini Capitanei, et Reliqua Communis.

De facientibus herbam in pratis alienis.

Item firmatum fuit quod nullus causa faciendi herbam in pratis alienis de die uel de nocte extra portas Utini exire audeat, nec cum equis, nec cum plaustris. Et qui contrafecerit si quid cum equo faciendo herbam aut ipam exportare de alienis pratis adinuentus fuerit, perdat .xl. soldos, pene nomine dicto domino Capitaneo totaliter applicande, et damnū passo soluat. Sed si cum plaustris in pratis alienis herbam faciendo aut exportando fuerit aliquis adinuentus: soluat .lx. soldos pene nomine. Cuius medietas sit Comunis, alia uero domini Capitanei prefati: et damnū passo soluat: Denunciatio fiat domino Capitaneo, et duobus de Consilio.

De accipientibus uiolenter poma forensibus.

Statutum fuit, et reformatū, quod nullus in Utino audeat uel presumat tam puer ultra .xij. annos habens, quam prouecte etatis accipere poma, uel fruges alicui forensi de eius cistis siue cossis, contra ipsius forensis uoluntatem, In pena .xl. denariorum. Cuius pene medietas sit domini Capitanei, et alia Comunis, videlicet si querella proposita fuerit contra delinquentem: Et si soluendo nō fuerit, stet per diem integrum in carceribus.

De intrantibus ortos in terra Utini.

Statutum et Ordinatum fuit, quod si aliquis intrauerit ortum alicuius

causa accipiendi poma, uuas, uel herbas, seu alios fructus, incidat in penam .xl. denariorum, et nichominus teneatur satisfacere damnum domino orti cui fuerit, Cuius pene medietas sit domini Capitanei, altera comunis, Et stetur sacramento domini Orti, seu sui familiaris, uel domestici :

De solutione nõ fienda cũ puulis comuni.

Statutũ et ordinatũ fuit, quod decetero quicumque fecerit aliquã solutionem Comuni, uel Camerario Cois utini, non possit dare nec facere ipsam solutionem in puulis, cum duobus uel uno, Nec ipse Camerarius, uel alius qui fuerit pro comuni, teneatur accipere, nisi solũmodo de Centum marchis denariorum, unam marcham in paruulis, et sic pro rata supra et infra :

De his qui detestantur dacia Comunis qñ uendũt. et abhominant anichilando eadem.

Item Statutum et ordinatum fuit, quod nemo decetero audeat nec presumat detestari dacia, quando Venduntur et incãtantur, uel abhominare, cuillare, aut dicere, quod ex eis, uel aliquo ipsorum perdiderit, seu per aliquem qui dacia habuerit uel aliquod ipsorum amiserit, ac etiam quod quilibet incantans dacia Comunis, uel aliquod ipsorum comunis daciorum, teneatur et debeat a quinquaginta marchis denariorum supra incantando incãtare ponendo denarios quadraginta, et abinde supra, quando dacium quod incantauerit, est ad incantũ Quinquaginta marcharum, uel abinde supra, usque ad Centum marchas : Et a, Quinquagita marchis infra, possit quilibet incantando incantare pro libito Voluntatis, ponendo Vnum denarium, et abinde infra, et supra, prout dispositioni sue uidebitur, a Centum uero Marchis supra, et in sũma Centum marcharum, teneatur quilibet incantans incantando incantare pro qualibet Vice, qua incantauerit dacium quod erit ad incantum ponendo Vnam marcham denariorum, et non minus : Et qui contrafecerit cuillando, abhominando, et detestando utsupra. Cadat in penã Quadraginta denariorum. illic et absque aliqua mora persoluendorum, medietatem domino Capitaneo, et reliquam Comuni applicandam, et fiat sibi mandatum per dominum Capitaneum, quod a, dicto loco nõ recedat, nisi soluat penam predictam : De Incantationibus uero que fierent, preter supradictũ ordinem clare distinctũ contrafaciendo

in excedendo contra p̄dicta, nulla censeatur eius incantatio, nec accepta-
ri, nec recipi debeat talis incantatio, neqȝ admitti :)

Primo, q̄ omēs Iudei habitatores Utini, teneantur et debeant portare .O. zal-
lum sup̄ uestem exteriorem sic patentem, q̄ possit uideri, ut ab omibȝ ipsi Iu-
dei cognoscantur, in pena viginti sold. exigenda irremissibiliter a quolibet cō-
trafaciente toties quoties contrafactū fuerit, que tamen elapsis p̄us .xv.
diebus post proclamationem de huiusmodi ordinamento factam, exigi debeat
ut supra, Cuius pene medietas applicetur domino Capitaneo, et Reliqua
medietas Comunitati Utini.

Item q̄ Nullus Iudeus et iudea p̄sumat exire domū eorum habitationis in
diebus iouis, veneris, et sabati, ebdomade sancte, durante offitio di-
uino dicti diei sabati, in pena predicta exigenda ut supra :)

Item q̄ Nullus Iudeus et Iudea diebus processionū que fiunt in terra Utini,
presumat exire domum, q̄diu Clerus cum pp̄lo circuit terram Utini, in
pena predicta exigenda ut supra.

Item q̄ Nullus Iudeus presumat mutuare ad usuras, nec aliq̄d uendere
p se, uel alium in terra utini, diebus Natiuitatis : Resurectionis : et
Ascensionis domini nostri Yhu xp̄i : ac diebus Veneris sancti, et Cor-
poris Xp̄i : et in die Assumptionis Beatissime et Gloriosissime virgis
MARIE. matris domini nostri Yhu Xp̄i. in Pena viginti soldorum
exigenda, ut supra :)

De fructibus nō emendis p reuendendo an horam tercie.

Item statutum fuit ac reformatum q̄ nullus vicinus ciuis uel habitator
[illegible] uel firma terre Utini p se uel alium audeat uel p̄sumat emere
aliquos fructus causa reuendendi an horam tercie in Utino. et
[illegible] Sub pena decem soldorum et pdendi fructus p qualibet vice
qua contrafactum fuerit Cuius pene medietas sit dni capitanei, alia cōis.

Q̄ nullus vicinus audeat emere vendere porcos forensibus.

Item statutum fuit et ordinatum q̄ nullus vicinus ciuis uel
habitator terre Utini audeat uel p̄sumat [illegible] porcos cum mer-
catoribus forensibus uel emere ipsos mercatores forenses vendere ad minutum
in terra Utini porcos Sub pena .xxv. librarum soldorum, cuius tercia pars sit
dni capitanei tercia cōis et tercia accusatoris.

In xpi Nomine Amen. Anno Nativitatis eiusdem millesimo quadringentesimo vigesimoseptimo Inditione quinta die penultimo mensis Septembris in pleno arengo totius universitatis terre utini ad sonum campane more solito congregato super Salla terre consilij Coram Magnifico et Generoso viro dno [illegible] pro Illustrissimo ducali dominio venetiarum et patrie fori Julij locumtenente ac Sapienti et Egregio viro dno philippo de [illegible] legum doctore ipsius terre hon. Capitaneo. In quo quidem Arengo interfuerunt tam Nobiles quam populares in multitudine copiosa. Ad obviandum fraudibus et odijs que inde similiter oriri possent intra utinum et pro comuni bono Statutum et ordinatum fuit quod si aliquis Civis vel habitator dicte terre utini [illegible] habuerit rem stabilem in ipsa terra utini vel burgis et voluerit eam vendere vel allivellare vel alienare quocumque alienationis titulo teneatur et debeat illam offerre dare vendere allivellare vel alienare proximioribus consanguineis suis volentibus pro usu suo et ipsis recusantibus illi vel illis propinquioribus vicinis qui magis confinarent et possiderent aliqua bona stabilia prope illam rem talem stabilem vendendam allivellandam vel alienandam illam emere vel ad livellum accipere volentibus pro illo vero pretio sive livello et pactis et conditionibus quibus ab alijs haberi potuisset seu posset. Et siquis contrafecerit vendendo allivellando vel alienando contra formam predictam Statutum fuit et ordinatum ex nunc prout ex tunc et tunc prout ex nunc talem venditionem, allivellationem vel alienationem nullius esse valoris efficatie vel momenti ac irritam et cassam, et talem venditorem, allivellatorem vel alienatorem teneri obligatum esse et teneri vendere allivellare vel alienare ipsam rem stabilem proximioribus consanguineis pro et usu suo emere vel haberi volentibus, et eis ipsis recusantibus propinquioribus vicinis qui aliqua bona stabilia magis prope illam rem stabilem vendendam et alienandam possideret pro eodem vero pretio et livello pactis et conditionibus que ab alijs haberi posset seu potuisset. Et predictis proximioribus consanguineis ac propinquioribus vicinis recusantibus tunc impune ipsam talem rem stabilem vendere, allivellare vel alienare possit cui vel quibus sibi melius placuerit. Et siquis predicta non [illegible] contrafecerit cadat in penam quinquaginta librarum soldorum pro singula vice cuius pene tertia pars sit dni Capitanei et alie comunis utini Et Nichilominus venditio, allivellatio vel alienatio facta contra formam et tenorem presentis Statuti ipso facto sit irrita cassa et nullius valoris. Et talis venditor allivellator sive alienator [illegible] obligatus ad formam presentis statuti et hoc habeant locum in futuris venditionibus allivellationibus vel alienationibus tantum.

Item pro bono et pacifico statu Civium terre utini et [illegible] odia in [illegible] que oriri possent in ipsa terra utini Statutum et ordinatum fuit quod de cetero nulla persona cuiuscumque status gradus seu preheminentie existat vel sit audeat seu presumat quoquo modo

dicere seu proferre aliqua verba iniuriosa turpia aut inhonesta in
consilio Comitatus Utini aut coram deputatis sive Regimine ipsius
Comitatus aut aliquid dicere vel facere quod resultet sive cedat in de
decus seu obrobrium et verecundiam dicti Consilij deputatorum et regiminis
dicti Comitatus sub pena librarum quinquaginta soldorum in quam penam incurrat
ipso iure nullo alio processu inde facto seu substento. Cuius pene tertia pars
sit domini Capitanei / alie due partes sint Communis Utini. Si vero alibi quam in
consilio seu coram deputatis et regimine dixerit aut fecerit talia
verba iniuriosa turpia seu inhonesta vel tendentia in obrobrium de
decus et verecundiam Consilij et regiminis ipsius Comitatus / ipso iure sit
condemnatus in libris soldorum vigintiquinque. Cuius pene tertia pars sit domini
Capitanei alia tertia accusatoris et alia tertia Communis Utini. Et credatur sacramento
dicti accusatoris cum uno teste fide digno et teneatur in credentia dummodo
dictus accusator sit persona bone oppinionis et fame in discretione dominorum
deputatorum. Et talis accusatio deponatur coram domino Capitaneo cum duobus
ex dominis septem deputatis. Verum si foret in dubium utrum talia
verba sic prolata forent iniuriosa. turpia inhonesta seu tendentia in
obrobrium et dedecus Regiminis et Comitatus hoc sit in declaratione et delibe
ratione consilij terre Utini seu maioris partis consilij et hoc statutum
sit perpetue et inviolabiliter observetur.

Item ad removendum scandalla et inconvenientia que oriri possent
in dicto consilio terre Utini Statutum et ordinatum fuit quod decreto
nullus de consilio vel aliquis alius audeat vel presumat portare arma
offensibillia in consilio terre Utini videlicet spatam cultellum
magnum vel alia magna arma offensibillia super quibus stetur
declarationi consilij. sub pena decem librarum soldorum totiens exigenda
quotiens contrafactum fuerit que pena irremissibiliter auferatur
per dominum Capitaneum et Camerarium, seu procuratores Communis terre Utini sub
iuramento sacramenti. Cuius pene tertia pars sit domini Capitanei et alie due
partes sint Communis Utini.

Intendentes utilitati et comodo ac profectui nostrorum Civium presertim illorum
qui pondus sustinent diei et estus salubriter providere cum dignum sit quod
qui onera patiuntur sentiant simul profectus et comoda. Statui
mus et ordinamus quod nullus forensis cuiuscumque status gradus ordinis
vel conditionis existat audeat seu presumat infra Utinum, burgos et circu
itum vendere seu vendi facere ad minutum oleum seu aliquas spe
tiarias sicut est piper piperatas species zaffaranum zucharum zenzeverum
aut alias confectiones ac mensurum uvas passas ultramarinas amigda
las Risum aut speciarias alias cuiuslibet generis seu tuninam moro
nam et anguillas salatas. Sed possit vendere in grosso in quantitate in
ferius specificata. Et intelligatur quod vendatur ad minutum oleum ubi
de uno mere infra zaffaranum piper piperatas species zinzeverum
mensum zucharum aut alias confectiones de una libra infra.
Uvas passas amigdalas risum tuninam moronam et anguillas
salatas a decem libris infra. In grossum aut a dictis ponderibus
supra impune vendere possit. Et siquis contrafecerit cadat in pena
otto librarum soldorum pro quolibet contrafaciente et pro qualibet vice que pena
totiens exigatur et exigi possit quotiens fuit contrafactum et perda
di oleum et alias res venditas. Cuius pene tertia pars sit domini Capi
tanei, tertia Comunis Utini et alia tertia pars sit Iuratorum
terre Utini si contrafacientes per eos recepti fuit alias ipsa tertia pars sit
accusatoris quam accusationem facere teneatur cum sacramento coram
domino Capitaneo et duobus de consilio et tenebitur in secreto.

Ut materia furandi tollatur et ut cives et habitatores terre Utini suos fructus colligere possint
statuimus et ordinamus quod a primo die madii usque ad primum diem novembris omni sero in prima
hora noctis claudantur porte terre Utini cum clavibus et non aperiantur nisi pulsata
campana de mane nisi veniret cives ipsius terre quibus aperiri possit et subito claudi.
Item quod de communi provideatur quod supradicto tempore reperiantur custodes boni et sufficientes
quibus deferatur sacramentum ut vadant et custodiant omni die tabellam Utini Et si aliqui
aliquem vel aliqua reperti fuerint per dictos custodes vel per dominum furandi seu ad furandum
accipere bona aliquorum civium vel habitantium in terra Utini quod dicti custodes teneantur
per eorum sacramentum denuntiare dominis deputatis terre Utini vel domino capitaneo Utini Et talis
accusatus ipso facto condempnandus sit in libris soldorum sex quarum tertia pars sit domini capitanei
tertia communis et tertia ipsius custodis accusantis Et irremissibiliter dicta pena auferatur
et teneatur restituere dampnum passo Et si aliquis intercesserit pro dictis delinquentibus
ipso facto puniatur dicta pena applicanda pro duabus partibus communi et pro tertia domino capitaneo
que etiam pena infallanter auferatur dictis intercedentibus Et credatur ipsis officialibus
et domino furanda seu ad furandum per eorum sacramentum. Non tamen vendicet sibi locum
presens statutum in eundo aucupatum et venatum sed solum in dampnificantibus et
accipientibus bona supradictorum civium et habitantium in terra Utini Et si dampnificatores
non fuerint solvendo tunc ponantur in carceribus et quindecim diebus teneantur loco pene.

IOTECA
CA
DI
UDINE

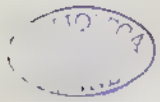

BIBLIOT
CIVICA
DI
UDINE

BIBLIOTECA

Ex manuscriptis
Vincentij Joppi Utinensis